

Nordisk verkställighet i brottmål

Ds 2025:12

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

SOU och Ds finns på [regeringen.se](https://www.regeringen.se) under Rättsliga dokument.

Svara på remiss

Statsrådsberedningen, SB PM 2021:1.

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på [regeringen.se/remisser](https://www.regeringen.se/remisser).

Omslag: Regeringskansliets standard

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2025

ISBN 978-91-525-1251-7 (tryck)

ISBN 978-91-525-1252-4 (pdf)

ISSN 0284-6012

Innehåll

Promemorians huvudsakliga innehåll	7
1 Promemorians författningsförslag	9
1.1 Förslag till lag (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål	9
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.....	27
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.....	30
1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:752) om nordisk vittnesplikt m.m.	31
1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet	32
1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister	33
1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall.....	35
1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder	38

1.9	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen	40
1.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen.....	42
1.11	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete.....	43
1.12	Förslag till förordning (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål	45
1.13	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1977:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet m.m.....	65
1.14	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1992:289) om särskild personutredning i brottmål, m.m.....	66
1.15	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister	67
1.16	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2005:501) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall.....	68
2	Bakgrund.....	71
2.1	Inledning	71
2.2	Det nordiska samarbetet	72
2.2.1	En tillbakablick.....	72
2.2.2	Vissa utgångspunkter i 1963 års lag	73
2.3	Den nuvarande lagstiftningen.....	75
2.3.1	Böter och förverkande	75
2.3.2	Fängelsestraff	76
2.3.3	Frivårdspåföljder	78
2.3.4	Övervakning efter villkorlig frigivning.....	79
2.3.5	Beslutsordning och kommunikation	81

2.3.6	Åtalsförbud, preskription, nåd och transitering	82
2.4	Samarbetet med icke-nordiska stater	82
2.4.1	Samarbetet med EU:s medlemsstater	82
2.4.2	Samarbetet med stater utanför Norden och EU	85
2.5	Annan relevant lagstiftning	86
2.6	Bestämmelser om samhällstjänst i de nordiska länderna	87
2.6.1	Sverige	87
2.6.2	Danmark	92
2.6.3	Finland	93
2.6.4	Island	94
2.6.5	Norge	94
2.7	Vissa statistikuppgifter	95
2.7.1	Statistik från Kronofogdemyndigheten	95
2.7.2	Statistik från Kriminalvården	98
3	En ny nordisk verkställighetslag	103
3.1	En mer effektiv och överskådlig reglering	103
3.2	En ny lag om nordisk verkställighet i brottmål	106
3.3	Promemorians upplägg	108
4	Lagens tillämpningsområde och beslutsordning ...	109
4.1	Vilka avgöranden som ska omfattas av den nya lagen och beslutsordning	109
4.2	Den nya lagens förhållande till annan lagstiftning	115
5	Överförande av övervakning och samhällstjänst....	117
5.1	Överförande av övervakning	117
5.1.1	Förutsättningarna för överförande av övervakning bör anges i lag	117
5.1.2	Verkställigheten i Sverige	118

5.2	Förutsättningar för överförande av samhällstjänst och handläggningen.....	119
5.3	Närmare om överförande av samhällstjänst.....	120
5.3.1	Verkställighet i en annan nordisk stat av en svensk frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst	120
5.3.2	Verkställighet i Sverige av en nordisk frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst	121
6	Tvångsmedel, tillgodoräknande av frihetsberövande och förvar	125
6.1	Tvångsmedel	125
6.1.1	Tvångsmedel i en annan nordisk stat	125
6.1.2	Tvångsmedel i Sverige.....	127
6.2	Tillgodoräknande av frihetsberövande.....	128
6.3	Förlängd tidsfrist för förvarstagande	128
7	Överklagande av beslut.....	131
7.1	Vilka beslut som får överklagas och hur ett överklagande går till	131
7.2	Behörig domstol och dess prövning.....	136
7.3	Slopade bestämmelser om myndigheternas omprövning och överklagande av övervakningsnämndens beslut .	140
8	En snabbare och tydligare process.....	143
8.1	Skyndsam handläggning.....	143
8.2	Inhämtande av den dömdes eller frigivnes inställning	149
9	Några övriga frågor.....	153
9.1	Offentligt biträde	153
9.2	Specialitetsprincipen.....	155

9.3	En möjlighet för övervakningsnämnden att överlämna en fråga om åtgärd till en annan nordisk stat	156
9.4	Rättens möjlighet att undanröja en nordisk frivårdspåföljd	157
9.5	Statens talan i ärenden om verkställighet i Sverige av ett nordiskt bötesstraff eller beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite	157
9.6	Fördelning av egendom	158
9.7	Dataskydd.....	159
10	Förordningsändringar	163
10.1	En ny nordisk verkställighetsförordning.....	163
10.2	Frivårdspåföljder som bestämts till följd av bötesförvandling	166
10.3	Underrättelseskyldighet gentemot den dömda	167
10.4	Personutredning och yttrande från myndigheter	168
11	Följdändringar.....	171
12	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	177
13	Konsekvenser av förslagen.....	179
14	Författningskommentar	183
14.1	Förslaget till lag (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål	183
14.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.....	220
14.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.....	223

14.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1974:752) om nordisk vittnesplikt m.m.	223
14.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet	224
14.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister	224
14.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall	225
14.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.....	226
14.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen	227
14.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen.....	228
14.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete.....	229

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian lämnas förslag till en ny lagstiftning om nordisk verkställighet i brottmål som ska ersätta lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. Förslaget innebär bl.a. följande:

- Regelverket om överförande av straffverkställighet till och från de nordiska länderna ses över språkligt och redaktionellt.
- Regleringens tillämpningsområde utökas till att omfatta frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst.
- Flera ändringar görs för att effektivisera tillämpningen av regelverket och öka antalet överföranden, bl.a. att ett skyndsamhetskrav ska gälla vid Kriminalvårdens och domstolars handläggning av ärenden om överförande av verkställigheten av fängelsestraff enligt lagen, att ett beslut om överförande av verkställigheten av ett fängelsestraff ska få laga kraft direkt om den dömde samtyckt till att verkställigheten överförs och att den dömde ska kunna lämna en förklaring om att han eller hon avstår från att överklaga ett sådant beslut eller fullfölja överklagandet (nöjdförklaring).
- Överklaganden ska prövas i allmän domstol.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

1 Promemorians författningsförslag

1.1 Förslag till lag (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll och tillämplighet

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge om verkställighet av

- bötesstraff,
- beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite,
- fängelsestraff, och
- frivårdspåföljder som innefattar övervakning eller samhällstjänst.

Bestämmelserna avser följande:

- Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt bötesstraff eller av ett svenskt beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite (2 kap.),
- Verkställighet i Sverige av ett nordiskt bötesstraff eller av ett nordiskt beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite (3 kap.),
- Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt fängelsestraff (4 kap.),
- Verkställighet i Sverige av ett nordiskt fängelsestraff (5 kap.),

- Verkställighet i en annan nordisk stat av en svensk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst (6 kap.),
- Verkställighet i Sverige av en nordisk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst (7 kap.),
- Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt beslut om övervakning av den som villkorligt frigetts i Sverige (8 kap.),
- Verkställighet i Sverige av ett nordiskt beslut om övervakning av den som villkorligt frigetts i en annan nordisk stat (9 kap.), och
- Övriga frågor (10 kap.).

2 § Det som i denna lag sägs om en dom gäller även ett beslut eller föreläggande, som enligt lagstiftningen i den stat där beslutet eller föreläggandet meddelats har samma verkan som en dom.

Uttryck i lagen

3 § Med dom på fängelse avses i denna lag faengsel i Danmark, fängelse i Finland, fangelsi i Island och fengsel i Norge.

Särskilda bestämmelser i andra lagar

4 § I lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål finns bestämmelser om användning av kvarstad på begäran av myndigheter i en annan nordisk stat.

5 § I lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av bötesstraff i vissa fall.

Bestämmelser om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall finns i

- lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall,
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, och
- lagen (2020:968) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

6 § I lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom finns bestämmelser om verkställighet av rättspsykiatrisk vård i vissa fall.

I lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av sluten ungdomsvård och rättspsykiatrisk vård i vissa fall.

I lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av villkorlig dom i vissa fall.

Rätt att meddela föreskrifter

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att lämna uppgifter till Kriminalvården som behövs i ärenden om överförande av verkställighet av en i Sverige eller i en annan nordisk stat meddelad dom på fängelse enligt denna lag.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om tillämpningen av denna lag.

2 kap. Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt bötesstraff eller av ett svenskt beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite

Överförande av verkställigheten till en annan nordisk stat

1 § Kronofogdemyndigheten prövar om verkställighet ska begäras i en annan nordisk stat av en i Sverige meddelad dom som avser

1. böter,
2. förverkande av egendom,
3. ersättning för rättegångskostnad i brottmål,
4. kvarstad av egendom som tillhör någon som är misstänkt för brott eller som en utredning om förverkande rör och som meddelats för att säkra anspråk på det som anges i 1–3,

5. vite som har förelagts en part eller någon annan till fullgörande av en skyldighet i en rättegång, eller

6. vite som i Sverige har förelagts av Konsumentombudsmannen, Konkurrensverket eller en domstol i ett mål eller ärende som avses i 1 kap. 4 § 3 lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar.

En begäran om verkställighet enligt första stycket ska lämnas till en behörig myndighet i den andra nordiska staten.

3 kap. Verkställighet i Sverige av ett nordiskt bötesstraff eller av ett nordiskt beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite

Överförande av verkställigheten till Sverige

1 § På begäran av en behörig myndighet i en annan nordisk stat får en i den staten meddelad och verkställbar dom verkställas i Sverige om domen avser

1. böter,

2. förverkande av egendom,

3. ersättning för rättegångskostnad i brottmål, eller

4. kvarstad av egendom som tillhör någon som är misstänkt för brott eller som en utredning om förverkande rör och som meddelats för att säkra anspråk på det som anges i 1–3,

5. vite som har förelagts en part eller någon annan till fullgörande av en skyldighet i en rättegång, eller

6. tvangsmulkt som i Norge har förelagts av Forbrukertilsynet.

En begäran om verkställighet enligt första stycket ska lämnas till Kronofogdemyndigheten som prövar om domen ska verkställas i Sverige.

Verkställigheten i Sverige

2 § Om inte något annat följer av denna lag ska verkställighet i Sverige ske enligt svenska regler. Frågor om hinder mot verkställighet på grund av preskription prövas enligt lagen i den andra nordiska staten.

Ett bötesstraff som verkställs enligt denna lag får inte förvandlas till fängelse.

Fördelning av egendom

3 § Efter avdrag för kostnaderna för verkställigheten tillfaller egendom eller dess värde som influtit vid verkställighet enligt 1 § den andra nordiska staten.

4 kap. Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt fängelsestraff

Överförande av verkställigheten till en annan nordisk stat

1 § En i Sverige meddelad dom på fängelse får verkställas i en annan nordisk stat, om den dömden när verkställigheten ska ske

1. är medborgare eller bosatt i den staten, eller
2. uppehåller sig i den staten och det är lämpligast att domen verkställs där.

Kriminalvården prövar om verkställighet ska begäras i en annan nordisk stat enligt första stycket. En begäran om verkställighet ska lämnas till en behörig myndighet i den andra nordiska staten.

Tvångsmedel

2 § Om den dömden befinner sig i den andra nordiska staten får Kriminalvården, i avvaktan på den statens beslut om att den svenska domen på fängelse får verkställas där, begära att den staten anhåller den dömden eller vidtar någon annan åtgärd för att säkerställa att han eller hon stannar kvar på dess territorium.

Överförande och transport av den dömden

3 § Om en svensk dom på fängelse ska verkställas i en annan nordisk stat ska Kriminalvården vid behov se till att den dömden överförs till den staten.

Vid en sådan transport tillämpas följande bestämmelser i häkteslagen (2010:611):

- 4 kap. 4 § om kroppsvisitation,
- 4 kap. 10 § första stycket om användning av fängsel, och

– 8 kap. 2 a § om möjligheten att i vissa fall begära hjälp av Polismyndigheten.

Om det är nödvändigt för att en transport ska kunna genomföras, får den dömda hållas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

4 § Om den dömda som ska verkställa en svensk dom på fängelse i en annan nordisk stat påträffas i Sverige, får Polismyndigheten på begäran av en myndighet i den staten eller med anledning av en där utfärdad efterlysning, föra över honom eller henne till den staten för verkställighet av straffet.

Om det är nödvändigt för att en transport ska kunna genomföras, får den dömda hållas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

Specialitetsprincipen

5 § I en begäran om verkställighet enligt 1 § ska det ställas upp villkor om att den dömda i den andra nordiska staten inte utan tillstånd enligt 6 § får

1. åtalas eller straffas för något annat brott som begåtts före överförandet, eller

2. vidareöverlämnas eller vidareutlämnas till en stat utanför Norden.

I begäran ska det upplysas om att den dömda får åtalas, straffas, vidareöverlämnas eller vidareutlämnas trots villkoren enligt första stycket, om den dömda

1. har samtyckt till åtgärden,

2. efter det att han eller hon blivit slutligt frigiven haft möjlighet att lämna den andra nordiska staten, men inte gjort det inom 45 dagar, eller

3. har återvänt till den andra nordiska staten efter att ha lämnat den.

6 § På begäran av en behörig myndighet i den andra nordiska staten kan tillstånd lämnas till undantag från villkoren enligt 5 § första stycket.

Om begäran avser åtal eller straff för något annat brott som begåtts före överförandet, ska frågan prövas enligt 5 kap. 7 § lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Prövningen ska även omfatta om ett överlämnande för gärningen hade kunnat beviljas enligt 2 kap. 5 § 1–3 samma lag.

Om begäran gäller vidareöverlämnande eller vidareutlämning till en stat utanför Norden, ska frågan prövas enligt 6 kap. 8 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder eller 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott. Stockholms tingsrätt är behörig tingsrätt vid prövning enligt lagen om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

5 kap. Verkställighet i Sverige av ett nordiskt fängelsestraff

Överförande av verkställigheten till Sverige

1 § På begäran av en behörig myndighet i en annan nordisk stat får en i den staten meddelad och verkställbar dom på fängelse verkställas i Sverige om den dömde när verkställigheten ska ske

1. är svensk medborgare eller bosatt i Sverige,
2. avser bosätta sig i Sverige, eller
3. uppehåller sig i Sverige och det är lämpligast att domen verkställs här.

En begäran om verkställighet enligt första stycket ska lämnas till Kriminalvården som prövar om domen ska verkställas i Sverige.

Tvångsmedel

2 § En dömd person som befinner sig i Sverige får på begäran av en behörig myndighet i en annan nordisk stat häktas om det finns risk för att han eller hon avviker eller på något annat sätt undandrar sig verkställighet i Sverige av en dom på fängelse enligt denna lag.

Den som inte har fyllt femton år får inte häktas. Den som inte har fyllt arton år får häktas endast om det finns synnerliga skäl.

Om det finns skäl för att häkta någon enligt första stycket får han eller hon anhållas i avvaktan på rättens prövning av häktningsfrågan. Om det är tillräckligt att den dömde meddelas reseförbud eller

föreläggs anmälningsskyldighet, ska en sådan åtgärd beslutas i stället för anhållande eller häktning. I fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken ska övervakning ersätta ett anhållande.

3 § När den dömden har gripits, anhållits, häktats, meddelats reseförbud eller förelagts anmälningsskyldighet tillämpas de regler som gäller vid motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken, om inte något annat följer av denna lag. Det som sägs om offentlig försvarare i rättegångsbalken ska tillämpas i fråga om offentligt biträde, om inte något annat följer av 10 kap. 5 §. Det som sägs om tid för väckande av åtal i rättegångsbalken ska inte tillämpas.

4 § Ett beslut om tvångsmedel enligt 2 § får meddelas såväl före som efter det att en begäran enligt 1 § första stycket har lämnats eller efter Kriminalvårdens beslut enligt 1 § andra stycket.

Ett beslut om tvångsmedel enligt 2 § gäller till dess domen på fängelse har börjat verkställas i Sverige, om inte beslutet upphävs dessförinnan.

5 § En åklagare eller rätten ska upphäva ett beslut om tvångsmedel enligt 2 § om

1. en begäran enligt 1 § inte lämnas inom 40 dagar från det att den dömden med stöd av 2 § frihetsberövades, meddelades reseförbud eller förelades anmälningsskyldighet, eller

2. det finns skäl att anta att den sammanlagda tid som den dömden har varit berövad friheten i Sverige med stöd av 2 § och i den andra nordiska staten uppgår till den tid som den dömden skulle ha varit berövad friheten om verkställighet av påföljden hade skett enbart i den andra staten.

Transport av den dömden

6 § Kriminalvården ska ansvara för transport av den dömden i Sverige. Vid en sådan transport tillämpas följande bestämmelser i häkteslagen (2010:611):

- 4 kap. 4 § om kroppsvisitation,
- 4 kap. 10 § första stycket om användning av fängsel, och

– 8 kap. 2 a § om möjligheten att i vissa fall begära hjälp av Polismyndigheten.

Verkställigheten i Sverige

7 § Om inte något annat följer av denna lag ska verkställighet i Sverige ske enligt svenska regler. Frågor om hinder mot verkställighet på grund av preskription prövas enligt lagen i den andra nordiska staten.

Fängelse som förvandlingsstraff för böter får inte verkställas om böterna betalas. Om böterna delvis betalas ska förvandlingsstraffet sättas ned med så många hela dagar som motsvarar betalningens andel av bötesbeloppet.

Specialitetsprincipen

8 § Om den andra nordiska staten har ställt upp villkor för den dömdes överförande ska de gälla i Sverige.

6 kap. Verkställighet i en annan nordisk stat av en svensk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst

Överförande av verkställigheten till en annan nordisk stat

1 § En i Sverige utdömd frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst får verkställas i en annan nordisk stat om den dömde när verkställigheten ska ske

1. är bosatt i den staten,
2. avser bosätta sig i den staten, eller
3. uppehåller sig i den staten och det är lämpligast att domen verkställs där.

Kriminalvården prövar om verkställighet ska begäras i en annan nordisk stat enligt första stycket. En begäran om verkställighet ska lämnas till en behörig myndighet i den andra nordiska staten.

Ändringar i verkställigheten

2 § Ett beslut i den andra nordiska staten gäller i Sverige, om beslutet

1. ändrar verkställigheten av den överförda påföljden, eller
2. innebär undanröjande av påföljden.

3 § En åtgärd som avser den överförda påföljden får beslutas i Sverige, om den dömd här döms för ett annat brott eller om en behörig myndighet i den andra nordiska staten överlämnar ett ärende om en sådan åtgärd till Kriminalvården.

Ett sådant överlämnat ärende tas upp av Kriminalvården och handläggs enligt de svenska regler som gäller för åtgärden.

7 kap. Verkställighet i Sverige av en nordisk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst

Överförande av verkställigheten till Sverige

1 § På begäran av en behörig myndighet i en annan nordisk stat får en i den staten utdömd frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst verkställas i Sverige.

En begäran om verkställighet enligt första stycket ska lämnas till Kriminalvården som prövar om domen ska verkställas i Sverige.

2 § Verkställighet enligt 1 § får ske om domen är verkställbar i den andra nordiska staten och den dömd när verkställigheten ska ske är

1. bosatt i Sverige,
2. avser bosätta sig i Sverige, eller
3. uppehåller sig i Sverige och det är lämpligast att domen verkställs här.

Verkställigheten i Sverige

3 § Kriminalvården ska ha hand om övervakningen, förordna övervakare för den dömd och anordna samhällstjänsten.

4 § Om inte något annat följer av denna lag ska verkställighet i Sverige ske enligt svenska regler. Det som i den andra nordiska

staten bestämts om provotid, övervakningstid och samhällstjänstens omfattning ska gälla vid verkställigheten. Detsamma gäller andra villkor eller föreskrifter om den dömdes skyldigheter.

Kriminalvården får ändra eller anpassa villkor och föreskrifter som den dömda är skyldig att följa. Villkoren och föreskrifterna får dock inte ändras så att skyldigheten blir strängare än den ursprungliga skyldigheten.

Ändringar i verkställigheten

- 5 § Ett beslut i en annan nordisk stat gäller i Sverige, om beslutet
1. ändrar verkställigheten av den överförda påföljden, eller
  2. innebär undanröjande av påföljden.

6 § Om det finns anledning att vidta en åtgärd mot den dömda, får rätten eller Kriminalvården överlämna frågan till en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om det är lämpligare att frågan prövas där.

8 kap. Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt beslut om övervakning av den som villkorligt frigetts i Sverige

Överförande av verkställigheten till en annan nordisk stat

1 § Övervakning av den som villkorligt frigetts från ett fängelsestraff i Sverige får verkställas i en annan nordisk stat om någon av förutsättningarna i 6 kap. 1 § första stycket är uppfyllda.

Kriminalvården prövar om verkställighet ska begäras i en annan nordisk stat enligt första stycket. En begäran om verkställighet ska lämnas till en behörig myndighet i den andra nordiska staten.

Ändringar i verkställigheten

- 2 § Ett beslut i den andra nordiska staten gäller i Sverige, om beslutet
1. ändrar verkställigheten av den överförda övervakningen, eller
  2. innebär förverkande av den villkorligt medgivna friheten.

3 § En åtgärd som avser den överförda övervakningen får beslutas i Sverige, om den frigivne här döms för ett annat brott eller om en behörig myndighet i den andra nordiska staten överlämnar ett ärende om en sådan åtgärd till en svensk myndighet.

Ett sådant överlämnat ärende tas upp av Kriminalvården och handläggs enligt de svenska regler som gäller för åtgärden. Kriminalvården ska överlämna ett ärende som myndigheten inte är behörig att besluta i till den övervakningsnämnd inom vars verksamhetsområde övervakningen bedrevs eller kunde ha bedrivits vid tiden för beslutet om verkställighet.

9 kap. Verkställighet i Sverige av ett nordiskt beslut om övervakning av den som villkorligt frigetts i en annan nordisk stat

Överförande av verkställigheten till Sverige

1 § På begäran av en behörig myndighet i en annan nordisk stat får övervakning av den som villkorligt frigetts från ett fängelsestraff i den staten verkställas i Sverige om någon av förutsättningarna i 7 kap. 2 § är uppfyllda.

En begäran om verkställighet enligt första stycket ska lämnas till Kriminalvården som prövar om övervakning ska verkställas i Sverige.

Verkställigheten i Sverige

2 § Om inte något annat följer av denna lag ska verkställighet i Sverige ske enligt svenska regler. Det som i den andra nordiska staten bestämts om provotid och övervakningstid ska gälla vid verkställigheten. Detsamma gäller andra villkor eller föreskrifter om den frigivnes skyldigheter.

Kriminalvården får ändra eller anpassa villkor och föreskrifter som den frigivne är skyldig att följa. Villkoren och föreskrifterna får dock inte ändras så att skyldigheten blir strängare än den ursprungliga skyldigheten.

Ändringar i verkställigheten

3 § Om den villkorligt medgivna friheten helt eller delvis förklaras förverkad i Sverige ska den förverkade tiden verkställas här.

4 § Ett beslut i en annan nordisk stat gäller i Sverige, om beslutet

1. ändrar verkställigheten av den överförda övervakningen, eller
2. innebär förverkande av den villkorligt medgivna friheten.

5 § Om det finns anledning att vidta en åtgärd mot den frigivne, får Kriminalvården, övervakningsnämnden eller, när den frigivne döms för ett annat brott, rätten, överlämna frågan till en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om det är lämpligare att frågan prövas där.

10 kap. Övriga frågor

Beslut

1 § Ett beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Den dömdes eller frigivnes inställning

2 § Innan beslut fattas enligt 4 kap. 1 §, 6 kap. 1 § eller 8 kap. 1 § ska Kriminalvården tillfråga den dömda eller frigivne om hans eller hennes inställning till att verkställigheten överförs till den andra nordiska staten.

Om den dömda eller frigivne befinner sig i en annan stat gäller i stället att han eller hon om möjligt ska tillfrågas om sin inställning till att verkställigheten överförs.

Den dömda ska upplysas om innebörden av ett samtycke till ett överförande enligt 4 kap. 1 §.

Skyndsam handläggning

3 § Ett ärende enligt denna lag ska handläggas skyndsamt hos Kriminalvården.

Kostnader för verkställigheten

4 § Kostnader för verkställighet och åtgärder i övrigt enligt denna lag betalas av staten, om inte något annat följer av 3 kap. 3 §.

Offentligt biträde

5 § Offentligt biträde ska i ett ärende enligt 4 eller 5 kap. förordnas för den dömde, om det inte kan antas att behov av biträde saknas.

Bestämmelser om överklagande av beslut om offentligt biträde finns i lagen (1996:1620) om offentligt biträde.

Överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut

6 § Kronofogdemyndighetens beslut om att verkställighet ska ske i Sverige enligt 3 kap. 1 § får överklagas till tingsrätten. Andra beslut som fattas av Kronofogdemyndigheten med stöd av denna lag får inte överklagas.

Behörig tingsrätt är den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken ska pröva ett överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. Vid handläggningen i domstol tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte något annat följer av denna lag.

Om rätten upphäver ett beslut om verkställighet, ska de verkställighetsåtgärder som har gjorts återgå så långt det är möjligt.

Överklagande av Kriminalvårdens beslut

7 § Kriminalvårdens beslut får överklagas om myndigheten

1. prövat om verkställighet av ett svenskt avgörande ska begäras i en annan nordisk stat enligt 4 kap. 1 §, 6 kap. 1 § eller 8 kap. 1 §, om inte något annat framgår av andra stycket,

2. prövat om ett nordiskt avgörande ska verkställas i Sverige enligt 5 kap. 1 §, 7 kap. 1 § eller 9 kap. 1 §.

Kriminalvårdens beslut enligt 4 kap. 1 § får inte överklagas om den dömde har samtyckt till att avgörandet verkställs i den andra nordiska staten.

Andra beslut som fattas av Kriminalvården med stöd av denna lag får inte överklagas.

8 § Ett beslut enligt 4 kap. 1 § eller 5 kap. 1 § ska överklagas till den tingsrätt inom vars domkrets den kriminalvårdsanstalt eller det häkte finns där den dömda var inskriven när det överklagade beslutet fattades.

Om det inte finns någon behörig domstol enligt första stycket, ska ett överklagande göras till den tingsrätt inom vars domkrets den dömda är folkbokförd.

Om det inte finns någon behörig domstol enligt första eller andra stycket, ska ett överklagande göras till Stockholms tingsrätt.

9 § Ett beslut enligt 6 kap. 1 § eller 8 kap. 1 § ska överklagas till den tingsrätt inom vars domkrets det frivårdskontor ligger där den dömda eller frigivne är inskriven.

Ett beslut enligt 7 kap. 1 § eller 9 kap. 1 § ska överklagas till den tingsrätt inom vars domkrets den dömda eller frigivne är folkbokförd.

Om det inte finns någon behörig domstol enligt första eller andra stycket, ska ett överklagande göras till Stockholms tingsrätt.

10 § Den dömda får förklara att han eller hon avstår från att överklaga Kriminalvårdens beslut enligt 4 kap. 1 § eller fullfölja ett överklagande av ett sådant beslut. I fråga om en sådan förklaring tillämpas 11 § andra stycket, 12 och 13 §§ strafftidslagen (2018:1251).

11 § Vid handläggningen i domstol tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte något annat följer av denna lag. Ärenden enligt 4–9 kap. ska handläggas skyndsamt.

Överklagande av övervakningsnämndens beslut

12 § Övervakningsnämndens beslut enligt 9 kap. 5 § får inte överklagas.

Ny påföljdsbestämning

13 § Vid ny påföljdsbestämning efter en tidigare dom ska påföljd som har meddelats genom dom i en annan nordisk stat och som verkställs i Sverige med stöd av denna lag jämföras med en dom meddelad i Sverige.

Om någon i en annan nordisk stat har ålagts ett förvandlingsstraff för böter och det i Sverige uppkommer en fråga om förvandling av andra böter som personen ålagts, ska bestämmelserna i 19 § bötesverkställighetslagen (1979:189) inte tillämpas.

Nåd

14 § När verkställighet av en nordisk dom sker i Sverige med stöd av denna lag får svenska regler om nåd tillämpas. Om den andra nordiska staten meddelar den dömde, den frigivne eller den som beslutet gäller nåd, ska det gälla i Sverige.

Undanröjande av en svensk frivårdspåföljd i en annan nordisk stat

15 § Ett beslut i en annan nordisk stat om undanröjande av en svensk frivårdspåföljd ska gälla i Sverige.

Undanröjande av en nordisk frivårdspåföljd i Sverige

16 § Om en person, som dömts till en frivårdspåföljd i en annan nordisk stat, under prövotiden eller före dess början döms för ett annat brott i Sverige, får rätten undanröja påföljden och döma till en gemensam påföljd för den samlade brottsligheten. Det gäller även om övervakning eller samhällstjänst med anledning av den nordiska domen inte har anordnats i Sverige.

Vid tillämpning av första stycket ska den nordiska domen anses vara en dom på skyddstillsyn.

Nordiska beslut om förverkande av villkorligt medgiven frihet efter ett fängelsestraff som verkställts i Sverige

17 § Ett beslut i en annan nordisk stat om förverkande av villkorligt medgiven frihet som avser en person som villkorligt frigetts i Sverige ska gälla här.

Svenska beslut om förverkande av villkorligt medgiven frihet efter ett fängelsestraff som verkställts i en annan nordisk stat

18 § Om en person, som villkorligt frigetts från ett fängelsestraff i en annan nordisk stat, döms för ett annat brott i Sverige, får rätten förklara den villkorligt medgivna friheten förverkad även om den frigivne inte har ställts under övervakning i Sverige.

Den förverkade tiden ska verkställas i Sverige.

Åtalsförbud

19 § Om en påföljd som meddelats i en annan nordisk stat ska verkställas i Sverige enligt denna lag, eller om det här har beslutats om undanröjande av en frivårdspåföljd enligt 16 § eller förverkande av villkorligt medgiven frihet enligt 18 §, får åtal för den gärning som påföljden avser inte väckas här.

Transport genom Sverige

20 § Den som i en nordisk stat dömts till ett fängelsestraff får utan tillstånd transporteras genom Sverige till en annan nordisk stat för verkställighet av straffet.

Om det är nödvändigt för att transporten ska kunna genomföras, får Polismyndigheten hålla den som överförs i förvar, dock längst under 48 timmar.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
  2. Genom lagen upphävs lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.

3. Den upphävda lagen, med undantag för 5 a–5 c §§, gäller fortfarande för ärenden om överförande av verkställighet som har inletts före ikraftträdandet.

4. Bestämmelserna i 5 kap. 2–5 §§ tillämpas dock även på ärenden som inletts före ikraftträdandet.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Häriigenom föreskrivs att 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §²

En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. vid åtgärder som endast avser måls beredande,
2. vid förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av en annan förvaltningsrätt,

3. vid beslut som endast avser rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende, och

4. vid annat beslut som inte innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsutten rätt, är en förvaltningsrätt domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Åtgärder som endast avser beredandet av ett mål och som inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna domare, får utföras av någon annan som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid en allmän förvaltningsdomstol, en allmän domstol eller en hyresnämnd. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om detta.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande i sak av

1. mål av enkel beskaffenhet,
2. mål om bevissäkring och betalningssäkring enligt skatteförfarandelagen (2011:1244), om besiktning enligt fastighets-taxeringslagen (1979:1152), om en uppgifts eller handlings undan-tagande från kontroll enligt skatteförfarandelagen eller någon annan skatteförfattning,

3. mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 och 6 a §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård

3. mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 och 6 a §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård

¹ Lagen omtryckt 1981:1323.

² Senaste lydelse 2025:41.

av unga, mål om vård vid en läsbar enhet enligt 15 b § samma lag, mål om avskildhet enligt 15 c § samma lag, mål om vård i enskildhet enligt 15 d § samma lag, mål om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 § samma lag, mål om tillfälligt utreseförbud enligt 31 d § samma lag, mål om omedelbar insats enligt 4 kap. 1 § lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, mål om omedelbart omhändertagande enligt 13 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, mål om vård i enskildhet enligt 34 a § samma lag, mål om avskildhet enligt 34 b § samma lag, mål om vård vid en läsbar enhet enligt 14 § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård, mål om vård i enskildhet enligt 14 a § samma lag, mål om avskildhet enligt 17 § samma lag, mål om tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168), mål enligt 12 § första stycket och 33 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, mål enligt 18 § första stycket 3–5 och 9 när det gäller de fall då vården inte har förenats med särskild utskrivningsprövning eller 6 lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, mål om förvar och uppsikt enligt utlänningslagen (2005:716), mål enligt strafftidslagen (2018:1251), mål

av unga, mål om vård vid en läsbar enhet enligt 15 b § samma lag, mål om avskildhet enligt 15 c § samma lag, mål om vård i enskildhet enligt 15 d § samma lag, mål om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 § samma lag, mål om tillfälligt utreseförbud enligt 31 d § samma lag, mål om omedelbar insats enligt 4 kap. 1 § lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, mål om omedelbart omhändertagande enligt 13 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, mål om vård i enskildhet enligt 34 a § samma lag, mål om avskildhet enligt 34 b § samma lag, mål om vård vid en läsbar enhet enligt 14 § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård, mål om vård i enskildhet enligt 14 a § samma lag, mål om avskildhet enligt 17 § samma lag, mål om tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168), mål enligt 12 § första stycket och 33 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, mål enligt 18 § första stycket 3–5 och 9 när det gäller de fall då vården inte har förenats med särskild utskrivningsprövning eller 6 lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, mål om förvar och uppsikt enligt utlänningslagen (2005:716), mål enligt strafftidslagen (2018:1251) och

enligt fängelselagen (2010:610) mål enligt fängelselagen
och mål enligt lagen (1963:193) (2010:610),
om samarbete med Danmark,
Finland, Island och Norge
angående verkställighet av straff
m.m.,

4. mål enligt folkbokföringsförfattningarna, mål om preliminär skatt eller om anstånd med att betala skatt eller avgifter enligt skatteförfattningarna,

5. mål enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

6. mål som avser en fråga av betydelse för inkomstbeskattningen, dock endast om värdet av vad som yrkas i målet uppenbart inte överstiger hälften av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken,

7. mål enligt lagen (2004:629) om trängselskatt,

8. mål enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem och lagen (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post,

9. mål enligt lagen (2024:954) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster som avser en

a) inspektion,

b) prövning av om en handling skyddas av advokatsekretess enligt 3 kap. 14 § samma lag, eller

c) tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till en tjänst eller ett onlinegränssnitt, och

10. mål om betalningssäkring enligt socialförsäkringsbalken eller lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Ärenden som har inletts hos Kronofogdemyndigheten och Kriminalvården före ikraftträdandet handläggs enligt äldre föreskrifter.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

Härigenom föreskrivs att 42 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet i brottmål av brottmålsdom ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 §¹

Denna lag gäller inte i fråga om verkställighet eller annan åtgärd som regleras genom *lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.* eller genom lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen.

Denna lag gäller inte i fråga om verkställighet eller annan åtgärd som regleras genom lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen eller *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

---

¹ Senaste lydelse 2015:98.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:752) om nordisk vittnesplikt m.m.

Häri genom föreskrivs att 10 § lagen (1974:752) om nordisk vittnesplikt m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Beslut, varigenom domstol i Danmark, Finland, Island eller Norge för utevaro eller annan försummelse dömt den som avses i 9 § till böter eller utdömt honom förelagt vite eller ålagt honom ersätta rättegångskostnad, skall på begäran verkställas här i landet.

Böter och vite *verkställs* enligt *lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.*

Lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område *äger tillämpning* vid verkställighet av beslut att ersätta rättegångskostnad.

Beslut från en domstol i Danmark, Finland, Island eller Norge ska på begäran verkställas här i landet, om beslutet gäller en person som avses i 9 § och som för utevaro eller annan försummelse har dömts till böter, dömts att betala förelagt vite eller ålagts att ersätta rättegångskostnad.

Böter och vite *verkställs* enligt *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål.*

Lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område *är tillämplig* vid verkställighet av beslut att ersätta rättegångskostnad.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

¹ Senaste lydelse 1977:599.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet

Härigenom föreskrivs att 30 § lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 §¹

Denna lag gäller inte i fråga om verkställighet eller annan åtgärd som regleras genom *lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.* eller genom lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårds-påföljder inom Europeiska unionen.

Denna lag gäller inte i fråga om verkställighet eller annan åtgärd som regleras genom lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårds-påföljder inom Europeiska unionen eller *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

---

¹ Senaste lydelse 2015:651.

1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

Häri genom föreskrivs att 14 § lagen (1998:620) om belastningsregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §¹

Uppgifter om den som *avses* med ett beslut om överflyttning skall lämnas till den stat *från eller till vilken överflyttning har skett*

Uppgifter om den som ett beslut om överflyttning *gäller* ska lämnas till den stat *som överflyttning har skett från eller till*

1. om verkställighet av annan påföljd än böter har *förts hit* från Danmark, Finland, Island eller Norge eller till någon av dessa stater *härifrån*,

1. om verkställighet av *en* annan påföljd än böter har *överförts* från Danmark, Finland, Island eller Norge eller till någon av dessa stater *från Sverige*,

2. *i fråga* om anteckning som gjorts rörande tillämpningen av 14 eller 21 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff *m.m.* och

2. om *en* anteckning *har* gjorts *som avser* tillämpningen av 10 kap. 16 eller 18 § lagen (2026:000) om *nordisk verkställighet i brottmål*, och

3. om verkställighet av påföljd har *förts hit* från en annan stat eller till någon annan stat *härifrån* enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet.

3. om verkställighet av påföljd har *överförts till Sverige* från en annan stat eller till någon annan stat *härifrån* enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet.

¹ Senaste lydelse 1998:620.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § och 3 kap. 19 § lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §²

I *lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.*, i *lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom* och i *lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall* finns bestämmelser om förfarandet vid verkställighet utomlands av förverkandebeslut, som avser egendom som omfattas av ett frysningsbeslut som har över-sänts enligt 2 §.

I *lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom*, *lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall* och *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål* finns bestämmelser om förfarandet vid verkställighet utomlands av förverkandebeslut, som avser egendom som omfattas av ett frysningsbeslut som har över-sänts enligt 2 §.

3 kap.

19 §³

En verkställighet i Sverige av ett beslut om förverkande av egendom som är föremål för verkställighet enligt denna lag handläggs och prövas enligt

En verkställighet i Sverige av ett beslut om förverkande av egendom som är föremål för verkställighet enligt denna lag handläggs och prövas enligt

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2020:971.

² Senaste lydelse 2020:971.

³ Senaste lydelse 2020:971.

lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller enligt lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall. Något beslut om beslag eller kvarstad ska inte meddelas i ett sådant ärende.

lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom, lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall eller lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål. Något beslut om beslag eller kvarstad ska inte meddelas i ett sådant ärende.

En ansökan eller ett beslut om förverkande enligt första stycket får skickas till den åklagare som har handlagt ärendet enligt denna lag. Åklagaren ska

1. vidarebefordra beslutet om förverkande till Kronofogdemyndigheten, om beslutet har sänts över av en myndighet i en annan medlemsstat enligt lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall,

2. vidarebefordra ansökan till Kronofogdemyndigheten, om ansökan har gjorts av en myndighet i Danmark eller Finland enligt *lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.*, och

3. vidarebefordra ansökan till Justitiedepartementet, om ansökan har gjorts enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.

2. vidarebefordra ansökan till Kronofogdemyndigheten, om ansökan har gjorts av en myndighet i Danmark eller Finland enligt *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål*, och

3. vidarebefordra ansökan till Regeringskansliet (*Justitiedepartementet*), om ansökan har gjorts enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.

Om rätten i ett ärende enligt andra stycket 3 beslutar att egendom ska förklaras förverkad, ska rätten samtidigt pröva om

verkställigheten av frysningsbeslutet ska bestå till dess att beslutet om förverkande vinner laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 2 och 3 §§ lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

2 §¹

Om den påföljd som ska verkställas i Sverige omfattas av 5 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. tillämpas 5 a–5 c, 6, 7, 22, 23, 27, 29, 31, 34 och 35 §§ den lagen. Vid tillämpning av 5 a § den lagen krävs inte någon begäran från behörig myndighet i den andra staten för att tvångsmedel ska få användas.

Om den påföljd som ska verkställas i Sverige omfattas av 5 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål tillämpas 1 kap. 3 §, 5 kap. 2–5 och 7 §§, 8 kap. 1–3 §§ och 10 kap. 13–14 och 19 §§ den lagen. Vid tillämpning av 5 kap. 2 § den lagen krävs inte någon begäran från behörig myndighet i den andra staten för att tvångsmedel ska få användas.

3 §²

Om den påföljd som ska verkställas i Sverige inte omfattas av 5 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. tillämpas 3 och 4 kap. lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Euro-

Om den påföljd som ska verkställas i Sverige inte omfattas av 5 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål tillämpas 3 och 4 kap. lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen, med undantag för 3 kap. 1–11 och

¹ Senaste lydelse 2015:103.

² Senaste lydelse 2024:44.

peiska unionen, med undantag för 3 kap. 1–11 och 23 §§ samt 4 kap. 6 §. Vid tillämpning av 3 kap. 15 § den lagen krävs inte någon begäran från behörig myndighet i den andra staten för att tvångsmedel ska få användas.

23 §§ samt 4 kap. 6 §. Vid tillämpning av 3 kap. 15 § den lagen krävs inte någon begäran från *en* behörig myndighet i den andra staten för att tvångsmedel ska få användas.

En fråga om häktning enligt 3 kap. 15 och 16 §§ lagen om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen får tas upp på yrkande av åklagaren utan ett föregående beslut om anhållande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § och 2 kap. 14 § lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Denna lag gäller inte i förhållande till Danmark och Finland om lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. är tillämplig.

Denna lag gäller inte i förhållande till Danmark och Finland om *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål* är tillämplig.

2 kap.

14 §²

Bestämmelserna i 6 och 9–12 §§ ska tillämpas om en person har överlämnats till Sverige för lagföring enligt rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, och överlämnandet har ägt rum på villkor att den som överlämnas återförs till den andra medlemsstaten för att där verkställa en frihetsberövande påföljd som har dömts ut i Sverige med anledning av överlämnandet.

Om en ansökan om överlämnande till Sverige för verkställighet av en frihetsberövande påföljd enligt rådets rambeslut 2002/584/RIF har avslagits på den grunden att den andra medlemsstaten övertar verkställigheten av påföljden, tillämpas 6 och 9 §§ samt 10 § tredje stycket.

---

¹ Senaste lydelse 2015:96.

² Senaste lydelse 2024:46.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller även i förhållande till Danmark, Finland, Island och Norge när konventionen av den 15 december 2005 om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott ska tillämpas och om

– överlämnandet har ägt rum på villkor att den som överlämnas återförs till den andra staten för att där verkställa en frihetsberövande påföljd som har dömts ut i Sverige med anledning av överlämnandet, eller om överlämnandet har avslagits på den grunden att den andra staten övertar verkställigheten av påföljden, och

– den påföljd som avses inte omfattas av <i>lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.</i>	– den påföljd som avses inte omfattas av <i>lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål.</i>

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

1.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Denna lag gäller inte i förhållande till Danmark och Finland om lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. är tillämplig.

Denna lag gäller inte i förhållande till Danmark och Finland om *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål* är tillämplig.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

---

¹ Senaste lydelse 2015:650.

1.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete

Häriigenom föreskrivs att 2 kap. 10 § lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

10 §¹

En person som har omhändertagits enligt 8 § får tas i förvar av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen under högst sex timmar, tiden mellan klockan 24 och 9 oräknad. Därefter ska personen omedelbart frigges, om det inte har kommit in en begäran om en åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,

2. 1 kap. 2 § lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,

3. 25 c eller 25 d § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,

4. 5 a eller 5 b § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,

4. 5 kap. 2 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål,

5. 8 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, om framställningen kommer från en dansk myndighet,

6. 6 § lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,

7. 6 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen,

8. 1 kap. 3 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, eller

9. 3 kap. 15 § lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen.

¹ Senaste lydelse 2017:496.

En svensk polisman får, i avvaktan på en framställning om en sådan åtgärd som avses i 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 9 § första stycket 2, enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

1.12 Förslag till förordning (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser som kompletterar lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål.

2 § De ord och uttryck som används i denna förordning har samma betydelse som i lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål.

2 kap. Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt bötesstraff eller beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite

Upplysningar

1 § Kronofogdemyndigheten får, vid prövningen av om en dom som omfattas av 2 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska begäras verkställd i en annan nordisk stat, hämta in upplysningar från en behörig myndighet i den andra staten, Polismyndigheten, Skatteverket, Åklagarmyndigheten eller andra svenska myndigheter.

Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten ska på Kronofogdemyndighetens begäran lämna de uppgifter som behövs för Kronofogdemyndighetens prövning.

Begäran om verkställighet

2 § En begäran om verkställighet enligt 2 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska innehålla en kopia av domen.

I stället för domen får det till begäran bifogas uppgifter

- som är föreskrivna för ansökan om indrivning enligt indrivningsförordningen (1993:1229),
- om tid och plats för den brottsliga gärningen,
- om de övriga omständigheter som behövs för att känneteckna gärningen, och
- om det eller de lagrum som tillämpats.

Underrättelser

- 3 § Kronofogdemyndigheten ska genast underrätta en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om
- den betalningsskyldige helt eller delvis har betalat beloppet i domen,
  - domen helt eller delvis har verkställts i Sverige eller i en annan stat,
  - det finns en risk att det sammanlagda värdet av det som verkställs kan komma att överstiga det belopp som anges i domen,
  - överskott uppkommer vid omräkning till svensk valuta, eller
  - verkställighet inte längre får ske på grund av att preskription inträtt enligt svenska regler eller nåd har meddelats i Sverige.

Återkallelse

- 4 § Om verkställighet inte längre kan eller bör ske i den andra nordiska staten, ska Kronofogdemyndigheten återkalla begäran om verkställighet.

3 kap. Verkställighet i Sverige av ett nordiskt bötesstraff eller beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite

Upplysningar

- 1 § Kronofogdemyndigheten får, vid prövningen av om en dom som omfattas av 3 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska verkställas i Sverige, hämta in upplysningar från en behörig myndighet i den andra nordiska staten,

Polismyndigheten, Skatteverket, Åklagarmyndigheten eller andra svenska myndigheter.

Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten ska på Kronofogdemyndighetens begäran lämna de uppgifter som behövs för Kronofogdemyndighetens prövning.

Omräkning till svensk valuta

2 § Belopp i utländsk valuta ska omräknas till svensk valuta. Vid omräkning ska den växelkurs tillämpas som gällde dagen före den dag då begäran om verkställighet i Sverige bifölls.

Underrättelser

3 § Kronofogdemyndigheten ska genast underrätta en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om

- ett beslut enligt 3 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål har meddelats,
- domen är helt eller delvis verkställd,
- det finns en risk att det sammanlagda värdet av det som verkställs kan komma att överstiga det belopp som anges i domen, eller
- verkställighet inte längre får ske på grund av att nåd meddelats i Sverige.

4 § Om verkställighet enligt 3 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål inte kan ske ska Kronofogdemyndigheten underrätta en behörig myndighet i den andra nordiska staten om vilka åtgärder som vidtagits och skälet till att verkställighet inte kunnat ske.

5 § Om begäran om verkställighet enligt 3 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål avser förverkande av egendom som har säkrats i Sverige enligt bestämmelser i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, ska Kronofogdemyndigheten underrätta den åklagare eller domstol som beslutat om åtgärden.

Förvandlingsstraff för böter

6 § När en behörig myndighet i en annan nordisk stat har begärt verkställighet av ett bötesstraff eller beslut om vite som omfattas av 3 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet och i samband med det begärt verkställighet av ett förvandlingsstraff som bestämts för det fall betalning uteblir, ska Kronofogdemyndigheten försöka få bötes- eller vitesbeloppet betalt.

Är det inte möjligt att få bötes- eller vitesbeloppet betalt ska Kronofogdemyndigheten överlämna ärendet till Kriminalvården för prövning av frågan om verkställighet av förvandlingsstraffet.

Kriminalvården får begära att Kronofogdemyndigheten vidtar ytterligare åtgärder för indrivning innan verkställighetsfrågan avgörs.

4 kap. Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt fängelsestraff

Skyldighet att pröva om överförande av verkställighet kan ske

1 § Kriminalvården ska så snart det är möjligt pröva om verkställigheten av en dom på fängelse enligt 4 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål kan bli aktuell att föra över till en annan nordisk stat.

Underrättelseskyldighet gentemot den dömd

2 § Om det finns förutsättningar att begära att verkställigheten av en dom på fängelse enligt 4 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål förs över till en annan nordisk stat, ska Kriminalvården underrätta den dömd om detta om han eller hon befinner sig i Sverige. Den dömd ska även upplysas om innebörden av att domen verkställs i den andra staten och av att ett samtycke lämnas till att verkställigheten förs över.

Begäran om att en dom på fängelse ska föras över

3 § Den dömden får hos Kriminalvården begära att en dom på fängelse enligt 4 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska verkställas i en annan nordisk stat.

Den dömdes inställning

4 § Om den dömden samtycker till att verkställigheten av en dom på fängelse enligt 4 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål förs över till en annan nordisk stat, ska den som tar emot samtycket förvissa sig om att den dömden har lämnat samtycket med full vetskap om dess innebörd.

En återkallelse av ett samtycke lämnas till Kriminalvården.

5 § Kriminalvården ska dokumentera den dömdes inställning till att verkställigheten av en dom på fängelse enligt 4 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål förs över till en annan nordisk stat.

Samråd och upplysningar

6 § Kriminalvården får, vid prövningen av om en dom på fängelse enligt 4 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska begäras verkställd i en annan nordisk stat, hämta in upplysningar från en behörig myndighet i den andra nordiska staten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket, Åklagarmyndigheten eller andra svenska myndigheter.

Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten ska på Kriminalvårdens begäran lämna de uppgifter som behövs för Kriminalvårdens prövning.

7 § Om det vid en prövning enligt 4 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål behövs upplysningar om den dömdes barn i Sverige får Kriminalvården hämta in ett yttrande från socialnämnden.

Socialnämnden ska på Kriminalvårdens begäran lämna upplysningar om barnets tidigare kontakt med den dömden, barnets

fortsatta behov av kontakt och hur kontakten skulle påverkas av att fängelsestraffet verkställs i Sverige eller i en annan nordisk stat.

8 § Kriminalvården ska samråda med en behörig myndighet i den andra nordiska staten i frågor som rör överförande och transport av den dömd.

Tvångsmedel

9 § Om en begäran om tvångsmedel enligt 4 kap. 2 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål görs innan en begäran om verkställighet enligt 4 kap. 1 § samma lag sänds över till en annan nordisk stat, bör en begäran om tvångsmedel innehålla uppgifter om

- skälen för åtgärden,
- den dömdes födelsedatum, födelseort och adress,
- brottets beskaffenhet, och
- påföljdens art och längd.

Begäran om verkställighet

10 § En begäran om verkställighet enligt 4 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska innehålla

- skälen för begäran,
- en kopia av domen,
- uppgift om att domen får verkställas i Sverige,
- uppgift huruvida fängelsestraffet till någon del har verkställts, och

– den tidpunkt då verkställighet senast får ske.

En begäran ska också innehålla

- ett yttrande från Kriminalvården enligt lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.,
- ett läkarintyg enligt lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m., eller
- ett utlåtande över en rättspsykiatrisk undersökning.

Om någon särskild personutredning eller läkarundersökning inte har ägt rum, ska i stället en kopia av tillgängliga handlingar om den dömdes personliga förhållanden bifogas.

Om möjligt ska en begäran också innehålla ett yttrande från den dömde eller ett bevis på att han eller hon har fått tillfälle att yttra sig.

Om den dömde med anledning av domen har fått vård i anstalt eller stått under övervakning, ska det dessutom bifogas en redogörelse av behandlingsjournalen och andra tillgängliga uppgifter om den dömde för tiden efter det att domen meddelades.

11 § En begäran om verkställighet enligt 4 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål får inte göras innan domen har fått laga kraft, om inte den dömde har samtyckt till att verkställigheten förs över eller det finns särskilda skäl.

Underrättelser

12 § Kriminalvården ska genast underrätta en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om verkställighet inte längre får ske på grund av att nåd har meddelats i Sverige.

Återkallelse

13 § Om verkställighet inte längre kan eller bör ske i den andra nordiska staten, ska Kriminalvården återkalla begäran om verkställighet eller begäran om tvångsmedel.

5 kap. Verkställighet i Sverige av ett nordiskt fängelsestraff

Underrättelseskyldighet gentemot den dömde

1 § Om en annan nordisk stat begär att verkställigheten av en dom på fängelse enligt 5 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål förs över till Sverige, ska Kriminalvården underrätta den dömde om detta om han eller hon befinner sig i Sverige.

Den dömdes inställning

2 § Om den dömden befinner sig i Sverige när Kriminalvården tar emot en begäran om att här verkställa en dom på fängelse enligt 5 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål, får Kriminalvården bistå den andra nordiska staten med att hämta in den dömdes inställning till att domen verkställs i Sverige.

Samråd och upplysningar

3 § Kriminalvården får, vid prövningen av om en dom på fängelse enligt 5 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska verkställas i Sverige, hämta in upplysningar från en behörig myndighet i den andra nordiska staten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket, Åklagarmyndigheten eller andra svenska myndigheter.

Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten ska på Kriminalvårdens begäran lämna de uppgifter som behövs för Kriminalvårdens prövning.

4 § Om det vid en prövning enligt 5 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål behövs upplysningar om den dömdes barn i Sverige får Kriminalvården hämta in ett yttrande från socialnämnden.

Socialnämnden ska på Kriminalvårdens begäran lämna upplysningar om barnets tidigare kontakt med den dömden, barnets fortsatta behov av kontakt och hur kontakten skulle påverkas av att fängelsestraffet verkställs i Sverige eller i en annan nordisk stat.

5 § Kriminalvården ska samråda med en behörig myndighet i den andra nordiska staten i frågor som rör överförande och transport av den dömden.

Underrättelser

6 § Kriminalvården ska genast underrätta en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om

- ett beslut enligt 5 kap. 1 § lagen (2065:000) om nordisk verkställighet i brottmål har meddelats,
- fängelsestraffet är helt verkställt,
- den dömden har avvikit från verkställigheten,
- den dömden har blivit frigiven från fängelsestraffet, eller
- verkställighet inte längre får ske på grund av att nåd har meddelats i Sverige.

Tvångsmedel

7 § En begäran om tvångsmedel från en annan nordisk stat enligt 5 kap. 2 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål som kommer in till Kriminalvården ska genast överlämnas till Åklagarmyndigheten. Om den dömdes folkbokföringsadress är känd ska begäran överlämnas till den åklagare inom vars område den dömden är bosatt. Om folkbokföringsadressen är okänd ska begäran överlämnas till Riksåklagaren.

8 § Åklagarmyndigheten ska underrätta Kriminalvården om de åtgärder som vidtas i fråga om tvångsmedel. Kriminalvården ska i sin tur underrätta en behörig myndighet i den andra nordiska staten om åtgärderna och om att ett beslut om tvångsmedel hävs om inte den nordiska domen eller begäran om verkställighet enligt 5 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål har tagits emot inom fyrtio dagar från det att beslutet meddelades.

Kriminalvården ska genast underrätta Åklagarmyndigheten och domstolen när domen eller begäran om verkställighet har tagits emot.

Förvandlingsstraff för böter

9 § När en behörig myndighet i en annan nordisk stat har begärt verkställighet av ett förvandlingsstraff som omfattas av 5 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet utan att samtidigt begära verkställighet av betalningsskyldigheten, eller sedan en begäran om verkställighet av ett förvandlingsstraff bifallits i Sverige, får Kriminalvården begära att Kronofogdemyndigheten vidtar

ytterligare åtgärder för indrivning innan verkställighetsfrågan avgörs.

10 § I ett beslut om att verkställa ett förvandlingsstraff som omfattas av 5 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska det obetalda belopp som förvandlingsstraffet avser anges.

Ifall betalning av det obetalda beloppet erbjuds efter att ett beslut har fattats enligt första stycket, ska Kriminalvården omedelbart lämna besked om hur betalningen ska göras och redovisas samt om verkställigheten av förvandlingsstraffet helt eller delvis ska avbrytas.

Begäran om undantag från specialitetsprincipen

11 § En begäran om undantag från villkor som ställts upp vid överförande av en dömd person till Sverige för verkställighet enligt 5 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål görs hos en behörig myndighet i den nordiska stat från vilken den dömda överförs till Sverige.

Om Kriminalvården får kännedom om att det finns skäl för undantag enligt första stycket, bör Kriminalvården inte meddela slutligt beslut i verkställighetsfrågan förrän frågan om undantag blivit avgjord.

6 kap. Verkställighet i en annan nordisk stat av en svensk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst

Skyldighet att pröva om överförande av verkställighet kan ske

1 § Kriminalvården ska så snart det är möjligt pröva om verkställigheten av en påföljd som omfattas av 6 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål kan bli aktuell att föra över till en annan nordisk stat.

Underrättelseskyldighet gentemot den dömd

2 § Om det finns förutsättningar att begära att verkställigheten av en påföljd som omfattas av 6 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål förs över till en annan nordisk stat, ska Kriminalvården underrätta den dömd om detta om han eller hon befinner sig i Sverige. Den dömd ska även upplysas om innebörden av att påföljden verkställs i den andra staten.

Begäran om att en dom på frivårdspåföljd ska föras över

3 § Den dömd får hos Kriminalvården begära att en påföljd som omfattas av 6 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska verkställas i en annan nordisk stat.

Den dömdes inställning

4 § Kriminalvården ska dokumentera den dömdes inställning till att verkställigheten av en påföljd som omfattas av 6 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål förs över till en annan nordisk stat.

Upplysningar

5 § Kriminalvården får, vid prövningen av om en påföljd som omfattas av 6 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska begäras verkställd i en annan nordisk stat, hämta in upplysningar från en behörig myndighet i den andra nordiska staten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket, Åklagarmyndigheten eller andra svenska myndigheter.

Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten ska på Kriminalvårdens begäran lämna de uppgifter som behövs för Kriminalvårdens prövning.

Begäran om verkställighet

6 § En begäran om verkställighet enligt 6 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska innehålla

- skälen för begäran,
- en kopia av domen,
- uppgift om att domen får verkställas i Sverige,
- uppgift huruvida påföljden till någon del har verkställts, och
- den tidpunkt då verkställighet senast får ske.

En begäran ska också innehålla

– ett yttrande från Kriminalvården enligt lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.,

– ett läkarintyg enligt lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m., eller

– ett utlåtande över en rättspsykiatrisk undersökning.

Om någon särskild personutredning eller läkarundersökning inte har ägt rum, ska i stället en kopia av tillgängliga handlingar om den dömdes personliga förhållanden bifogas.

Om möjligt ska begäran också innehålla ett yttrande från den dömden eller ett bevis på att han eller hon har fått tillfälle att yttra sig.

Om den dömden med anledning av domen har stått under övervakning eller genomfört samhällstjänst, ska det dessutom bifogas en redogörelse av behandlingsjournalen och andra tillgängliga uppgifter om den dömden för tiden efter det att domen meddelades.

Entledigande av övervakare

7 § Om en övervakare har förordnats för den dömden, ska Kriminalvården entlediga övervakaren när den andra nordiska staten har bifallit begäran om att verkställa påföljden där.

Underrättelser

8 § En domstol ska skicka en kopia av en dom eller ett beslut till en behörig myndighet i en annan nordisk stat när domen eller beslutet fått laga kraft, om domen eller beslutet avser en person som

- i Sverige dömts till en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst, och
- verkställer frivårdspåföljden i den andra nordiska staten.

9 § Kriminalvården ska genast underrätta en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om verkställighet inte längre får ske på grund av att nåd har meddelats i Sverige.

Återkallelse

10 § Om verkställighet inte längre kan eller bör ske i den andra nordiska staten, ska Kriminalvården återkalla begäran om verkställighet.

7 kap. Verktällighet i Sverige av en nordisk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst

Underrättelseskyldighet gentemot den dömde

1 § Om en annan nordisk stat begär att verkställigheten av en påföljd som omfattas av 7 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål förs över till Sverige, ska Kriminalvården underrätta den dömde om detta om han eller hon befinner sig i Sverige.

Den dömdes inställning

2 § Om den dömde befinner sig i Sverige när Kriminalvården tar emot en begäran om att här verkställa en påföljd som omfattas av 7 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål, får Kriminalvården bistå den andra nordiska staten med att hämta in den dömdes inställning till att påföljden verkställs i Sverige.

Upplysningar

3 § Kriminalvården får, vid prövningen av om en påföljd som omfattas av 7 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska verkställas i Sverige, hämta in upplysningar från en behörig myndighet i den andra nordiska staten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket, Åklagarmyndigheten eller andra svenska myndigheter.

Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten ska på Kriminalvårdens begäran lämna de uppgifter som behövs för Kriminalvårdens prövning.

Underrättelser

4 § Kriminalvården ska genast underrätta en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om

- ett beslut enligt 7 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål har meddelats,
- påföljden är helt verkställd, eller
- verkställighet inte längre får ske på grund av att nåd har meddelats i Sverige.

5 § Om en fråga om en åtgärd mot den dömda har överlämnats till en annan nordisk stat med stöd av 7 kap. 6 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål, ska Kriminalvården underrätta justitiedepartementet i den staten om överlämnandet.

Frivårdspåföljder som bestämts till följd av bötesförvandling

6 § När en behörig myndighet i en annan nordisk stat har begärt verkställighet av en frivårdspåföljd som omfattas av 7 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål och som bestämts till följd av bötesförvandling utan att samtidigt begära verkställighet av betalningsskyldigheten, eller sedan en begäran om verkställighet av en frivårdspåföljd bifallits i Sverige, får Kriminalvården begära att Kronofogdemyndigheten vidtar ytterligare åtgärder för indrivning innan verkställighetsfrågan avgörs.

7 § I ett beslut om att verkställa en frivårdspåföljd som omfattas av 7 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål och som bestämts till följd av bötesförvandling ska det obetalda belopp som frivårdspåföljden avser anges.

Ifall betalning av det obetalda beloppet erbjuds efter att ett beslut har fattats enligt första stycket, ska Kriminalvården omedelbart lämna besked om hur betalningen ska göras och redovisas samt om verkställigheten av frivårdspåföljden helt eller delvis ska avbrytas.

8 kap. Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt beslut om övervakning av den som villkorligt frigetts i Sverige

Skyldighet att pröva om överförande av verkställigheten kan ske

1 § Kriminalvården ska så snart det är möjligt pröva om verkställigheten av övervakning som omfattas av 8 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål kan bli aktuell att föra över till en annan nordisk stat.

Underrättelseskyldighet gentemot den dömda eller frigivna

2 § Om det finns förutsättningar att begära att verkställigheten av övervakning som omfattas av 8 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål förs över till en annan nordisk stat, ska Kriminalvården underrätta den dömda eller frigivna om detta om han eller hon befinner sig i Sverige. Den dömda eller frigivna ska även upplysas om innebörden av att övervakningen verkställs i den andra staten.

Begäran om att övervakning efter villkorlig frigivning ska föras över

3 § Den dömda eller frigivna får hos Kriminalvården begära att övervakning som omfattas av 8 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska verkställas i en annan nordisk stat.

Den dömdes eller frigivnes inställning

4 § Kriminalvården ska dokumentera den dömdes eller frigivnes inställning till att verkställigheten av övervakning som omfattas av 8 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål förs över till en annan nordisk stat.

Upplysningar

5 § Kriminalvården får, vid prövningen av om övervakning som omfattas av 8 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska begäras verkställd i en annan nordisk stat, hämta in upplysningar från en behörig myndighet i den andra nordiska staten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket, Åklagarmyndigheten eller andra svenska myndigheter.

Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten ska på Kriminalvårdens begäran lämna de uppgifter som behövs för Kriminalvårdens prövning.

Begäran om verkställighet

6 § En begäran om verkställighet enligt 8 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska innehålla

- skälen för begäran,
- en kopia av domen,
- uppgift om att domen får verkställas i Sverige,
- uppgift huruvida övervakningen till någon del har verkställts,

och

- den tidpunkt då verkställighet senast får ske.

En begäran ska också innehålla

– ett yttrande från Kriminalvården enligt lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.,

– ett läkarintyg enligt lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m., eller

- ett utlåtande över en rättspsykiatrisk undersökning.

Om någon särskild personutredning eller läkarundersökning inte har ägt rum, ska i stället en kopia av tillgängliga handlingar om den dömdes eller frigivnes personliga förhållanden bifogas.

Om möjligt ska begäran också innehålla ett yttrande från den dömda eller frigivne eller ett bevis på att han eller hon har fått tillfälle att yttra sig.

Om den dömda eller frigivne med anledning av domen har fått vård i anstalt eller stått under övervakning, ska det dessutom bifogas en redogörelse av behandlingsjournalen och andra tillgängliga uppgifter om den dömda eller frigivne för tiden efter det att domen meddelades.

Entledigande av övervakare

7 § Om en övervakare har förordnats för den frigivne, ska Kriminalvården entlediga övervakaren när den andra nordiska staten har bifallit begäran om att verkställa övervakningen där.

Underrättelser

8 § En domstol ska skicka en kopia av en dom eller ett beslut till en behörig myndighet i en annan nordisk stat när domen eller beslutet fått laga kraft, om domen eller beslutet avser en person som

- i Sverige villkorligt frigetts från ett fängelsestraff, och
- står under övervakning i den andra nordiska staten.

9 § Kriminalvården ska genast underrätta en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om verkställighet inte längre får ske på grund av att nåd har meddelats i Sverige.

Återkallelse

10 § Om verkställighet inte längre kan eller bör ske i den andra nordiska staten, ska Kriminalvården återkalla begäran om verkställighet.

9 kap. Verkställighet i Sverige av ett nordiskt beslut om övervakning av den som villkorligt frigetts i en annan nordisk stat

Underrättelseskyldighet gentemot den frigivne

1 § Om en annan nordisk stat begär att verkställigheten av övervakning som omfattas av 9 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål förs över till Sverige, ska Kriminalvården underrätta den frigivne om detta om han eller hon befinner sig i Sverige.

Den frigivnes inställning

2 § Om den frigivne befinner sig i Sverige när Kriminalvården tar emot en begäran om att här verkställa övervakning som omfattas av 9 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål, får Kriminalvården bistå den andra nordiska staten med att hämta in den frigivnes inställning till att övervakningen verkställs i Sverige.

Upplysningar

3 § Kriminalvården får, vid prövningen av om övervakning som omfattas av 9 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål ska verkställas i Sverige, hämta in upplysningar från en behörig myndighet i den andra nordiska staten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket, Åklagarmyndigheten eller andra svenska myndigheter.

Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten ska på Kriminalvårdens begäran lämna de uppgifter som behövs för Kriminalvårdens prövning.

Underrättelser

4 § Kriminalvården ska genast underrätta en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om

- ett beslut enligt 9 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål har meddelats,

- övervakningen är helt verkställd, eller
- verkställighet inte längre får ske på grund av att nåd har meddelats i Sverige.

5 § Om en fråga om en åtgärd mot den frigivne har överlämnats till en annan nordisk stat med stöd av 9 kap. 5 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål, ska den myndighet som överlämnat frågan underrätta justitiedepartementet i den staten om överlämnandet.

10 kap. Övriga bestämmelser

Begäran om komplettering

1 § Om en begäran till Kriminalvården eller Kronofogdemyndigheten görs av en myndighet i en annan nordisk stat och begäran inte innehåller tillräckliga uppgifter för prövningen av frågan, ska en komplettering begäras hos den myndighet som gjort begäran.

Upplysningar inför beslut om åtgärd enligt lagen om nordisk verkställighet i brottmål

2 § När en fråga uppkommer i Sverige om en åtgärd enligt lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål mot en person som i en annan nordisk stat dömts till en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst eller som villkorligt frigetts från ett fängelsestraff, bör ett yttrande hämtas in från den eller de myndigheter som har haft hand om den dömda eller frigivna med anledning av domen eller frigivningen.

Underrättelser

3 § Om en person, som i en annan nordisk stat dömts till en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst, begår en gärning under prövotiden och svensk domstol till följd av det meddelar en dom eller beslutar om en åtgärd, ska domstolen

skicka en kopia av domen eller beslutet till en behörig myndighet i den andra nordiska staten när domen eller beslutet fått laga kraft.

4 § Om en person, som i en annan nordisk stat villkorligt frigetts från ett fängelsestraff, begår en gärning under prøvotiden och svensk domstol till följd av det meddelar en dom eller beslutar om en åtgärd, ska domstolen skicka en kopia av domen eller beslutet till en behörig myndighet i den andra nordiska staten när domen eller beslutet fått laga kraft.

Upplysningar på begäran av en annan nordisk stat

5 § Om en annan nordisk stat begär ett yttrande av en svensk myndighet som avser någon som i Sverige dömts till en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst, eller någon som villkorligt frigetts från ett fängelsestraff, ska myndigheten hämta in upplysningar från de myndigheter som ansvarat för övervakningen eller anordnat samhällstjänsten, innan den lämnar sitt yttrande.

6 § Kronofogdemyndigheten och Kriminalvården får för sina verksamhetsområden meddela ytterligare föreskrifter om tillämpningen av lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.
  2. Genom förordningen upphävs förordningen (1963:194) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.
  3. Den upphävda förordningen, med undantag för 5 a–5 b §§, gäller fortfarande för ärenden om överförande av verkställighet som har inletts före ikraftträdandet.
  4. Bestämmelserna i 5 kap. 6–7 §§ tillämpas dock även på ärenden som inletts före ikraftträdandet.

1.13 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1977:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet m.m.

Regeringen föreskriver att 7 d § förordningen (1977:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet m.m.¹ ska upphöra att gälla.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.
  2. Ärenden som har inletts hos Kronofogdemyndigheten och Kriminalvården före ikraftträdandet handläggs enligt äldre föreskrifter.

---

¹ Senaste lydelse av förordningens rubrik 1995:126.

1.14 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1992:289) om särskild personutredning i brottmål, m.m.

Regeringen föreskriver att det i förordningen (1992:289) om särskild personutredning i brottmål, m.m. ska införas en ny paragraf, 6 b §, av följande lydelse.

6 b § Om Kriminalvården under personutredningen anser att det finns förutsättningar enligt lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål att föra över en svensk påföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst till en annan nordisk stat, ska Kriminalvården redogöra för det i sitt yttrande.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

1.15 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister

Regeringen föreskriver att 9 § förordningen (1999:1134) om belastningsregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Belastningsregistret *skall* också innehålla uppgifter om

1. beslut av en myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge om överflyttning till den staten av verkställighet av fängelse *eller* övervakning av den som villkorligt *frigivits* eller dömts till skyddstillsyn,

Belastningsregistret *ska* också innehålla uppgifter om

1. beslut av en myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge om överflyttning till den staten av verkställighet av

a) fängelse,

b) övervakning av den som villkorligt ~~frigetts~~ eller dömts till skyddstillsyn, eller

c) samhällstjänst som har dömts ut tillsammans med skyddstillsyn eller villkorlig dom,

2. annat beslut av en myndighet i en annan stat om verkställighet av en påföljd som dömts ut här i landet,

3. beslut av en svensk domstol eller en myndighet enligt 5, 10, 14, 17 eller 21 § lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff *m.m.*, samt

3. beslut av en svensk domstol eller en myndighet enligt 5 kap. 1 §, 7 kap. 1 §, 9 kap. 1 § samt 10 kap. 16 och 18 §§ lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål, och

4. beslut av en svensk myndighet enligt 10 § lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

¹ Senaste lydelse 1999:1134.

1.16 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2005:501) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall

Regeringen föreskriver att 2 kap. 4 § förordningen (2005:501) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §²

En ansökan enligt lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål om överlämnande till Sverige av egendom som omfattas av ett frysningsbeslut eller en ansökan enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. eller lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom om verkställighet utomlands av förverkandebeslut som avser egendom som omfattas av ett frysningsbeslut ska göras i anslutning till eller så snart som möjligt efter det att ett frysningsbeslut har översänts.

Detsamma gäller ett beslut om förverkande som ska sändas över till en annan medlemsstat inom Europeiska unionen för verkställighet enligt lagen

En ansökan enligt någon av följande lagar ska göras i anslutning till eller så snart som möjligt efter det att ett frysningsbeslut har översänts:

– *lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, om ansökan gäller överlämnande till Sverige av egendom som omfattas av ett frysningsbeslut, eller*

– *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål eller lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom, om ansökan gäller verkställighet utomlands av förverkandebeslut som avser egendom som omfattas av ett frysningsbeslut.*

Även när ett beslut om förverkande ska sändas över till en annan medlemsstat inom Europeiska unionen för verkställighet enligt lagen

¹ Senaste lydelse av förordningens rubrik 2020:977.

² Senaste lydelse 2020:977.

(2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall.

(2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall, *ska det göras i anslutning till eller så snart som möjligt efter det att ett frysningsbeslut har översänts.*

En ansökan enligt första stycket ska innehålla uppgifter om frysningsbeslutet och om vilken myndighet frysningsbeslutet har översänts till.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

2 Bakgrund

2.1 Inledning

Överförande av verkställighet i brottmål är sedan lång tid en del av det internationella straffrättsliga samarbetet. Det grundläggande syftet med samarbetet vad gäller frihetsberövande påföljder och frivårdspåföljder är att underlätta den dömdes sociala återanpassning genom att möjliggöra att påföljden verkställs där den dömd är medborgare eller har sin bosättning. När det gäller verkställighet av bötestraff och beslut om förverkande syftar samarbetet främst till att åstadkomma en så effektiv brottsbekämpning som möjligt.

Det finns ett flertal lagar som reglerar överförande av verkställighet i brottmål till och från Sverige. Dessa lagar grundar sig i sin tur på olika internationella överenskommelser och EU-rättsakter. Samarbetet mellan de nordiska länderna på området bygger på lagharmonisering genom liknande regelverk i de nordiska länderna.

Nedan redogörs närmare för det nordiska samarbetet på området (avsnitt 2.2) och den svenska lagstiftningen (avsnitt 2.3). Vidare redogörs kort för samarbetet med stater utanför Norden (avsnitt 2.4) och annan relevant lagstiftning (avsnitt 2.5). I nästföljande del framgår hur samhällstjänst tillämpas i de nordiska staternas påföljdssystem (avsnitt 2.6). Kapitlet avslutas med vissa statistikuppgifter (avsnitt 2.7)

2.2 Det nordiska samarbetet

2.2.1 En tillbakablick

Det nordiska samarbetet om överförande av verkställighet går tillbaka till 1930-talet. Genom en konvention 1932 gavs avgöranden som innefattade förpliktelser att betala skadestånd och som meddelats i ett nordiskt land bindande verkan i andra nordiska länder.

Den 8 mars 1948 antogs en ny kompletterande konvention, dock endast mellan Danmark, Norge och Sverige, om erkännande och verkställighet av domar i brottmål. Överenskommelsen omfattade verkställighet av böter, förverkande och ersättning för rättegångskostnader samt vissa processuella tvångsmedel. Under de förhandlingar som föregick 1948 års konvention övervägdes möjligheten att också kunna överföra verkställighet av fängelsestraff mellan de nordiska länderna men tiden ansågs ännu inte mogen för en sådan reform. Konventionen genomfördes i svensk rätt genom lagen (1948:758) om erkännande och verkställighet i vissa fall av dom, som i brottmål meddelats i Danmark eller Norge.

Frågan om att utvidga det nordiska samarbetet till att omfatta verkställighet av frihetsberövande straff och övervakning av villkorligt dömda och frigivna diskuterades på nytt på 1950-talet. Det framhölls att de goda förbindelserna mellan de nordiska länderna gjorde det önskvärt att utveckla samarbetet samt att det även skulle omfatta Finland och Island. Enighet nåddes om att inte låta samarbetet regleras av en konvention utan av varandra motsvarande lagar, som utfärdas i de olika länderna. Det betonades att en förutsättning för utvecklingen av samarbetet var den tillit som fanns till samtliga nordiska länders rättssystem, även med beaktande av de skillnader som förelåg. I mars 1962 antog Nordiska rådet en rekommendation, i vilken rådet begärde att respektive nordiskt land antog en lagstiftning i enlighet med de principer för samarbetet som länderna var överens om.

För svensk del infördes lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (1963 års lag) med tillhörande verkställighetsföreskrifter i förordningen (1963:194) om samarbete med Danmark, Finland,

Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (1963 års förordning). Regelverket trädde i kraft den 1 juli 1963.

2.2.2 Vissa utgångspunkter i 1963 års lag

1963 års lag möjliggör överförande mellan Sverige och de andra nordiska staterna av fängelsestraff, bötesstraff samt beslut om förverkande, rättegångskostnad som dömts ut i brottmål, kvarstad, beslag, penningbeslag och vite. Därutöver kan även övervakning av villkorligt dömda (vilket för svensk del avser dem som dömts till skyddstillsyn) och frigivna överföras. När lagen är tillämplig gäller den före lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen (europeiska verkställighetslagen), lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen (lagen om verkställighet av frivårdspåföljder) och lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (1972 års internationella verkställighetslag). Detsamma kommer gälla i förhållande till den nya lagen om internationell verkställighet i brottmål, som föreslås ersätta den sistnämnda lagen (se propositionen Internationell verkställighet i brottmål, prop. 2024/25:104).

Regleringen av överförande av påföljder till de andra nordiska länderna är i viss mån splittrad. Överlämnande till rättspsykiatrisk vård och ungdomspåföljder omfattas inte av 1963 års lag. Under de nordiska överläggningarna om samarbetets omfattning beslutade man att sådana påföljder inte skulle omfattas, eftersom skillnaderna mellan de olika länderna var alltför stora (se propositionen Förslag till lag om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m., prop. 1962:203 s. 21). I förhållande till Danmark och Finland tillämpas numera i stället den europeiska verkställighetslagen om överförandet avser överlämnande till rättspsykiatrisk vård eller sluten ungdomsvård (se 1 kap. 2 § och propositionen Erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen, prop. 2014/15:29, s. 171–172). När det gäller Island och Norge tillämpas 1972 års internationella verkställighetslag beträffande överlämnande till rättspsykiatrisk vård (se 2 kap. 1 §). Med stöd av lagen om

verkställighet av frivårdspåföljder är det möjligt att föra över även en villkorlig dom, som kan förenas med en föreskrift om samhällstjänst, till Danmark och Finland.

Den nordiska lagstiftningen bygger på direktkontakter mellan behöriga myndigheter i respektive stat och på att prövningen av frågan om överförande görs av de myndigheterna. Någon skyldighet att godta en begäran om överförande av verkställighet från en annan stat finns inte. Samarbetet bygger dock på att en framställning som har gjorts i enlighet med lagstiftningen ska godtas, om det inte finns några särskilda hinder mot det. Ett skäl mot att föreslå en tvingande reglering var att det skulle bli onödigt betungande och i viss mån äventyra samarbetet (se prop. 1962:203 s. 12–13). Någon ny påföljd med utgångspunkt i nationella regler ska inte bestämmas när ett frihetsberövande straff överförs. I stället sker en schematisk omvandling till ett i verkställighetslandet tillämpligt straff med motsvarande längd. I förarbetena konstaterades att olikheterna i de nordiska ländernas regelverk kan leda till en viss skärpning eller mildring i jämförelse med en verkställighet i domslandet, men att dessa skillnader inte ska överdrivas och att det inte fanns några större betänkligheter mot det förordade systemet (se prop. 1962:203 s. 22).

Vid införandet av 1963 års lag angavs vidare att en utvidgning av samarbetet motiverades av såväl kriminalpolitiska som humanitära skäl. Det framhölls att en ändamålsenlig behandling underlättas om den utförs av anstaltspersonal som talar samma språk som den intagne, även om det är fråga om närbesläktade språk som danska, norska och svenska. Vidare uttalades att den dömdes återanpassning till samhället främjas om han eller hon vid frigivning från anstalt placeras i den miljö där han eller hon kommer att vistas i fortsättningen, eftersom det då finns bättre förutsättningar att förbereda frigivningen. Därutöver kan risken för återfall förmodas bli mindre om den dömden anpassas till en omgivning där han eller hon ska vistas efter frigivning. Beträffande de humanitära aspekterna lyftes särskilt fram att den dömden under anstaltstiden har större möjligheter att ha kontakt med anhöriga och andra närstående i sitt hemland. De kriminalpolitiska skälen till ett utvidgat samarbete lyftes även fram beträffande kriminalvård i frihet. Om den dömden ställs under övervakning är det angeläget att han eller hon inte undandrar sig övervakningen genom att återvända till hemlandet. Vidare kan domstolarna tänkas vara mer benägna att använda sig av

frivårdspåföljder om tillfredsställande övervakning kan anordnas i hemlandet (se prop. 1962:203 s. 20).

2.3 Den nuvarande lagstiftningen

2.3.1 Böter och förverkande

1963 års lag inleds med bestämmelser om överförande av verkställighet av bötesstraff, beslut om förverkande och beslut om ersättning för rättegångskostnad i brottmål. Bötesstraff och förverkandebeslut som bestämts genom strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot omfattas också (jfr 34 § och prop. 1962:203 s. 71–72). Även beslut om kvarstad, beslag och penningbeslag av egendom som tillhör någon som är misstänkt för brott eller som en utredning om förverkande rör och som meddelats för att trygga anspråk på böter, förverkande av egendom, skadestånd eller ersättning för rättegångskostnad omfattas av regleringen (1 § första och andra styckena, 3 och 4 §§ 1963 års lag). Vidare kan beslut om vite som förelagts part av vissa angivna myndigheter och domstolar eller till fullgörande av skyldighet i rättegång överföras med stöd av lagen (se 4 §). 1963 års lag omfattar däremot inte beslut om företagsbot eller avgift till brottsofferfond. Gentemot Danmark och Finland kan dock sådana beslut verkställas med stöd av lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen (1 kap. 2 §).

Verkställighet i Sverige sker enligt svensk lag (3 §). Det innebär bl.a. att bestämmelserna om uppbörd och indrivning i bötesverkställighetslagen (1979:189) och bötesverkställighetsförordningen (1979:197) ska tillämpas. Belopp i utländsk valuta ska räknas om till svenska kronor enligt den kurs som gällde dagen före ansökan om verkställighet bifölles (6 § 1963 års förordning). Ett till Sverige överfört bötesstraff får inte förvandlas till fängelse (3 § 1963 års lag). Indrivna medel förs över direkt från Kronofogdemyndigheten till den sökande myndigheten. Eventuella kostnader för verkställigheten som inte täcks av verkställighetsåtgärden betalas av det verkställande landet (35 §). Skatteverket för statens talan om

verkställighet i Sverige leder till talan inför domstol (33 § andra stycket).

2.3.2 Fängelsestraff

Förutsättningar och verkställighet

Överförande av verkställighet av fängelsestraff till och från Sverige regleras i 5–9 §§ 1963 års lag. Som förutsättningar för ett överförande gäller att den dömda är medborgare eller har hemvist i verkställighetsstaten, eller att han eller hon uppehåller sig i den staten och det med hänsyn till omständigheterna är lämpligast att straffet verkställs där (5 och 8 §§). Det krävs inte att den dömda samtycker till att verkställigheten förs över. I lagen anges vissa andra frihetsberövande påföljder än fängelse som kan överföras till Sverige, exempelvis haefte (Danmark) eller tukthus (Finland). Dessa påföljder har numera avskaffats i respektive land.

Om Sverige tar över verkställigheten ska det utländska straffet omvandlas till ett svenskt fängelsestraff på lika lång tid (6 §). Det omvandlade straffet är verkställbart i Sverige som om det hade dömts ut här (7 § första stycket). Strafftiden ska i förekommande fall räknas från verkställighetens början i den andra nordiska staten (7 § andra stycket).

Som framgår av avsnitt 2.3.1 är det inte möjligt att förvandla ett bötesstraff som verkställs i Sverige med stöd av 1963 års lag till ett fängelsestraff. Däremot kan ett förvandlingsstraff för böter som dömts ut i ett annat nordiskt land verkställas här. Om böterna betalas får förvandlingsstraffet inte verkställas (7 § tredje stycket). Till skillnad från vad som gäller för svenska förvandlingsstraff finns i Danmark, Island och Norge en möjlighet att delvis betala sina böter och på så sätt få förvandlingsstraffet nedkortat i motsvarande mån. I en sådan situation ska förvandlingsstraff som verkställs i Sverige sättas ned på samma sätt (7 § tredje stycket).

Om den andra nordiska staten bifaller framställningen om överförande ska Kriminalvården vid behov ombesörja att den dömda transporteras dit (8 § första stycket). Polismyndigheten kan hålla den dömda i förvar i upp till 48 timmar om det krävs för att transporten ska kunna genomföras (8 § fjärde stycket). Detsamma

gäller om den som överförs påträffas i Sverige före frigivningen i den andra staten och den staten begär att han eller hon överförs (8 § tredje och fjärde stycket). Den tid som den dömden för transporten är omhändertagen i Sverige räknas som strafftid (8 § femte stycket). Om ett utländskt fängelsestraff ska verkställas i Sverige ska Kriminalvården ansvara för transporten inom Sverige (8 a §).

Tvångsmedel och specialitetsprincipen

Om den dömden flytt till Sverige för att undvika verkställighet av ett fängelsestraff i en annan nordisk stat och det kan föranleda en framställning om överförande hit, får den dömden häktas på begäran av behörig myndighet i den andra staten. För häktning krävs att det finns en risk för att den dömden avviker eller på något annat sätt undandrar sig verkställighet av påföljden. Beslut om häktning får meddelas även efter att en framställning om överförande har gjorts (5 a § första stycket). Om det finns skäl att anhålla eller häkta den dömden men syftet kan uppnås med reseförbud eller anmälningsskyldighet får sådant tvångsmedel beslutas i stället (5 b § första stycket). I fråga om häktning, anhållande, reseförbud och anmälningsskyldighet gäller i övrigt det som anges i vissa utpekade bestämmelser i rättegångsbalken (5 a § andra stycket och 5 b § andra stycket). Beslut om tvångsmedel gäller längst till dess påföljden har börjat verkställas i Sverige (5 c § första stycket). Om en framställning om överförande av verkställighet inte görs inom 40 dagar från beslutet om tvångsmedel ska beslutet hävas (5 a § andra stycket). Åklagaren eller rätten ska också häva ett beslut om anhållande eller häktning senast när det finns skäl att anta att den sammanlagda tid som den dömden har varit berövad friheten i Sverige och i den andra staten uppgår till den tid som den dömden skulle ha varit berövad friheten om verkställighet av påföljden hade skett i den andra staten (5 c § tredje stycket).

Om den dömden förs över till ett annat nordiskt land för verkställighet av ett svenskt fängelsestraff gäller den s.k. specialitetsprincipen, vilken innebär att den dömden varken får åtalas eller straffas för en annan gärning än den domen avser och som begåtts före överförandet eller vidareöverlämnas eller vidareutlämnas till en stat utanför Norden. Skyddet enligt specialitets-

principen gäller inte om den dömda har samtyckt till åtgärden, haft möjlighet att lämna den andra staten men inte gjort det inom 45 dagar efter frigivningen eller återvänt dit efter att ha lämnat landet (9 § första stycket). Efter framställning av den mottagande staten kan avsteg från villkoren beviljas. En sådan framställning handläggs, beroende på vad avsteget gäller, enligt lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder (nordiska arresteringsorderlagen), lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder (europeiska arresteringsorderlagen) eller lagen (1957:668) om utlämning för brott (utlämningslagen), (9 § andra stycket). Skyddet enligt specialitetsprincipen gäller inte om den dömda ska utvisas från Sverige till den andra staten (9 § tredje stycket). Har det ställts upp villkor för den dömdes överförande till Sverige gäller de villkoren här (28 §).

2.3.3 Frivårdspåföljder

I 10–16 §§ 1963 års lag finns bestämmelser om överflyttning av övervakning av villkorligt dömda. Övervakning av den som i en annan nordisk stat blivit villkorligt dömd med föreskrift om övervakning får på begäran av den staten anordnas i Sverige (10 §). När det gäller överförande från Sverige får övervakning av den som i Sverige dömts till skyddstillsyn överflyttas till en annan nordisk stat (15 §). I förarbetena uttalas att ett överförande förutsätter att den dömda har en anknytning till verkställighetslandet samt att han eller hon avser att bege sig till det land där övervakningen ska ske (se prop. 1962:203 s. 40).

Vid överförande av övervakning till Sverige ska det som är bestämt om provotid och övervakningstid i den andra staten gälla här. Detsamma gäller föreskrifter som meddelats angående den dömdes skyldigheter, om inte Kriminalvården beslutar något annat (12 § första stycket). I förarbetena uttalas därvid att den andra statens dom ska vara bestämmande för utformningen av övervakningen i Sverige, men att ändringar kan göras i den mån det behövs för en anpassning till svenska förhållanden och den dömdes situation i Sverige. Anpassningen ska dock inte få karaktären av en ny påföljdsbestämning (se prop. 1962:203 s. 44). Kriminalvården ska ha hand om övervakningen och förordna övervakare för den dömda

(11 §). I övrigt ska vad som gäller enligt svensk lag om skyddstillsyn tillämpas, vilket bl.a. innebär att Kriminalvården efter att verkställigheten påbörjats i Sverige enligt bestämmelserna i 28 kap. 7 och 8 §§ brottsbalken har möjlighet att ändra föreskrifter, besluta om elektronisk övervakning, meddela den dömde en varning eller begära att åklagare för talan vid domstol om undanröjande av påföljden (jfr prop. 1962:203 s. 44–45). Beslutas det i det andra nordiska landet om ändrade bestämmelser angående den till Sverige överförda domen, eller om förverkande av anstånd att avtjäna ett villkorligt fängelsestraff eller att få fängelsestraffet bestämt, ska dock det beslutet gälla här (12 § andra stycket). Kriminalvården eller en domstol kan också hänskjuta en fråga om åtgärd mot den dömde till en behörig myndighet i den stat där domen meddelades, om det bedöms lämpligare att frågan prövas där (13 §). Så kan t.ex. vara fallet om domen avser en gärning som inte är kriminaliserad i Sverige, om gärningen är preskriberad enligt svensk rätt, om det är en avsevärd skillnad i straffskala mellan ländernas lagar eller om frågan om förverkande av påföljden aktualiserats på grund av någon annan misskötsamhet än brott (se prop. 1962:203 s. 45–48).

När det gäller svenska domar på skyddstillsyn som har överförts till en annan nordisk stat ska vad som i den staten beslutas avseende domen gälla även i Sverige (15 § andra stycket). Även om övervakningen flyttats över till den andra staten får vidare åtgärd i fråga om skyddstillsynen beslutas i Sverige om den dömde här döms för ett annat brott eller om en behörig myndighet i den andra staten hänskjuter ett ärende om en sådan åtgärd till Sverige. Ett sådant ärende tas upp av Kriminalvården (15 § tredje stycket).

I 1963 års lag finns också bestämmelser som ger möjlighet att undanröja en frivårdspåföljd som dömts ut i en annan nordisk stat, inklusive sådana fall där verkställigheten av en sådan påföljd inte överförts (14 och 16 §§).

2.3.4 Övervakning efter villkorlig frigivning

Med stöd av 17–23 §§ 1963 års lag kan övervakning av villkorligt frigivna personer ske i ett annat nordiskt land än det land där fängelsestraffet avtjänades. Övervakning av den som i ett annat nordiskt land blivit villkorligt frigiven efter avtjänande av ett

fängelsestraff får således på begäran anordnas i Sverige (17 §). På samma sätt får övervakning av den som villkorligt frigetts i Sverige anordnas i ett annat nordiskt land (22 § första stycket).

I likhet med överförande av villkorligt dömda med föreskrift om övervakning förutsätts att den frigivne har en anknytning till verkställighetslandet samt att han eller hon avser att bege sig till det land där övervakningen ska ske (se prop. 1962:203 s. 40 och 51–52). Även i övrigt gäller i huvudsak samma regler om verkställighet och anpassning som när det är fråga om överflyttning av övervakning inom ramen för en frivårdspåföljd (18 §, 19 § första och tredje styckena, 20 och 22 §§). Som utgångspunkt ska innehållet i den nordiska domen vara styrande för övervakningen i Sverige. Att svenska regler som huvudregel i övrigt ska gälla för verkställigheten innebär bl.a. att Kriminalvården får meddela föreskrifter och varningar enligt 26 kap. 16 § och 19 § första stycket brottsbalken med anledning av den frigivnes misskötsamhet, medan övervakningsnämnden får fatta beslut om förverkande av villkorligt medgiven frihet enligt 26 kap. 19 § andra stycket brottsbalken. Prövotiden får dock inte förlängas (19 § första stycket). Förklaras villkorligt medgiven frihet förverkad i Sverige ska verkställigheten ske här, omvandlat till fängelse på lika lång tid (19 § andra stycket). Kriminalvården eller en domstol kan också, på samma sätt som för frivårdspåföljder (jfr 13 § och avsnitt 2.3.3), hänskjuta en fråga om åtgärd mot den dömde till en behörig myndighet i den stat där domen meddelades, om det bedöms lämpligare att frågan prövas där (20 §). Skälen för att välja att överlämna en fråga är desamma som för frivårdspåföljder (se prop. 1962:203 s. 51–51 och avsnitt 2.3.3). När det gäller övervakning som överflyttas från Sverige till en annan nordisk stat ska beslut som fattas i den andra staten om ändrade bestämmelser avseende den villkorliga frigivningen gälla även i Sverige (22 § andra stycket). Även om övervakningen flyttats över får åtgärd i fråga om den villkorliga frigivningen beslutas i Sverige om den frigivne här ska dömas för annat brott eller om en behörig myndighet i en annan nordisk stat hänskjuter ett ärende om en sådan åtgärd till Sverige. Ett sådant hänskjutet ärende tas upp av Kriminalvården, som ska överlämna det till övervakningsnämnden om åtgärden avser förverkande av villkorligt medgiven frihet (22 § tredje stycket, jfr 26 kap. 19 § andra stycket brottsbalken).

I 1963 års lag finns också bestämmelser som ger möjlighet att förverka villkorligt medgiven frihet som hänförs till en dom meddelad i en annan nordisk stat, inklusive sådana fall där övervakningen av den frigivne inte överförs (21 och 23 §§).

2.3.5 Beslutsordning och kommunikation

Det är Kronofogdemyndigheten som är behörig myndighet när det gäller att begära verkställighet i andra nordiska stater av svenska bötesstraff samt beslut om förverkande, ersättning för rättegångskostnad i brottmål, kvarstad, beslag, penningbeslag och vite. Det är också Kronofogdemyndigheten som ska pröva framställningar från de andra nordiska staterna om verkställighet i Sverige av motsvarande nordiska avgöranden (24 och 25 §§ 1963 års lag och 4 a § 1963 års förordning).

Det är Kriminalvården som begär verkställighet i ett annat nordiskt land av ett svenskt fängelsestraff, beslut om övervakning och övervakning av den som villkorligt frigetts i Sverige. Det är också Kriminalvården som prövar framställningar från de andra nordiska staterna om verkställighet av sådana straff och om anordnande av sådan övervakning i Sverige (24 och 25 §§ 1963 års lag).

En framställning om verkställighet i Sverige görs av en behörig myndighet i den andra nordiska staten (24 § första stycket). Framställningen får inte bifallas om avgörandet inte är verkställbart i den andra staten (24 § andra stycket). Vad framställningarna ska innehålla regleras i 1963 års förordning.

Kronofogdemyndighetens och Kriminalvårdens beslut enligt lagen gäller omedelbart och får, efter ett obligatoriskt omprövningsförfarande (26 a–26 d §§ 1963 års lag och 4 a § 1963 års förordning), som huvudregel överklagas till allmän förvaltningsdomstol (26 § 1963 års lag och 4 a § 1963 års förordning). Även rättsens beslut i ett överklagat ärende gäller omedelbart. Lagen innehåller också vissa särskilda överklaganderegler avseende övervakningsnämndens beslut (27 § 1963 års lag).

I ärenden som avser verkställighet av fängelsestraff i en annan nordisk stat ska offentligt biträde förordnas, om det inte måste antas att behov av biträde saknas. Detsamma gäller i mål och ärenden om

användning av tvångsmedel mot en dömd person som flytt hit, när tvångsmedelsanvändningen begärs av en annan nordisk stat (36 §).

2.3.6 Åtalsförbud, preskription, nåd och transitering

Om ett nordiskt bötesstraff eller fängelsestraff ska verkställas i Sverige får inte åtal väckas för den gärning som påföljden avser. Detsamma gäller om övervakning flyttas till Sverige, om en påföljd som dömts ut i en annan nordisk stat undanröjs eller om villkorligt medgiven frihet med anledning av en dom som meddelats i en annan nordisk stat förverkas här (29 §). Det finns också regler som innebär att svensk domstol ska ta hänsyn till domar som meddelats i andra nordiska stater när den tillämpar reglerna i 34 kap. brottsbalken om ny påföljdsbestämning efter tidigare dom. Detsamma gäller dock inte förvandlingsstraff för böter som meddelats i en annan nordisk stat om ett annat sådant förvandlingsstraff ska dömas ut i Sverige (29 §).

Uppkommer efter att framställningen om verkställighet bifallits fråga om hinder mot verkställighet på grund av preskription ska den frågan prövas enligt lagen i den andra nordiska staten (31 § första stycket). Beslut om nåd angående ett överfört avgörande kan meddelas både av Sverige och den andra nordiska staten. Om nåd meddelats av den andra nordiska staten ska verkställigheten i Sverige upphöra (31 § andra och tredje styckena).

En dömd person som ska överföras mellan två andra nordiska stater för att verkställa ett fängelsestraff får utan särskilt tillstånd föras genom Sverige. Polismyndigheten får hålla den som överförs i förvar i upp till 48 timmar om det behövs för att en transport ska kunna genomföras (32 §).

2.4 Samarbetet med icke-nordiska stater

2.4.1 Samarbetet med EU:s medlemsstater

Samarbetet mellan EU:s medlemsstater om överförande av frihetsberövande påföljder regleras av rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt

erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen (fängelserambeslutet). Fängelserambeslutet bygger på principen om ömsesidigt erkännande och har genomförts i Sverige genom europeiska verkställighetslagen och förordningen (2015:109) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen (europeiska verkställighetsförordningen). Enligt europeiska verkställighetslagen ska Kriminalvården pröva om en utländsk dom på frihetsberövande påföljd ska erkännas och verkställas i Sverige samt om en sådan svensk dom ska skickas till en annan medlemsstat för att verkställas där. De svenska påföljder som kan överföras är fängelse, överlämnande till rättspsykiatrisk vård och sluten ungdomsvård. Vissa av Kriminalvårdens beslut enligt lagen kan överklagas till allmän domstol.

Samarbetet mellan EU:s medlemsstater om överförande av frivårdspåföljder regleras av rådets rambeslut 2008/947/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder (rambeslutet om frivårdspåföljder). Rambeslutet om frivårdspåföljder bygger på principen om ömsesidigt erkännande och har genomförts i Sverige genom lagen om verkställighet av frivårdspåföljder och förordningen (2015:652) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen (förordningen om verkställighet av frivårdspåföljder). Enligt lagen om verkställighet av frivårdspåföljder ska Kriminalvården pröva om en utländsk dom på frivårdspåföljd ska erkännas och verkställas i Sverige samt om en sådan svensk dom ska skickas till en annan medlemsstat för att verkställas där. De svenska påföljder som kan överföras är övervakning efter det att den dömda villkorligt frigetts, villkorlig dom och skyddstillsyn. Det är också möjligt att föra över en samhällstjänst när en villkorlig dom eller skyddstillsyn förenats med en sådan föreskrift. Vissa av Kriminalvårdens beslut enligt lagen kan överklagas till allmän domstol.

Samarbetet mellan EU:s medlemsstater om överförande av bötesstraff regleras av rådets rambeslut 2005/214/RIF av den 24 februari 2005 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff. Även det rambeslutet baseras på

principen om ömsesidigt erkännande och har genomförts i Sverige genom lagen om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen och förordningen (2009:1428) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen. På området för förverkande har sedan tidigare antagits rådets rambeslut 2006/783/RIF av den 6 oktober 2006 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande (rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande). Rambeslutet har genomförts i Sverige genom lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall samt förordningen (2011:578) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall. Enligt nämnda lagar ska Kronofogdemyndigheten pröva om ett utländskt bötesstraff eller beslut om förverkande ska erkännas och verkställas i Sverige samt om ett sådant svenskt avgörande ska skickas till en annan medlemsstat för att verkställas där. Vissa av Kronofogdemyndighetens beslut kan överklagas till allmän domstol.

För att öka effektiviteten i samarbetet om förverkande ersattes bl.a. rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande (EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande). Förordningen har tillämpats sedan den 19 december 2020 och ersätter bl.a. lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall i förhållande till alla EU:s medlemsstater utom Danmark och Irland. Förordningen är direkt tillämplig i Sverige och kompletteras av bestämmelser i lagen (2020:968) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. Förordningen och kompletteringslagen är tillämpliga såväl när svenska beslut sänds över till en annan medlemsstat för erkännande och verkställighet där som när utländska beslut översänds till Sverige för erkännande och verkställighet här. Även här bygger samarbetet på direktkontakter mellan behöriga myndigheter i medlemsstaterna och Kronofogdemyndigheterna är behörig myndighet när beslut om förverkande sänds från och till Sverige.

2.4.2 Samarbetet med stater utanför Norden och EU

Internationella verkställighetslagen

1972 års internationella verkställighetslag

1972 års internationella verkställighetslag möjliggör överförande av frihetsberövande påföljder, bötesstraff och beslut om förverkande till och från stater utanför Norden och EU. Lagen innehåller bestämmelser för genomförande av bl.a. Europarådets konvention från 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar (brottmålsdomskonventionen) och Europarådets konvention från 1983 om överförande av dömda personer (överförandekonventionen) jämte 1997 års tilläggsprotokoll. Bestämmelserna i lagen tillämpas inte generellt utan förutsätter som huvudregel att det finns en överenskommelse mellan Sverige och den andra staten om samarbete i fråga om bistånd med verkställighet. Lagen medger dock överförande av verkställighet av frihetsberövande påföljder utan en överenskommelse med den andra staten om det föreligger synnerliga skäl för ett överförande. Vanligtvis förutsätter ett överförande av en frihetsberövande påföljd att den dömde personen samtycker till överförandet. Samarbetet enligt överförandekonventionen är inte tvingande för de inblandade staterna och bygger på kontakter mellan staternas centralmyndigheter. Det är som huvudregel regeringen som beslutar om verkställighet av ett utländskt avgörande i Sverige.

Förslaget till ny internationell verkställighetslag

1972 års internationella verkställighetslag är föremål för en fullständig genomsyn och förslag om en ny internationell verkställighetslag har presenterats (se prop. 2024/25:104).

Även den nya internationella verkställighetslagen föreslås innehålla bestämmelser för genomförande av bl.a. ovan nämnda konventioner. Lagen ska dock kunna tillämpas även utan att det finns en internationell överenskommelse om samarbete mellan Sverige och den andra staten. Lagen föreslås innehålla bestämmelser om att Kriminalvården och Kronofogdemyndigheten som

huvudregel beslutar i ärenden enligt lagen. Regeringen föreslås dock ha möjlighet att i vissa fall besluta om avslag på framställningar om att ett utländskt avgörande ska verkställas i Sverige. Överklagande av beslut föreslås ske till allmän domstol. Vidare föreslås att lagens reglering av tvångsmedel uppdateras och att tidsfristen för Polismyndighetens möjlighet att ta dömda personer i förvar i samband med transporter till andra stater förlängs.

Liksom i europeiska verkställighetslagen föreslås det införas regler om överklagandeförbud när den dömde samtycker till att en frihetsberövande påföljd förs över till en annan stat. Vidare ska den dömde kunna förklara att han eller hon avstår från att överklaga Kriminalvårdens beslut att sända över en dom för verkställighet till en annan stat, eller fullfölja ett sådant överklagande (nöjd-förklaring). Dessutom föreslås att Kriminalvården och domstolarna åläggs ett skyndsamhetskrav vid handläggningen.

2.5 Annan relevant lagstiftning

Bestämmelserna om överförande av verkställighet av fängelsestraff bör ses i ljuset av de regler som finns om överlämnade eller utlämning för brott, som också kan användas för att straff ska kunna verkställas i en annan stat än där den dömde befinner sig. Inom EU, med undantag för nordiska ärenden, används den europeiska arresteringsordern som grundar sig i rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (2002/584/RIF, arresteringsorderrambeslutet). I Sverige har rambeslutet genomförts genom europeiska arresteringsorderlagen samt förordningen (2003:1179) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder och förordningen (2003:1178) om överlämnande till Sverige enligt en europeisk arresteringsorder. En arresteringsorder innebär en möjlighet att begära att en person som eftersöks för lagföring eller verkställighet av en dom i en annan medlemsstat frihetsberövas och överlämnas till den utfärdande staten. När den eftersökte fysiskt har överlämnats är ärendet avslutat i den verkställande staten.

Med arresteringsorderrambeslutet som förebild ingick de nordiska staterna konventionen om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (konventionen om en nordisk

arresteringsorder). I svensk rätt har konventionen genomförts i nordiska arresteringsorderlagen samt förordningen (2012:565) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder och förordningen (2012:566) om överlämnande till Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Till skillnad från regelverket om den europeiska arresteringsordern uppställs bl.a. inte krav på dubbel straffbarhet för ett överlämnande.

Utöver regelverken om överlämnande enligt en europeisk eller en nordisk arresteringsorder finns bestämmelser om utlämning från Sverige i utlämningslagen. Bestämmelser om utlämning till Sverige för bl.a. straffverkställighet finns i förordningen (1982:306) om utlämning för brott.

2.6 Bestämmelser om samhällstjänst i de nordiska länderna

Nordiska ministerrådet enades 2012 om att påföljder som innefattar samhällstjänst ska inkluderas i det nordiska samarbetet om överförande av verkställighet. I Danmark, Finland och Norge har nödvändiga lagändringar gjorts för att möjliggöra ett sådant samarbete. I avsnitt 4 föreslås också att den svenska regleringen kompletteras på motsvarande sätt. Nedan lämnas en redogörelse för bestämmelserna om samhällstjänst i Sverige och de andra nordiska länderna.

2.6.1 Sverige

Inledning

Samhällstjänst har utgjort ett inslag i det svenska påföljdssystemet sedan 1990-talet. Efter en reform av påföljdssystemet permanentades och utvidgades systemet med samhällstjänst den 1 januari 1999 och bestämmelser infördes i 27 och 28 kap. brottsbalken (se propositionen Vissa reformer av påföljdssystemet, prop. 1997/98:96).

Samhällstjänst är en föreskrift som kan meddelas vid villkorlig dom eller skyddstillsyn (27 kap. 2 a § och 28 kap. 2 a § brottsbalken).

En föreskrift om samhällstjänst omfattar en skyldighet att utföra oavlönat arbete under viss tid, lägst 40 och högst 240 timmar.

En förutsättning för samhällstjänst är att den dömde samtycker till en sådan föreskrift. Kravet på samtycke motiveras bl.a. med att det behövs samarbetsvilja från den dömdes sida för att samhällstjänsten ska kunna genomföras. Som ett ytterligare skäl för detta krav anges i förarbetena att det är oklart huruvida samhällstjänst omfattas av det i Europarådets konvention angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (artikel 4) intagna förbudet mot att utsätta andra straffade personer än dem som är intagna i kriminalvårdsanstalt eller villkorligt frigivna för påtvingat arbete (se prop. 1997/98:96 s. 92).

Föreskriften om samhällstjänst ska också bedömas som lämplig med hänsyn till den tilltalades person och övriga omständigheter (30 kap. 7 och 9 §§ brottsbalken). Om rätten meddelar en föreskrift om samhällstjänst ska i domslutet anges hur långt fängelsestraff som skulle ha dömts ut om fängelse i stället hade valts som påföljd (27 kap. 2 a § och 28 kap. 2 a §). Kriminalvården får ändra eller upphäva en föreskrift om samhällstjänst, när det finns skäl till det. Det kan exempelvis handla om att det inte går att fortsätta samhällstjänsten hos en viss arbetsgivare och det endast återstår några enstaka timmars arbete. Det bör då vara möjligt att sätta ned antalet timmar i stället för att anordna en ny placering. Det bör även vara möjligt att justera eller helt ta bort föreskriften om samhällstjänst om den dömde efter domen drabbas av allvarlig sjukdom eller skada som gör att han eller hon är förhindrad att fullgöra samhällstjänsten före provotidens utgång (se prop. 1997/98:96 s. 102–103).

Villkorlig dom med samhällstjänst

Allmänna bestämmelser om villkorlig dom finns i 27 kap. brottsbalken. Villkorlig dom innebär att den dömde under en provotid om två år ska visa skötsamhet samt efter förmåga försöka försörja sig och betala eventuellt skadestånd i anledning av brottet (27 kap. 3–5 §§). Den dömde är emellertid inte föremål för övervakning eller annan kontroll eller behandling.

Som redogörs för ovan kan den villkorliga domen förenas med en föreskrift om samhällstjänst (27 kap. 2 a § brottsbalken). Genom att förena en villkorlig dom med en föreskrift om samhällstjänst skärps påföljden och kan på ett trovärdigt sätt ersätta ett fängelsestraff, också i vissa fall där en villkorlig dom i kombination med böter inte anses medföra tillräcklig grad av ingripande (se prop. 1997/98:96 s. 85). I praxis tillämpas riktlinjer som innebär att vid ett alternativstraff på en månad bestäms tiden för samhällstjänst till 50 timmar, som därefter ökas med 25 timmar för varje månad upp till ett alternativstraff på tre månader. För varje månads alternativstraff utöver det läggs ytterligare 20 timmars samhällstjänst till.

Om den dömde missköter de skyldigheter som kommer med den villkorliga domen, kan åklagaren väcka talan vid domstol. Domstolen kan, beroende på omständigheterna, besluta om åtgärder i form av en varning eller en ny eller ändrad föreskrift enligt 27 kap. 5 § brottsbalken, eller om att den villkorliga domen undanröjs och ersätts av en annan påföljd. Åklagaren måste väcka talan före provotidens utgång. Om Kriminalvården anser att det finns skäl för sådana åtgärder ska myndigheten skyndsamt anmäla det till åklagaren (1 kap. 3 § förordningen (1998:642) om verkställighet av frivårdspåföljder).

I förarbetena anges att det, för att samhällstjänst ska vara ett trovärdigt alternativ till fängelse, krävs att misskötsamhet normalt ska leda till att talan förs om undanröjande av påföljden (se prop. 1997/98:96 s. 103–104). Vid undanröjande av en villkorlig dom med samhällstjänst är det i första hand aktuellt att döma till fängelse. Någon gång kan tänkas att skyddstillsyn i stället kommer i fråga, särskilt om den dömde har missbruksproblem och det kan bli aktuellt med kontraktsvård (se prop. 1997/98:96 s. 189). Om den villkorliga domen undanröjs ska rätten, när den nya påföljden bestäms, ta skälig hänsyn till vad den dömde undergått till följd av föreskriften om samhällstjänst.

Om fängelse väljs som ny påföljd tas det alternativa fängelsestraffet som är angivet i domen som utgångspunkt vid bestämmande av fängelsestraffets längd. Detta bör sedan sättas ned om den dömde redan hunnit fullgöra någon del av samhällstjänsten och denna del inte är helt obetydlig. I förarbetena anges att det inte är möjligt att ange någon formel för denna nedsättning utan en bedömning måste göras i varje enskilt fall, med beaktande av

samtliga omständigheter (se prop. 1997/98:96 s. 189). I litteraturen har det framförts att en rimlig modell är att räkna om antalet timmar samhällstjänst enligt den tumregel som tillämpas när samhällstjänsten beslutas. Har exempelvis den dömde verkställt 20 timmars samhällstjänst bör straffet sätts ned med en månad (se Borgeke och Forsgren, Att bestämma påföljd för brott, 4 uppl. 2021, s. 132).

Om den som dömts till villkorlig dom ska dömas för andra brott som begåtts före domen eller efter domen men innan påföljden helt har verkställts eller annars upphört tillämpas reglerna om ny påföljdsbestämning efter tidigare dom i 34 kap. brottsbalken (27 kap. 7 §).

Skyddstillsyn med samhällstjänst

Allmänna bestämmelser om skyddstillsyn finns i 28 kap. brottsbalken. Den som döms till skyddstillsyn blir underkastad en prøvotid om tre år. Under den tiden ska den dömde följa de krav och skyldigheter som skyddstillsynen innefattar (28 kap. 4 § brottsbalken).

Den dömde ska stå under övervakning från dagen för domen. Kriminalvården förordnar – om inte domstolen har gjort det – övervakare och får förordna en eller flera personer att biträda vid övervakningen (26 kap. 13 § och 28 kap. 6 § brottsbalken). Övervakningen pågår som utgångspunkt till prøvotidens utgång men Kriminalvården kan besluta att den ska upphöra tidigare. Övervakningstiden får dock inte understiga ett år (28 kap. 5 § brottsbalken). I 26 kap. 16 § jämförd med 28 kap. 6 § brottsbalken finns regler om vilka särskilda föreskrifter som kan beslutas under prøvotiden. Det kan exempelvis handla om deltagande i återfallsförebyggande eller missbruksrelaterad programverksamhet, missbruksvård, psykiatrisk vård eller annan behandling. Om det behövs för att kontrollera att en särskild föreskrift följs får Kriminalvården besluta om elektronisk övervakning (26 kap. 17 § och 28 kap. 6 § brottsbalken).

Som redogörs för ovan kan innehållet i en skyddstillsyn enligt 28 kap. 2 a § brottsbalken skärpas genom att den förenas med en föreskrift om samhällstjänst. Eftersom skyddstillsyn är en mer ingripande påföljd än villkorlig dom föreskrivs normalt ett lägre

antal timmar samhällstjänst vid skyddstillsyn än vid villkorlig dom. I praxis tillämpas riktlinjer som innebär att vid ett alternativstraff på en månad bestäms tiden för samhällstjänst till 40 timmar, som därefter ökas med 20 timmar för varje ytterligare månads alternativstraff.

Om den dömde på ett allvarligt sätt bryter mot vad som gäller för honom eller henne och det kan antas att han eller hon inte kommer att rätta sig genom någon sådan åtgärd som Kriminalvården kan vidta, ska myndigheten begära att åklagare vid domstol för talan om att skyddstillsynen ska undanröjas (28 kap. 8 § brottsbalken). Som regelverket tillämpas kommer ett undanröjande i fråga enbart i fall av grov misskötsamhet och först när frivårdens resurser kan anses uttömda (NJA 2011 s. 511 p. 6 med hänvisningar). Om det är en samhällstjänst som har missköts så är det normalt fråga om en sådan grov misskötsamhet som kan ligga till grund för ett undanröjande av skyddstillsynen (se propositionen Om försöksverksamhet med samhällstjänst, prop. 1989/90:7, s. 28 och NJA 2015 s. 155). Vid undanröjande av en skyddstillsyn med föreskrift om samhällstjänst ska domstolen ta det angivna alternativa fängelsestraffet som utgångspunkt vid bestämmande av fängelsestraffets längd. Även i de fallen ska det emellertid göras en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet, och hänsyn ska också tas till vad den dömde har undergått till följd av domen på skyddstillsyn.

Verkställighet av samhällstjänst

Kriminalvården ansvarar för att samhällstjänsten anordnas och upprättar en arbetsplan som den dömde ska följa. Verkställighet av samhällstjänst regleras i 3 kap. förordningen om verkställighet av frivårdspåföljder. Detta gäller oavsett om det är en villkorlig dom eller skyddstillsyn som har förenats med samhällstjänst.

Samhällstjänsten ska påbörjas så snart som möjligt efter det att domen blivit verkställbar mot den dömde. Normalt bör den påbörjas inom åtta veckor enligt 3 och 4 §§ Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om verkställighet av frivårdspåföljder (KVFS 2011:5). Kriminalvården upprättar en arbetsplan för verkställigheten av samhällstjänsten. Arbetsplanen ska innehålla information om var arbetet ska utföras, vilka arbetstider som gäller, det minsta och

högsta antalet timmar som den dömden får tillgodogöra sig per vecka eller månad och övriga föreskrifter som är nödvändiga för verkställigheten. Kriminalvården ansvarar också för kontroller av att arbetsplanen fullföljs.

Avvecklingstiden, dvs. den tid inom vilken samhällstjänsten ska fullgöras, ska normalt sett vara proportionell till det alternativa fängelsestraff som angetts i domen. Om påföljden exempelvis är villkorlig dom med samhällstjänst i 120 timmar med ett alternativstraff på fängelse i fyra månader, ska samhällstjänsten fullgöras under ca fyra månaders tid. Enligt föreskrifterna ska ett arbetspass normalt motsvara fyra timmar. Om det finns särskilda skäl kan perioden inom vilken samhällstjänsten utförs och arbetspassets längd förkortas eller förlängas (8 § KVFS 2011:5).

2.6.2 Danmark

I Danmark beslutar domstolen om samhällstjänst som villkor för utdömmande av en betingad dom (en form av frivårdspåföljd). Bestämmelserna om samhällstjänst (samfundstjeneste) regleras i den danska straffelovens 8 kap. 62–67 §§. Det är således ingen självständig påföljd utan kan endast beslutas i kombination med en betingad dom. Den danska lagen innehåller inga uttryckliga bestämmelser om samtycke från den tilltalade. Av praxis och förarbeten följer dock att det inte är aktuellt att döma ut samhällstjänst om den dömden inte gett sitt samtycke. Därutöver uppställer lagen krav på en lämplighetsprövning. Bedömningen görs med stöd av en personutredning som utförs av kriminalvården.

Det finns ingen absolut övre gräns för hur långa straff som kan göras villkorliga med krav om samhällstjänst. Det är upp till domstolen att avgöra. Praxis visar dock att en alternativ fängelsepåföljd inte ska överstiga två år. Den alternativa ovillkorliga fängelsepåföljden framgår direkt av domen. Samhällstjänsten kan uppgå till minst 30 och högst 300 timmar. Det är rätten som fastställer genomförandetiden. Om samhällstjänsten är fastställd till 60 timmar eller mer gäller en övre gräns på 24 timmar per vecka. Om samhällstjänsten understiger 60 timmar gäller i stället maximalt tolv timmar per vecka. Den danska straffuldbyrdelseoven (101 §) och

tilsynsbekendtgørelsen (9–11 §§) innehåller bestämmelser om innehållet i samhällstjänsten.

I straffeloven finns också bestämmelser om att misskötsamhet först ska mötas med administrativa åtgärder såsom en varning. Både vid allvarlig misskötsamhet och ny brottslighet har åklagare eller kriminalvården en möjlighet att ta saken inför rätten. I ett sådant fall har rätten redan ett fastställt villkorligt fängelsestraff att förhålla sig till. Vid misskötsamhet kan rätten, efter närmare angivna villkor, bestämma att fängelsestraffet ska avtjänas. Om rätten fattar ett sådant beslut ska hänsyn tas till det antal timmar samhällstjänst som eventuellt redan genomförts.

Vid ny brottslighet kan en ny påföljd bestämmas utan att samhällstjänsten påverkas, eller så kan en ny påföljd utdömas för både den gamla och nya brottsligheten. Det kan också beslutas att den villkorliga domen med samhällstjänst ska omfatta även de nya brottsliga gärningarna.

2.6.3 Finland

I Finland är samhällstjänst en egen påföljd som regleras i 6 kap. i den finska strafflagen. Samhällstjänst används som alternativ till ovillkorligt fängelse på längst åtta månader (11 §) eller i kombination med villkorligt fängelse som överstiger åtta månader (10 §). I domen ska det alternativa fängelsestraffet anges. Utöver oavlönat arbete kan en del av samhällstjänststraffet utföras genom deltagande i åtgärdsprogram för återfallsförbrytare eller personer med missbruksproblem.

För att den tilltalade ska kunna dömas till samhällstjänst krävs att han eller hon har samtyckt till att påföljden döms ut och kan antas klara av den. Samhällstjänsten kan uppgå till lägst 14 och högst 240 timmar. Det är kriminalvården som beslutar om genomförandetiden. Den finska lagen om verkställighet av samhällspåföljder innehåller bestämmelser om samhällstjänstens innebörd, den dömdes skyldigheter och påföljder vid brott mot skyldigheterna. Om domstolen konstaterar att den dömde har brutit mot sina skyldigheter kan domstolen förvandla den icke avtjänade delen av samhällstjänsten till ett övervakningsstraff eller ett ovillkorligt fängelsestraff.

2.6.4 Island

Island har ett system som skiljer sig från sina motsvarigheter i övriga nordiska länder. På Island kan kriminalvården omvandla ett av domstol utdömt ovillkorligt fängelsestraff på upp till ett år till samhällstjänst. Detsamma gäller om delar av fängelsestraffet är villkorligt men det sammanlagda straffet inte överstiger ett års fängelse. Det alternativa fängelsestraffet framgår av domen. Regleringen finns i 37–41 §§ i den isländska lög om fullnustu refsinga. Den isländska lagstiftningen innehåller inga bestämmelser om samtycke från den dömda för att omvandla fängelsestraffet till samhällstjänst. Omvandling sker dock efter en ansökan från den dömda och en lämplighetsprövning ska göras med utgångspunkt i en genomförd personutredning. Även fängelse som förvandlingsstraff för böter kan efter ansökan till kriminalvården avtjänas som samhällstjänst (88–90 §§ i ovan nämnda lag).

Samhällstjänsten kan uppgå till minst 40 och högst 480 timmar. Kriminalvården kan bestämma att en del av samhällstjänsten ska bestå av samtalsterapi eller deltagande i kurser som dock inte får överstiga en femtedel av samhällstjänsten. Det finns i isländsk lagstiftning inga bestämmelser om vad det oavlönade arbetet ska bestå av. Kriminalvården har dock ingått avtal med berörda arbetsgivare och samarbetar med dessa. En kontaktperson kontrollerar att den dömda utför arbete i enlighet med en utarbetad plan.

I den isländska lagstiftningen finns också bestämmelser om att kriminalvården kan fatta beslut om ändrade villkor, förlängning av tiden för samhällstjänsten eller avtjänande i fängelse vid misskötsamhet av den dömda. Innan beslut fattas om avtjänande av fängelsestraff ska en varning utdelas. Om kriminalvården fattar ett beslut om avtjänande i fängelse ska hänsyn tas till de antal timmar samhällstjänst som genomförts.

2.6.5 Norge

Samhällsstraff i Norge (samfunnsstraff) är en självständig påföljd som utöver samhällsstraffet också kan omfatta program och andra åtgärder. Reglerna om samhällsstraffet återfinns i den norska straffeloven (8 kap. 48–52 §§). Till skillnad från övriga nordiska

länder uppställer den norska lagen ett krav på att den dömda har bostad i Norge, Danmark, Finland, Island eller Sverige för att påföljden ska kunna utdömas. Vidare uppställer den norska lagen ett krav på att den tilltalade samtycker.

I Norge används samhällsstraff som alternativ till fängelsestraff på som huvudregel maximalt ett år, eller i kombination med ovillkorligt fängelse på maximalt 60 dagar. Samhällsstraff kan användas såvida inte syftet med straffet talar emot det. Däremot innehåller lagen inte några krav på en lämplighetsprövning, även om en personutredning som regel genomförs när en sådan kan ha betydelse för valet av påföljd. Av domen framgår det alternativa fängelsestraffet och genomförandetiden för samhällsstraffet. Samhällsstraffet kan uppgå till minst 30 och högst 420 timmar.

I den norska straffegjennomføringsloven (53–60 §§) finns bestämmelser om vad samhällsstraffet ska innehålla. Kriminalvården ombesörjer att en arbetsplats anordnas. En verksamhets- och arbetsplan upprättas och kontroller görs för att se att planen efterlevs. I tillägg till arbetsplikten kan en individanpassad plan eller ett individuellt åtgärdsprogram för den dömda upprättas.

I lagen finns också bestämmelser om att misshandelsakt först ska mötas med administrativa åtgärder såsom en varning. Både vid allvarlig misshandelsakt och nya brottsliga gärningar har åklagare eller kriminalvård en möjlighet att ta saken inför rätten. Rätten kan bestämma att det alternativa fängelsestraffet ska avtjänas. Om rätten fattar ett sådant beslut ska hänsyn tas till de antal timmar av samhällsstraffet som eventuellt redan genomförts.

Vid ny brottslighet kan en ny påföljd bestämmas utan att samhällsstraffet påverkas, eller så kan en ny påföljd utdömas för både den gamla och nya brottsligheten. Det kan också beslutas att domen ska omfatta även den nya brottsligheten.

2.7 Vissa statistikuppgifter

2.7.1 Statistik från Kronofogdemyndigheten

1963 års lag används i förhållandevis hög utsträckning i ärenden om överförande av verkställighet av svenska och nordiska bötesstraff.

Antalet verkställigheter av beslut om förverkande och vite som begärs överförda är betydligt lägre. Det saknas uppgifter om i vilken utsträckning vidtagna verkställighetsåtgärder gett resultat.

Siffrorna i tabell 1 avser inkomna ärenden om verkställighet av nordiska beslut om förverkande i Sverige år 2019–2024, fördelat på nordisk stat. Siffrorna i tabell 2 avser motsvarande utgående ärenden.

Tabell 1 Inkomna ärenden om verkställighet av beslut om förverkande enligt 1963 års lag

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmark	0	0	0	0	0	0
Finland	0	3	0	0	0	0
Island	0	0	0	0	0	0
Norge	0	3	3	0	1	1

Tabell 2 Utgående ärenden om verkställighet av beslut om förverkande enligt 1963 års lag

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmark	0	0	0	0	0	0
Finland	0	3	0	0	0	0
Island	0	0	0	0	0	0
Norge	0	0	0	0	0	0

Siffrorna i tabell 3 avser inkomna ärenden om verkställighet av nordiska bötesstraff i Sverige år 2019–2024, fördelat på nordisk stat samt Färöarna och Grönland. Siffrorna i tabell 4 avser motsvarande utgående ärenden.

Tabell 3 Inkomna ärenden om verkställighet av bötesstraff enligt 1963 års lag

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmark	0	0	0	0	0	0
Finland	484	326	274	254	15	174
Island	56	14	0	17	0	7
Norge	592	770	395	454	44	451

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Färöarna	0	0	0	0	0	0
Grönland	0	0	0	0	0	0

Tabell 4   **Utgående ärenden om verkställighet av bötesstraff enligt 1963 års lag**

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmark	302	294	302	202	375	258
Finland	46	131	137	122	118	148
Island	3	8	2	5	2	9
Norge	178	271	224	236	310	310
Färöarna	0	0	0	1	1	0
Grönland	0	1	0	0	1	0

Siffrorna i tabell 5 avser inkomna ärenden om verkställighet av nordiska beslut om vite i Sverige år 2019–2024, fördelat på nordisk stat. Siffrorna i tabell 6 avser motsvarande utgående ärenden.

Tabell 5   **Inkomna ärenden om verkställighet av beslut om vite enligt 1963 års lag**

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmark	0	0	0	0	0	0
Finland	0	3	0	0	0	0
Island	0	0	0	0	0	0
Norge	0	0	0	0	0	0

Tabell 6   **Utgående ärenden om verkställighet av beslut om vite enligt 1963 års lag**

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmark	0	0	0	0	0	0
Finland	0	3	0	0	0	0
Island	0	0	0	0	0	0
Norge	0	3	3	0	1	1

2.7.2 Statistik från Kriminalvården

En betydande del av de personer som verkställer frihetsberövande påföljder i Sverige är medborgare i ett annat land. Vad gäller fängelsestraff uppgick den 1 juni 2024 antalet pågående straffverkställigheter i svenska anstalter till knappt 7 800. Av dessa avtjänades ca 1 700 av personer som saknar svenskt medborgarskap.

Under år 2020 påbörjade ca 2 800 icke-svenska medborgare en verkställighet av ett fängelsestraff i Sverige. Sedan dess har antalet legat på ungefär samma nivå, med undantag för 2022 då siffran tillfälligt ökade till knappt 3 000. Av dessa är drygt hälften medborgare i ett land utanför EU och Norden.

Under perioden 2019–2024 har mellan 207 och 231 personer med medborgarskap i en annan nordisk stat per år påbörjat verkställighet av ett fängelsestraff i Sverige, vilket framgår av tabell 7. Tabellen omfattar dock inte personer med dubbelt medborgarskap, vilket är förhållandevis vanligt i Norden. Det saknas även statistik som visar om de som verkställer fängelsestraff i Sverige har sin hemvist i en annan stat.

Tabell 7 Påbörjade fängelsestraff i Sverige av nordiska medborgare

År	Antal
2019	220
2020	207
2021	221
2022	231
2023	221
2024	219

Från och med 2019 till och med 2024 har 1 762 ärenden om överförande av fängelsestraff enligt 1963 års lag inletts hos Kriminalvården, varav 712 gäller överföranden från Sverige och 1 050 gäller överföranden till Sverige. För utgående och inkomna ärenden framgår fördelningen mellan de nordiska staterna av tabell 8–9. Under samma period har betydligt färre faktiska överföranden skett med stöd av lagen. Skälet till skillnaden framgår inte av statistiken. För faktiska överföranden framgår fördelningen mellan de nordiska staterna i tabell 10–11.

Tabell 8 Utgående ärenden om verkställighet av fängelsestraff enligt 1963 års lag

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmark	29	23	27	20	21	35
Finland	61	48	43	49	58	67
Norge	56	50	32	38	55	85
Island	1	5	3	0	0	1
Totalt	147	126	10	107	134	188

Tabell 9 Inkomna ärenden om verkställighet av fängelsestraff enligt 1963 års lag

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmark	61	63	50	52	46	73
Finland	14	10	10	10	8	8
Norge	183	119	113	97	49	79
Island	4	0	0	1	0	0
Totalt	262	192	173	160	103	160

Tabell 10 Faktiska överföranden av fängelsestraff från Sverige enligt 1963 års lag

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmark	12	14	12	13	14	15
Finland	38	28	25	32	22	22
Norge	36	29	23	24	37	38
Island	1	0	0	0	0	0
Totalt	87	71	60	69	73	75

Tabell 11 Faktiska överföranden av fängelsestraff till Sverige enligt 1963 års lag

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmark	24	42	25	24	23	18
Finland	6	5	3	2	6	1
Norge	68	72	66	37	34	31

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Island	0	3	0	0	0	0
Totalt	98	122	94	63	63	50

Under samma period (2019–2024) har 212 ärenden om överförande av frivårdspåföljder enligt 1963 års lag inletts hos Kriminalvården, varav 176 gäller överföranden från Sverige och 36 gäller överföranden till Sverige. För utgående och inkomna ärenden framgår fördelningen mellan de nordiska staterna av tabell 12–13. Det bör dock noteras att Kriminalvården först den 1 juli 2020 blev behörig myndighet att besluta om överförande av övervakning och frivårdspåföljder enligt 1963 års lag. Tidigare var det övervakningsnämnden som fattade besluten. Antalet faktiska överföranden framgår av tabell 14.

Tabell 12   **Utgående ärenden om verkställighet av frivårdspåföljder enligt 1963 års lag**

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmark	0	0	4	3	7	6
Finland	0	1	10	18	19	25
Norge	0	1	13	17	26	24
Island	0	0	0	1	0	1
Totalt	0	2	27	39	52	56

Tabell 13   **Inkomna ärenden om verkställighet av frivårdspåföljder enligt 1963 års lag**

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Danmark	3	4	1	1	1	0
Finland	3	3	1	1	7	1
Norge	0	3	3	2	0	2
Island	0	0	0	0	0	0
Totalt	6	10	5	4	8	3

Tabell 14 Faktiska överföranden av frivårdspåföljder från och till Sverige enligt 1963 års lag

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Från Sverige	22	22	17	21	28	15
Till Sverige	4	5	5	1	6	5

Anm: Överförande av frivårdspåföljder exklusive villkorlig dom med samhällstjänst

3 En ny nordisk verkställighetslag

3.1 En mer effektiv och överskådlig reglering

Bedömning: Det finns behov av en mer effektiv och överskådlig reglering när det gäller överförande av verkställighet av bl.a. fängelsestraff, bötesstraff och beslut om förverkande till och från de andra nordiska länderna.

Skälen för bedömningen: Som redogörs för i avsnitt 2.1 har det straffrättsliga samarbetet mellan stater, inklusive de nordiska, en lång tradition. En ökad rörlighet över gränserna och förändring av den internationella brottsligheten har med tiden inneburit ökade krav på ett effektivt samarbete. Överförande av verkställighet av påföljder och beslut om förverkande är en viktig del i detta samarbete.

Som uttalats i tidigare lagstiftningsärenden bör utgångspunkten när det gäller utdömda fängelsestraff vara att de så långt som det är möjligt och lämpligt ska avtjänas i den stat till vilken den dömda har starkast anknytning (se prop. 2024/25:104 s. 61, propositionen En effektivare hantering av ärenden om överförande av straffverkställighet, prop. 2019/20:89, s. 11 och propositionen Förbättrad hantering av ärenden om överförande av straffverkställighet, prop. 2021/22:273, s. 12). Om en utlänning gör sig skyldig till brott måste det finnas goda förutsättningar att om möjligt låta ett utdömt straff verkställas i utlänningens hemland, något som också kan antas bidra till den dömdes sociala återanpassning. En tydlig hållning från Sverige om att dömda personer utan anknytning hit ska verkställa sina straff i sina hemländer kan dessutom i viss utsträckning minska incitamentet att begå brott här. När en verkställighet av ett fängelsestraff förs över till en annan stat frigörs också en plats för

någon annan som ska verkställa sitt fängelsestraff på anstalt i Sverige. Fler överföranden kan således bidra till en minskad belastning på svenska anstalter och därigenom bidra till effektivitet och gott resursutnyttjande inom Kriminalvården. Det sagda gäller i tillämpliga delar även överförande av frivårdspåföljder, såsom skyddstillsyn. Vidare är förverkande av brottsvinster ett effektivt sätt att bekämpa grov brottslighet. Eftersom brottsligheten många gånger är gränsöverskridande är ett välfungerande internationellt samarbete bl.a. när det gäller bistånd med verkställighet av beslut om förverkande också betydelsefullt.

Som redovisas i avsnitt 2.4.1 har det under de senaste decennierna skett en betydande utveckling inom EU när det gäller ordningen för överförande av verkställighet av frihetsberövande påföljder, bötesstraff och beslut om förverkande. Fängelserambeslutet och europeiska verkställighetslagen har avsevärt förbättrat effektiviteten när det gäller ärenden om överförande av frihetsberövande påföljder. Det finns inom EU också ett väl harmoniserat regelverk när det gäller överförande av bötesstraff och beslut om förverkande. För att effektivisera handläggningen och öka antalet överföranden av frihetsberövande påföljder inom ramen för EU-samarbetet har det efter att lagstiftningen trätt i kraft införts krav på skyndsam handläggning hos Kriminalvården och de allmänna domstolarna. Kravet på att det ska finnas särskilda skäl för ett översändande av en dom om det återstår mindre än sex månader av straffet vid tidpunkten för översändandet har också tagits bort. Även andra regler har införts som syftar till att påskynda processen efter det att ett beslut har meddelats om att en svensk dom ska verkställas i en annan medlemsstat (se prop. 2019/20:89 och prop. 2021/22:273).

När det gäller samarbetet med länder utanför Norden och EU har det vidare lämnats ett förslag till ny lagstiftning som syftar till att säkerställa att regelverket om överförande av frihetsberövande påföljder, bötesstraff och beslut om förverkande till och från sådana länder är effektivt och anpassat till Sveriges internationella åtaganden (se avsnitt 2.4.2). I det ingår bl.a. förslag om ett krav på skyndsam handläggning hos Kriminalvården och domstolarna i frågor om överförande av frihetsberövande påföljder.

Ovanstående åtgärder kan succesivt antas medföra förbättringar i hanteringen av överförande av verkställigheter till länder inom och utanför EU. Samarbetet med de andra nordiska länderna inom

ramen för 1963 års lag fungerar också i huvudsak väl. Fördelarna med 1963 års lag är bl.a. den flexibla beslutsprocessen och de korta och täta kontaktvägarna med behöriga myndigheter i de andra nordiska länderna. Beslut som fattas gäller som regel omedelbart och dömda som samtycker till ett överförande kan därför direkt påbörja verkställigheten i det andra landet. Det är även möjligt att föra över kortare straff med stöd av lagen. Lagen ställer inte heller upp några krav på dubbel straffbarhet eller samtycke från den dömda.

Med det sagt har lagen inte varit föremål för en översyn sedan den trädde i kraft i början av 1960-talet. Det bör finnas utrymme för att genom förändringar i lagstiftningen öka antalet överförda verkställigheter och påskynda processen. Således kan 1963 års lags i många delar ålderdomliga utformning leda till effektivitetsbrister och behöva ses över för att underlätta för tillämpande myndigheter. Exempelvis kan de kriterier som enligt motiven gäller för överförande av frivårdspåföljder och övervakning efter villkorlig frigivning införas i lagen. Regler kan också behöva införas som ytterligare snabbar på processen om överförande, något som är angeläget eftersom ett betydande antal dömda överförs till ett annat nordiskt land. Det bör också övervägas att, i enlighet med den överenskommelse som träffades inom ramen för det nordiska samarbetet (se avsnitt 2.6), utvidga det uttryckliga tillämpningsområdet för lagstiftningen till att gälla överförande av samhällstjänst. Även den nuvarande ordningen med obligatorisk omprövning och frågan om behörig domstol bör ses över.

Sammantaget står det klart att det finns behov av ändringar av 1963 års lag för att åstadkomma en mer effektiv och överskådlig reglering på området för överförande av verkställighet av bl.a. fängelsestraff, bötesstraff och beslut om förverkande till och från de andra nordiska länderna. Eftersom samarbetet med de andra nordiska länderna vilar på lagharmonisering bör översynen göras på ett sätt som i allt väsentligt bibehåller det materiella innehållet i det nuvarande regelverket i de delar det överensstämmer med lagstiftningen i övriga nordiska länder.

3.2 En ny lag om nordisk verkställighet i brottmål

Förslag: En ny lag ska ersätta 1963 års lag. Det ska göras en språklig och redaktionell modernisering även av de bestämmelser som i sak förs över oförändrade till den nya lagen.

Lagen ska innehålla ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om kommuners skyldighet att lämna uppgifter till Kriminalvården i ärenden om överförande av fängelsestraff enligt lagen.

Det ska även införas en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om tillämpning av lagen.

Skälen för förslaget

Det bör införas en ny lag om nordisk verkställighet i brottmål

Som framgår av följande avsnitt bör det göras flera materiella ändringar av den nuvarande lagstiftningen, bl.a. i fråga om möjligheterna att föra över samhällstjänst, handläggningen hos myndigheterna och behörig domstol. Det föreslås vidare språkliga ändringar i nästan samtliga paragrafer samt, enligt vad som utvecklas nedan, en förändring av bestämmelsernas formella uppställning och indelning. Vissa bestämmelser bör också tas bort och andra bör flyttas från förordning till lag. Den nya lagstiftningen kommer sammanfattningsvis att få ett förändrat utseende och framstå som omarbetad. Ändringarna bör därför resultera i en ny lag som ersätter 1963 års lag, trots att flera av bestämmelserna inte granskats materiellt. En sådan fullständig översyn skulle kräva ett gemensamt nordiskt lagstiftningsarbete.

Den nya lagens rubrik bör vara lagen om nordisk verkställighet i brottmål, vilken ger en mer heltäckande och rättvisande bild av lagens innehåll än den nuvarande lagens rubrik.

Utformningen av den nya lagen

Vad gäller lagens uppbyggnad är bestämmelsernas formella uppställning och indelning av betydelse för möjligheterna att lätt skaffa sig en överblick över och förståelse för lagens uppbyggnad och innehåll. 1963 års lag är, som flera andra äldre lagar, inte indelad i kapitel. I modernare lagstiftning är det inte ovanligt att lagar delas in i olika avdelningar genom kapitel och mellanrubriker samt genom att också enskilda paragrafer får rubriker som hjälper läsaren att orientera sig i lagtexten. Även om den nuvarande lagstiftningen bör ändras med försiktighet har metoden så stora fördelar att den bör användas i den nya lagen.

Förslaget innebär att dispositionen i den nya lagen i huvudsak följer uppdelningen i 1963 års lag. Lagen kan dock lämpligtvis delas upp i olika kapitel utifrån om det handlar om verkställighet i ett annat nordiskt land av ett svenskt bötesstraff eller beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite, ett fängelsestraff, en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst eller övervakning av den som villkorligt frigetts, respektive verkställighet i Sverige av motsvarande nordiska avgöranden. I de kapitlen bör samlas bestämmelser om vilka avgöranden som kan överföras och när, handläggande myndighet och verkställigheten. Att det är Kronofogdemyndigheten som ansvarar för frågor om överförande av bl.a. bötesstraff och förverkandebeslut bör anges i lag i stället för som nu i förordning.

Vidare kan vissa bestämmelser om lagstiftningens innehåll och tillämplighet samt betydelsen av vissa ord och uttryck i lagen med fördel samlas i ett inledande kapitel med allmänna bestämmelser, i stället för att som nu återfinnas på olika ställen i lagen. Det inledande kapitlet bör även innehålla en upplysning om vissa lagar och EU-rättsakter med tillämplighet på det nordiska samarbetet om överförande av verkställighet av domar och beslut i brottmål. Lagen bör även innehålla ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om kommuners skyldighet att lämna uppgifter till Kriminalvården i ärenden om överförande av fängelsestraff enligt lagen. Det möjliggör för regeringen att reglera frågor om upplysningsskyldighet till Kriminalvården i förordning, i likhet med ordningen i annan lagstiftning om överförande av straffverkställighet. Vidare bör en

upplysningsbestämmelse om regeringens rätt att med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om lagens tillämpning finnas i lagen. Det bör också finnas ett avslutande kapitel som reglerar övriga frågor, t.ex. om överklagande, åtalsförbud och nåd. För att göra lagstiftningen mer lättillgänglig bör bestämmelser om behörig myndighet för att pröva frågan om överförande samt skicka och ta emot en begäran om verkställighet föras in i respektive kapitel. Detsamma gäller t.ex. bestämmelser om preskription.

Det görs även en samlad översyn av 1963 års förordning, med avsikt att ersätta den med en ny förordning, se avsnitt 10.1. Föreskrifter om t.ex. formkrav, samråd och underrättelser kan ges i förordning eller som myndighetsföreskrifter.

3.3 Promemorians upplägg

Det materiella innehållet i den nya lagen överensstämmer i stora delar med 1963 års lag. Äldre förarbeten och praxis är därför fortsatt av betydelse för tillämpningen av den nya lagens bestämmelser. I de följande avsnitten redovisas endast överväganden i delar det görs förändringar i sak i förhållande till 1963 års lag. Det innebär alltså att ändringar som enbart består av språklig och redaktionell modernisering inte redovisas särskilt.

4 Lagens tillämpningsområde och beslutsordning

4.1 Vilka avgöranden som ska omfattas av den nya lagen och beslutsordning

Förslag: Lagstiftningen ska inte omfatta frihetsberövande påföljder som inte längre används i de nordiska staterna. Nordiska fängelsestraff ska därmed inte omvandlas till svenska fängelsestraff.

Lagstiftningen ska inte längre omfatta överförande av beslag, penningbeslag eller viten som dömts ut av finska Marknadsdomstolen, men utvidgas till att omfatta överförande av frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst. Den norska vitesformen tvangsgebyr har ersatts av tvangsmulkt och lagstiftningen ska anpassas därefter.

Kriminalvården ska handlägga och besluta i ärenden om överförande till en annan nordisk stat av frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst som dömts ut i Sverige samt i ärenden om överförande till Sverige av frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst som dömts ut i en annan nordisk stat. En begäran om verkställighet i Sverige ska göras av en behörig myndighet i en annan nordisk stat och lämnas till Kriminalvården.

Skälen för förslaget

Inledande överväganden

Den nya lagen ska ersätta 1963 års lag och i enlighet med hittillsvarande ordning innehålla bestämmelser om överförande av verkställighet av bötesstraff, beslut om förverkande, ersättning för rättegångskostnader i brottmål och vite, fängelsestraff samt frivårdspåföljder som innefattar övervakning och övervakning av villkorligt frigivna. Det kommer alltså även fortsättningsvis finnas en möjlighet att föra över dels hela verkställigheten av ett fängelsestraff, vilket även innefattar verkställigheten efter villkorlig frigivning, dels enbart den del av verkställigheten av fängelsestraffet som består av övervakning efter villkorlig frigivning.

Som gäller enligt nuvarande regler bör frågor om överförande av verkställighet av bötesstraff samt beslut om förverkande, rättegångskostnader i brottmål och vite prövas av Kronofogdemyndigheten och frågor om överförande av verkställighet av fängelsestraff, frivårdspåföljder som innefattar övervakning och övervakning av villkorligt frigivna av Kriminalvården.

Sådana frihetsberövande påföljder som inte längre används i de andra nordiska staterna bör utmönstras ur lagstiftningen. Den danska påföljden haefte, den finska påföljden tukthus, den isländska påföljden vardhald och den norska påföljden hefte har tagits bort i respektive land. Den nya lagen ska därför inte omfatta överföranden av dessa påföljder. Det innebär i sin tur att de hittillsvarande bestämmelserna om att ett till Sverige överfört frihetsstraff som dömts ut i en annan nordisk stat ska omvandlas till fängelse inte behöver överföras till den nya lagen (6 § och 19 § andra stycket 1963 års lag).

Den nya lagen bör inte omfatta överförande av beslag, penningbeslag eller viten som dömts ut av finska Marknadsdomstolen

När det gäller frågan om den nordiska verkställighetsregleringen fortsatt ska omfatta säkerhetsåtgärder som kvarstad, beslag och penningbeslag kan konstateras att den nuvarande ordningen i förhållande till Danmark, Island och Norge innebär en överlappning

med de möjligheter som finns att säkra verkställigheten av förverkandebeslut enligt bestämmelserna i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål och, när det gäller Danmark, även lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall. Detsamma gäller i förhållande till Finland vad gäller reglerna i EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande och den tillhörande kompletteringslagen. När det gäller behörig svensk myndighet avviker också ordningen i 1963 års lag från vad som gäller enligt annan lagstiftning som rör internationellt straffrättsligt samarbete, enligt vilken åklagare och domstol prövar frågor om svenska säkerhetsåtgärder som kvarstad, beslag och penningbeslag ska begäras verkställda i en annan stat och om sådana utländska säkerhetsåtgärder ska verkställas i Sverige. Vid en jämförelse med regleringen i de andra nordiska länderna kan konstateras att exempelvis de danska och norska nordiska verkställighetslagarna medger överförande av beslagsbeslut som avser förverkad egendom, medan så inte är fallet i finsk lagstiftning. Någon fullständig nordisk harmonisering på området finns alltså inte.

Eftersom beslut om kvarstad i brottmål verkställs av Kronofogdemyndigheten enligt bestämmelser i utsökningsbalken finns inte tillräckliga skäl att i den nya lagen utmönstra reglerna om överförande av kvarstadsbeslut mellan Sverige och de andra nordiska staterna. I enlighet med hittillsvarande ordning ska den nya lagen alltså omfatta verkställighet av beslut om kvarstad. Som gäller enligt nuvarande regler bör frågor om överförande av sådana beslut prövas av Kronofogdemyndigheten.

När det gäller beslag och penningbeslag är emellertid situationen annorlunda eftersom det de facto inte finns några möjligheter för Kronofogdemyndigheten att enligt bestämmelserna i 27 kap rättegångsbalken besluta om beslag eller penningbeslag och följaktligen inte heller verkställa sådana utländska beslut i Sverige. I enlighet med de överväganden som gjorts i samband med genomförandet av rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande (se propositionen Erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen, prop. 2010/11:43, s. 108–109) och EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande (se propositionen Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt

erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, prop. 2019/20:198, s. 89–90) finns det inte skäl att ge Kronofogdemyndigheten sådana befogenheter, som för att vara effektiva skulle behöva kompletteras med en rätt att besluta om andra tvångsmedel, som exempelvis husrannsakan. Det framstår inte heller som en lämplig ordning att Kronofogdemyndigheten, till skillnad från vad som gäller enligt annan lagstiftning som rör det internationella straffrättsliga samarbetet, prövar frågor om svenska beslut om beslag eller penningbeslag ska begäras verkställda i en annan stat.

Av det sagda följer att bestämmelserna om verkställighet av beslut om beslag och penningbeslag i 1963 års lag inte bör överföras till den nya lagen. Som redogörs för ovan finns det dock goda möjligheter för Sverige och övriga nordiska stater att i enlighet med bestämmelserna i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål (i förhållande till Island och Norge), lagen om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall (i förhållande till Danmark) eller EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande (i förhållande till Finland) säkra egendom som kan antas vara förverkad.

Det ska också uppmärksammas att Kronofogdemyndigheten med anledning av en begäran om verkställighet av ett beslut om kvarstad enligt den nordiska lagstiftningen inte har möjlighet att, till dess beslutet verkställts, ta egendom i förvar enligt reglerna i 26 kap. rättegångsbalken. I sådana brådskande fall får den andra nordiska staten begära bistånd enligt annan lagstiftning och beslut om förvar vid behov fattas av åklagare (jfr 2 kap. 10 § och 4 kap. 15 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, 3 kap. 11 § lagen om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall och 4 kap. 6 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande).

I den finska motsvarigheten till nordiska verkställighetslagen saknas möjlighet att föra över verkställighet av viten som dömts ut av finska Marknadsdomstolen till andra nordiska stater. Det finns således inte behov av att kunna verkställa sådana beslut i Sverige. Regleringen om verkställighet av viten som dömts ut av finska Marknadsdomstolen i 1963 års lag (4 § första stycket 3) bör därför inte överföras till den nya lagen.

Den nya lagen bör omfatta tvangsmulkt som har förelagts av det norska Forbrukertilsynet

1963 års lag ger möjlighet att i Sverige verkställa s.k. tvangsgebyr, vilket i äldre norsk lagstiftning var en form av vite som det norska Forbrukerombudet (numera Forbrukertilsynet) ålade näringsidkare att betala vid överträdelser av den numera upphävda norska marknadsföringslagen från 1972 (se prop. 1997/98:188 s. 22–23). I den nya norska loven om kontroll med marknadsföring og avtalevilkår mv. (markedsføringsloven) används i stället instrumentet tvangsmulkt. Tvangsmulkt beslutas av Forbrukertilsynet och innebär en skyldighet att betala ett belopp vid överträdelse av marknadsföringsloven, och fyller därmed samma funktion som tvangsgebyr tidigare gjorde. Beslut om tvangsmulkt kan överklagas till Markedsrådet, vars beslut i sin tur kan överprövas av domstol. Det krävs dock inte, som gällde för tvangsgebyr, att näringsidkaren godkänner beslutet om tvangsmulkt eller att en domstol fastställer det för att det ska kunna verkställas. I den nya lagen bör det således framgå att tvangsmulkt som förelagts av Forbrukertilsynet kan verkställas i Sverige.

Den nya lagen bör omfatta överförande av samhällstjänst och Kriminalvården bör vara behörig myndighet

Sedan 1963 års lags tillkomst har användningen av frivårdspåföljder ökat. För svensk del har systemet med samhällstjänst som alternativ till fängelse funnits sedan 1999. Även i de andra nordiska staterna är samhällstjänst en integrerad del av påföljdssystemet. År 2012 enades de nordiska justitieministrarna om att utvidga det nordiska samarbetet om verkställighet i brottmål till att även omfatta samhällstjänst. Sedan dess har Danmark, Finland och Norge genomfört nödvändiga nationella lagändringar. På Island har sådant arbete ännu inte inletts. Det saknas bestämmelser i 1963 års lag som närmare reglerar hur en frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst ska kunna föras över med stöd av lagen. I praktisk tillämpning har Kriminalvården bedömt att verkställigheten av en skyddstillsyn som förenats med en föreskrift om samhällstjänst kan föras över till en annan nordisk stat samt att en motsvarande nordisk påföljd som innefattar samhällstjänst kan verkställas här. En villkorlig dom enligt

27 kap. brottsbalken kan dock inte verkställas i ett annat nordiskt land eftersom den inte innehåller övervakningsmoment. Det gäller även villkorlig dom i förening med samhällstjänst.

Även Sverige bör kunna samarbeta med övriga nordiska länder i så stor utsträckning som möjligt när det gäller verkställighet i brottmål. Som redogörs för i avsnitt 2.6 är också förutsättningarna för att döma ut eller besluta om samhällstjänst liknande i de nordiska länderna. Detsamma gäller reglerna om åtgärder vid misskötsamhet eller ny brottslighet. Genom att skapa möjligheter att överföra påföljder som innehåller inslag av samhällstjänst kan den dömdes sociala återanpassning också underlättas i fler fall än tidigare. Som redovisas i avsnitt 2.4.1 finns också möjligheter att inom det regelverk som gäller för EU-samarbetet föra över frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst.

Sammantaget görs bedömningen att samhällstjänst bör omfattas av den nya lagens tillämpningsområde. Som redogörs för i avsnitt 2.6.1 kan för svenskt vidkommande påföljderna villkorlig dom och skyddstillsyn förenas med en föreskrift om samhällstjänst. Oavsett påföljd bör samhällstjänsten kunna överflyttas till en annan nordisk stat. De skillnader som finns i fråga om verkställighetsinnehåll mellan de övriga nordiska länderna och Sverige kan lösas genom anpassningar i det enskilda fallet, se avsnitt 5.3.2.

Kriminalvården bör vara behörig myndighet att handlägga och besluta i ärenden om överförande av verkställighet av frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst till en annan nordisk stat och i ärenden om verkställighet i Sverige av frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst som dömts ut i en sådan stat. Begäran om verkställighet i Sverige bör göras av en behörig myndighet i en annan nordisk stat och lämnas till Kriminalvården.

4.2 Den nya lagens förhållande till annan lagstiftning

Förslag: Det bör i den nya lagen upplysas om att det finns bestämmelser om överförande av verkställighet av frihetsberövande påföljder och frivårdspåföljder i annan lagstiftning som kan tillämpas i förhållande till de andra nordiska staterna när den nya lagen inte är tillämplig.

Skälen för förslaget: I enlighet med nuvarande ordning ska den nya lagen vara tillämplig framför annan lagstiftning om överförande av verkställighet i brottmål inom sitt tillämpningsområde. Annan lagstiftning kan dock behöva tillämpas i vissa fall. 1963 års lag innehåller upplysningar om lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, lagen om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen, lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall och EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande och den till förordningen tillhörande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande (1 §). Motsvarande upplysningsbestämmelser bör finnas i den nya lagen.

I samband med antagandet av rambeslutet om frivårdspåföljder lämnade Sverige, Danmark och Finland var sin förklaring om att de nordiska verkställighetslagarna, i den mån de överlappar rambeslutets tillämpningsområde, ska fortsätta att tillämpas länderna emellan. Det nordiska samarbetet ansågs utgöra ett sådant fördjupat samarbete som får fortsätta att tillämpas vid sidan av rambeslutet (se artikel 23.2 i rambeslutet, propositionen Sveriges antagande av rambeslut om erkännande och övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder, prop. 2008/09:19, s. 70–71 och propositionen Erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen, prop. 2014/15:138, s. 32–33). Lagen om verkställighet av frivårdspåföljder är alltså subsidiär i förhållande till 1963 års lag (se 1 kap. 2 § i förstnämnda lag). Framöver kommer således Sveriges samarbete med Finland och Danmark i frågor som rör överförande av samhällstjänst ske enligt den nya lagen, något som framstår som ändamålsenligt. Med stöd av lagen om verk-

ställighet av frivårdspåföljder är det emellertid möjligt att också överföra verkställighet av en villkorlig dom eller villkorlig frigivning efter ett fängelsestraff, även om verkställigheten enbart består av ett allmänt skötsamhetskrav (se prop. 2014/15:138 s. 37–38). Detta är inte möjligt i det nordiska samarbetet. Det bör därför i den nya lagen finnas en upplysning om det regelverket.

Det nordiska samarbetet omfattar inte heller överförande av sluten ungdomsvård och rättspsykiatrisk vård och europeiska verkställighetslagen blir således tillämplig i förhållande till Danmark och Finland vid överförande av verkställighet av de påföljderna. Den nya lagen bör därför innehålla en upplysning även om det regelverket. Slutligen finns möjlighet att med stöd av 1972 års internationella verkställighetslag föra över rättspsykiatrisk vård till Island och Norge. En upplysning om den lagstiftningen bör också finnas i den nya lagen.

5 Överförande av övervakning och samhällstjänst

5.1 Överförande av övervakning

5.1.1 Förutsättningarna för överförande av övervakning bör anges i lag

Förslag: Det ska i den nya lagen införas lagreglerade förutsättningar för när frivårdspåföljder som innefattar övervakning och övervakning av villkorligt frigivna får föras över till Sverige eller en annan nordisk stat. Verkställigheten ska få överföras om den dömde eller frigivne när verkställighet ska ske är bosatt i eller avser bosätta sig i den stat dit verkställigheten överförs eller uppehåller sig i den staten och det är lämpligare att verkställigheten sker där.

Skälen för förslaget: Vid införandet av 1963 års lag bedömdes det inte vara möjligt att – utöver det generella kravet på att domen ska vara verkställbar i den stat där den meddelats (24 § andra stycket 1963 års lag) – införa uttryckliga villkor för när övervakning av den dömde eller villkorligt frigivne skulle kunna föras över med stöd av lagen. I stället ansågs det tillräckligt att i förarbetena konstatera att om den dömde finns i det land där övervakning kan anordnas eller tänkt återvända dit eller slå sig ner där, kan övervakning föras över (se prop. 1962:203 s. 40, 48 och 51–52). Det finns nu anledning av att ompröva det ställningstagandet. Av rättssäkerhets- och legalitetsskäl bör förutsättningarna för när verkställighet av frivårdspåföljder som innefattar övervakning eller övervakning av villkorligt frigivna får överföras anges i lag och motsvara dem som

anges i motiven till 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 40, 48 och 51–52). Att förutsättningarna för ett överförande anges i lagen innebär alltså inte någon ändring i sak.

Av det anförda följer att det i den nya lagen bör anges att en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller övervakning av en villkorligt frigiven får föras över om den dömd eller frigivne när verkställighet ska ske är bosatt i eller avser bosätta sig i den stat dit verkställigheten överförs, eller uppehåller sig i den staten och det är lämpligare att verkställigheten sker där.

5.1.2 Verkställigheten i Sverige

Förslag: I den nya lagen ska det anges att Kriminalvården vid ändring eller anpassning av frivårdspåföljden eller övervakningen efter villkorlig frigivning inte får skärpa de villkor eller föreskrifter som åligger den dömd eller frigivne.

Bedömning: Bestämmelsen om att Kriminalvården ska anordna övervakare för villkorligt frigivna i 18 § 1963 års lag ska inte föras över till den nya lagen.

Skälen för förslaget och bedömningen: Utgångspunkten vid verkställighet i Sverige av en nordisk frivårdspåföljd som innefattar övervakning, eller övervakning efter villkorlig frigivning som skett i en annan nordisk stat, är liksom i 1963 års lag att det som i den andra nordiska staten beslutats om provotid, övervakningstid och innehållet i övervakningen ska gälla här, om inte Kriminalvården ändrar eller anpassar de villkor och föreskrifter som åligger den dömd. I övrigt ska svenska regler gälla för verkställigheten (jfr avsnitt 2.3.3–2.3.4). Att en viss anpassning av den utländska övervakningen görs för att verkställigheten ska kunna ske inom ramen för svenska regler är oundvikligt. Ordningen bör dock kompletteras med en bestämmelse som anger att Kriminalvården inte får skärpa de villkor eller föreskrifter som åligger den dömd eller frigivne, något som torde gälla redan idag även om en uttrycklig reglering om det saknas (jfr propositionen Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya regler i brottsbalken, prop. 2019/20:119, s. 22 och propositionen Regler om inter-

nationellt samarbete anpassas till nya regler om skyddstillsyn och tillträdesförbud till butik, prop. 2020/21:142, s. 18–19).

Att svenska regler gäller för verkställigheten innebär bl.a. att Kriminalvården ska anordna övervakningen och förordna övervakare för villkorligt frigivna (se 26 kap. 13 § brottsbalken). Bestämmelsen om detta i 18 § 1963 års lag behöver därför inte föras över till den nya lagen. När det gäller en frivårdspåföljd som innefattar övervakning behöver dock 11 § 1963 års lag, som anger att Kriminalvården ska ha hand om övervakningen och förordna övervakare för den dömda, föras över till den nya lagen eftersom såväl rätten som Kriminalvården kan förordna övervakare enligt svensk rätt (se 28 kap. 6 § brottsbalken). I fråga om samhällstjänst, se avsnitt 5.3.2.

5.2 Förutsättningar för överförande av samhällstjänst och handläggningen

Förslag: Samma lagreglerade förutsättningar som införs för överförande av frivårdspåföljder som innefattar övervakning eller övervakning av villkorligt frigivna ska gälla för när frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst får föras över med stöd av den nya lagen.

Skälen för förslaget: Som framgår av avsnitt 2.6 är samhällstjänst i Finland, Island och Norge självständiga påföljder, medan det i Danmark och Sverige är fråga om en påföljd som döms ut tillsammans med en villkorlig dom eller skyddstillsyn. I alla nordiska stater rör det sig om olika former av frivårdspåföljder. I princip förutsätter en samhällstjänst att den enskilde samtycker till att utföra den. Utförandet av samhällstjänsten underlättas, på samma sätt som allmänt gäller för övervakning vid frivårdspåföljder, av att den dömda kan verkställa påföljden i det område där han eller hon bor eller inte helt tillfälligt vistas. Det finns därför goda skäl för att de villkor som föreslås gälla för överförande av frivårdspåföljder som innefattar övervakning, dvs. att den dömda är bosatt i eller avser bosätta sig i den stat där verkställigheten ska ske, eller uppehåller sig i den staten och det är lämpligare att verkställigheten sker där, ska tillämpas även för frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst.

Att prövningen utgår från samma villkor förenklar och underlättar även den praktiska tillämpningen.

Påföljden måste också, på samma sätt som gäller vid överförande av en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller övervakning av en villkorligt frigiven person, vara verkställbar i den dömande staten, något som bör regleras i lag. Eftersom en svensk dom på skyddstillsyn med föreskrift om samhällstjänst får verkställas från dagen för domen kan påföljden begäras överförd omedelbart, om inte rätten beslutat att övervakning ska påbörjas först när domen fått laga kraft (28 kap. 5 § brottsbalken). En svensk villkorlig dom med föreskrift om samhällstjänst kan däremot inte verkställas förrän domen fått laga kraft.

För Kriminalvårdens handläggning gäller bestämmelserna i förvaltningslagen (2017:900), förutom i de delar något annat föreslås. Av den lagen följer bl.a. att ett ärende som huvudregel inte får avgöras utan att den dömde tagit del av allt material av betydelse för beslutet och fått tillfälle att yttra sig över det (25 §), att beslutet ska innehålla de skäl som har bestämt utgången (32 §) och att Kriminalvården ska underrätta den dömde om sitt beslut och möjligheten att överklaga beslutet (33 §).

5.3 Närmare om överförande av samhällstjänst

5.3.1 Verkställighet i en annan nordisk stat av en svensk frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst

Förslag: Om verkställighet av en frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst överförs till en annan nordisk stat ska beslut i den staten som ändrar verkställigheten av den överförda påföljden eller som innebär undanröjande av påföljden gälla i Sverige.

En åtgärd avseende en överförd frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst ska få beslutas i Sverige om den dömde här döms för nya brott eller om en behörig myndighet i den andra nordiska staten överlämnar ett ärende om en sådan åtgärd hit. Kriminalvården ska ta emot ett sådant överlämnat ärende och handlägga det enligt svenska regler.

Skälen för förslaget: När verkställigheten av en svensk frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst flyttats över till en annan nordisk stat sker verkställigheten enligt den statens regler. I enlighet med vad som enligt nuvarande ordning gäller beträffande övervakning som överförs (jfr 15 och 16 §§ 1963 års lag) bör beslut i den andra staten om ändringar eller undanröjande av den överflyttade påföljden gälla i Sverige. Det bör dock vara möjligt för den andra staten att överlämna ett ärende om åtgärder mot den dömden till Kriminalvården, jfr motsvarande regler i 15 § tredje stycket 1963 års lag när det gäller övervakning som överförs. Kriminalvården får då handlägga ärendet enligt vad som gäller för åtgärder vid misskötsamhet enligt svenska regler. Det innebär exempelvis att om Kriminalvården anser att den överförda påföljden bör undanröjas ska det anmälas till svensk åklagare, se 27 kap. 6 § och 28 kap. 8 § brottsbalken samt 1 kap. 3 § förordningen om verkställighet av frivårdspåföljder.

Vidare bör, trots att verkställigheten av påföljden har flyttats över, en åtgärd avseende den överförda påföljden kunna beslutas i Sverige om den dömden lagförs för annat brott här, jfr motsvarande regler i 15 § tredje stycket 1963 års lag när det gäller övervakning som överförs. Det bör alltså vara möjligt för svenska domstolar att använda bestämmelserna i 34 kap. brottsbalken om ny påföljdsbestämning efter tidigare dom trots att den samhällstjänst som dömts ut verkställs i en annan nordisk stat.

5.3.2 Verkställighet i Sverige av en nordisk frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst

Förslag: Verkställigheten i Sverige av en överförd frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst ska ske enligt svenska regler. Kriminalvården ska ha hand om övervakningen, förordna övervakare för den dömden och anordna samhällstjänsten. Det som har beslutats om provotid, övervakningstid och samhällstjänstens omfattning i den andra nordiska staten ska gälla här. Detsamma ska gälla andra villkor eller föreskrifter om den dömdes skyldigheter. Kriminalvården ska få ändra eller anpassa villkor och föreskrifter som åligger den dömden. Ändringen eller

anpassningen ska dock inte innebära en skärpning av den ursprungliga skyldigheten.

Om det finns anledning att vidta en åtgärd mot den dömd, ska Kriminalvården eller rätten få överlämna frågan till en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om det är lämpligare att frågan prövas där.

Ett beslut som fattas i en annan nordisk stat som ändrar verkställigheten av den överförda frivårdspåföljden eller som innebär ett undanröjande av frivårdspåföljden ska gälla i Sverige.

Skälen för förslaget

Verkställigheten i Sverige

Utgångspunkten bör vara att en till Sverige överförd frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst ska verkställas i enlighet med vad som har fastställts i den andra nordiska staten, utan hinder av att exempelvis antalet arbetstimmar underskrider eller överskrider vad som kan dömas ut enligt svensk rätt. Vad som har beslutats om prövotid, övervakningstid och samhällstjänstens omfattning bör alltså gälla vid verkställigheten här. Detsamma bör gälla andra föreskrifter om den dömdes skyldigheter, även om det bör finnas en möjlighet för Kriminalvården att i de avseendena besluta om en anpassning, se vidare nedan. Ett beslut från en annan nordisk stat som ändrar verkställigheten av den överförda frivårdspåföljden eller som innebär ett undanröjande av påföljden bör också gälla här, vilket motsvarar ordningen i 1963 års lag vad gäller frivårdspåföljder som innefattar övervakning.

Regelverket för samhällstjänst kommer alltså att överensstämja med vad som enligt hittillsvarande ordning gäller för övervakning som flyttats hit (se 11–12 §§ 1963 års lag och prop. 1962:203 s. 44–46). En särskild bestämmelse om att Kriminalvården ska ha hand om övervakningen, utse övervakare och anordna samhällstjänsten behöver införas i den nya lagen. Det följer av att Kriminalvårdens ansvar i dessa hänseenden för nordiska domar och beslut som verkställs här inte går att utläsa av svenska regler (jfr 28 kap. 6 § brottsbalken och 3 kap. 1 § förordningen om verkställighet av frivårdspåföljder). Detta till skillnad från vad som gäller vid anordnande av övervakning av villkorligt frigivna (se avsnitt 5.1.2).

Vad gäller verkställigheten av en överflyttad samhällstjänst bör i övrigt svenska regler om villkorlig dom eller skyddstillsyn tillämpas. Det kommer dock inte komma i fråga att tillämpa regelverken parallellt.

Eftersom samhällstjänst i Finland, Island och Norge kan verkställas som en självständig påföljd kan en sådan frivårdspåföljd föras över till Sverige utan att den innehåller övervakningsmoment. Om den dömda således bara är ålagd att utföra oavlönat arbete, eller om den skyldigheten endast är förenad med ett allmänt skötsamhetskrav, ligger det närmast tillhands att jämställa påföljden med en svensk villkorlig dom (se avsnitt 2.6.1). Det är därför lämpligast att påföljden i så fall verkställs i enlighet med vad som gäller för en svensk villkorlig dom enligt 27 kap. brottsbalken. I fall där den dömda utöver arbetsplikten är ställd under övervakning får i stället de regler som gäller för skyddstillsyn i 28 kap. brottsbalken tillämpas. Det ger ökade möjligheter att tillgodose att innehållet i verkställigheten i så hög grad som möjligt motsvarar den påföljd som den dömda skulle ha verkställt i domslandet.

Om den överförda samhällstjänsten innehåller skyldigheter som inte har någon motsvarighet i svensk rätt, kan den delen av påföljden behöva anpassas till övervakning med visst lämpligt innehåll. Kriminalvården bör således, i enlighet med vad som gäller vid överförande av övervakning med anledning av en frivårdspåföljd eller efter villkorlig frigivning, ha möjlighet att ändra eller anpassa villkor och föreskrifter som åligger den dömda. Att en viss anpassning av den utländska samhällstjänsten görs för att verkställighet ska kunna ske inom ramen för svenska regler är oundvikligt. Ordningen bör dock kompletteras med en bestämmelse som anger att Kriminalvården inte får skärpa de villkor eller föreskrifter som åligger den dömda, något som torde gälla redan idag avseende överförande av övervakning, även om en uttrycklig reglering om det saknas (se avsnitt 5.1.2).

Åtgärder mot den dömda vid misskötsamhet eller annan brottslighet

Även när det gäller åtgärder vid misskötsamhet ska svenska regler gälla, något som bl.a. innebär att om Kriminalvården anser att en överförd frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst bör

undanröjas ska det anmälas till åklagare, se 27 kap. 6 § och 28 kap. 8 § brottsbalken samt 1 kap. 3 § förordningen om verkställighet av frivårdspåföljder. Vad gäller misskötsamhet när den dömden är ställd under övervakning har Kriminalvården även möjlighet att ändra föreskrifter eller meddela den dömden en varning. Att svenska regler är tillämpliga innebär även att svenska överklaganderegler gäller (se avsnitt 7.1).

Vidare bör, på samma sätt som enligt 1963 års lag gäller vid verkställighet av övervakning som överförs (se avsnitt 2.3.3 och 2.3.4), det finnas en möjlighet för rätten eller Kriminalvården att överlämna en fråga om åtgärd mot den dömden till en behörig myndighet i den andra nordiska staten om det bedöms lämpligare att frågan prövas där. Enligt vad som uttalas i förarbetena till 1963 års lag kan ett sådant överlämnande exempelvis komma i fråga om domen avser en gärning som inte är straffbar i Sverige, om gärningen är preskriberad enligt svensk rätt eller om det råder en avsevärd skillnad mellan länderna i fråga om straffskalorna för brottet (se prop. 1962:203 s. 45–46). I likhet med vad som gäller för beslut att hänskjuta frågor om åtgärder vid misskötsamhet till domslandet enligt 1963 års lag (26 § första stycket), bör ett sådant beslut inte kunna överklagas.

6 Tvångsmedel, tillgodoräknande av frihetsberövande och förvar

6.1 Tvångsmedel

6.1.1 Tvångsmedel i en annan nordisk stat

Förslag: I den nya lagen ska det införas regler om att i de fall den dömden befinner sig i en annan nordisk stat ska Kriminalvården, i avvaktan på den statens beslut om att ett svenskt fängelsestraff ska få verkställas där, få begära att den staten anhåller den dömden eller vidtar någon annan åtgärd för att säkerställa att han eller hon stannar kvar på dess territorium.

Bedömning: Det krävs inte någon särskild bestämmelse om proportionalitet.

Skälen för förslaget och bedömningen: I 1963 års lag saknas möjligheter för Kriminalvården att i samband med ett ärende om överförande av ett fängelsestraff till en annan nordisk stat begära att den staten använder tvångsmedel mot den dömden i de fall han eller hon befinner sig där. Som redogörs för i avsnitt 2.3.2 finns däremot bestämmelser om att Sverige ska lämna sådant bistånd till en annan nordisk stat. Det är således foljdriktigt att även Sverige vid behov ska kunna begära att den andra nordiska staten använder tvångsmedel gentemot den dömden tills frågan om överförande är beslutad. Möjligheter för Kriminalvården att göra en sådan begäran finns också enligt europeiska verkställighetslagen och föreslås införas i den nya lagen om internationell verkställighet i brottmål (se prop. 2024/25:104 s. 106–107.).

Således bör det, om den dömden befinner sig i den andra staten, finnas möjligheter för Kriminalvården att begära att den andra staten vidtar tvångsåtgärder mot den dömden för att säkerställa att han eller hon stannar kvar på dess territorium i avvaktan på att verkställigheten av det svenska fängelsestraffet kan överföras dit. De möjligheterna bör emellertid inte begränsas till de fall då den dömden flytt till den andra nordiska staten för att undandra sig straff, något som är en förutsättning för användning av tvångsmedel i Sverige enligt 5 a § 1963 års lag men som utvecklas nedan föreslås slopas som krav i den nya lagen (se avsnitt 6.1.2). Även i andra fall än då den dömden försökt undandra sig verkställigheten av fängelsestraffet kan det finnas behov att från svensk sida begära att den andra staten tillgriper tvångsmedel.

Regleringen om detta i den nya lagen kan lämpligtvis utformas utifrån motsvarande bestämmelser i 2 kap. 7 § europeiska verkställighetslagen. Det bör således i lagen anges att om den dömden befinner sig i en annan nordisk stat ska Kriminalvården få begära att den staten anhåller den dömden eller vidtar någon annan åtgärd för att säkerställa att han eller hon stannar kvar på dess territorium. Vilken åtgärd som sedan vidtas bestäms av den andra nordiska staten. Ytterst är det också den statens lagstiftning som blir avgörande för om den dömden kommer att underkastas tvångsmedel (jfr prop. 2014/15:29 s. 82).

En uttrycklig reglering om proportionalitet behöver inte införas i den nya lagen. I det avseendet gör sig samma överväganden gällande som vid införandet av den europeiska verkställighetslagen (se prop. 2014/15:29 s. 82). Vid beslut om tvångsmedel gäller således, även utan en särskild reglering, en proportionalitetsprincip. Det innebär att åtgärdens beslutande ska föregås av en intresseavvägning där olägenheten för den enskilde ställs mot vad som förväntas uppnås med åtgärden. En begäran från Kriminalvården om användning av tvångsmedel ska således endast ske när det finns skäl att begära verkställighet av det svenska fängelsestraffet i den andra nordiska staten och Kriminalvården ser behov av att säkerställa den dömdes närvaro i den staten till dess ett beslut om överförande av verkställigheten fattas.

Närmare regler om vad som ska ingå i Kriminalvårdens begäran om tvångsmedel kan regleras i förordning.

6.1.2 Tvångsmedel i Sverige

Förslag: Regleringen i 1963 års lag om användning av tvångsmedel i Sverige på begäran av en annan nordisk stat ska i huvudsak överföras till den nya lagen. Det ska dock inte längre krävas att den dömda flytt till Sverige för att undandra sig verkställighet av fängelsestraffet i den andra staten för att häktning ska kunna beslutas. Den nuvarande regleringen ska även förenklas genom att den omfattande hänvisningen till bestämmelser i rättegångsbalken ersätts med en allmän hänvisning till rättegångsbalkens regler. I den nya lagen ska det också anges att den som inte har fyllt 15 år inte får häktas och att den som inte har fyllt 18 år får häktas endast om det finns synnerliga skäl.

Skälen för förslaget: Den nuvarande regleringen om tvångsmedel i Sverige på begäran av en annan nordisk stat i 5 a–5 c §§ 1963 års lag infördes samtidigt som motsvarande reglering tillskapades i 1972 års internationella verkställighetslag. Regelverket bör i huvudsak överföras till den nya lagen och alltså göra det möjligt att efter begäran från en annan nordisk stat besluta om häktning av den dömda om det finns en risk för att han eller hon avviker eller på något annat sätt undandrar sig verkställigheten av ett nordiskt fängelsestraff som ska överföras till Sverige. Det bör dock inte längre ställas något kvalificerande krav på att den dömda flytt till Sverige för att undkomma verkställighet för att häktning ska kunna beslutas. Något sådant krav ställs inte upp i europeiska verkställighetslagen eller i förslaget till ny lag om internationell verkställighet i brottmål. För att uppnå en större enhetlighet mellan regelverken bör även i övrigt anpassningar göras till bestämmelserna om tvångsmedel i förstnämnda regelverk. Således bör den nuvarande ordningen med en omfångsrik uppräknings i lagtext av vilka bestämmelser i rättegångsbalken som ska tillämpas vid användning av olika tvångsmedel slopas och – med förebild i den europeiska verkställighetslagen – ersättas med en generell hänvisning till rättegångsbalkens reglering. En sådan utformning av bestämmelserna är tillräckligt tydlig samtidigt som den är mer flexibel. Det bör av den nya lagen även framgå att den som inte har fyllt 15 år inte får häktas och att den som inte har fyllt 18 år får häktas endast om det finns

synnerliga skäl (jfr 23 § lagen [1964:167] med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare).

6.2 Tillgodoräknande av frihetsberövande

Bedömning: Det behöver inte införas några särskilda regler om tillgodoräknande av strafftid i den nya lagen.

Skälen för bedömningen: Av 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande framgår att den sammanhängande tid om minst 24 timmar som den dömda varit frihetsberövad med anledning av de brott som påföljden avser tillgodoräknas honom eller henne som verkställighet av påföljden. Bestämmelsen omfattar situationer då frihetsberövandet skett i anslutning till ett överförande av straffverkställighet, oavsett om det ägt rum i Sverige eller utomlands (se propositionen En ny strafftidslag, prop. 2017/18:250, s. 137 och 190–192). Några särskilda regler behöver alltså inte införas i den nya lagen för att den dömda ska kunna tillgodoräkna sig ett frihetsberövande i en annan nordisk stat för det fall han eller hon inte verkställer straffet där utan förs till Sverige för verkställighet här. Det behövs inte heller någon regel om tillgodoräknande av frihetsberövanden i Sverige för dömda vars svenska fängelsestraff verkställs i en annan nordisk stat.

6.3 Förlängd tidsfrist för förvarstagande

Förslag: Tidsfristen för förvarstagande av den som ska överföras till en annan nordisk stat ska förlängas från 48 timmar till 96 timmar.

Skälen för förslaget: Som redogörs för i avsnitt 2.3.2 ska Kriminalvården vid behov ombesörja att den dömda transporteras till den nordiska stat dit verkställigheten av ett svenskt fängelsestraff ska överföras. Polismyndigheten kan hålla den dömda i förvar i upp till 48 timmar om det krävs för att transporten ska kunna

genomföras. Detsamma gäller om den dömda påträffas i Sverige före frigivningen i den andra staten och den staten begär att han eller hon återförs.

I enlighet med regleringen i 1963 års lag bör Polismyndigheten även enligt den nya lagen få hålla den dömda i förvar om det är nödvändigt för att transporten ska kunna genomföras. Mot bakgrund av den ändring av tidsfristen för förvarstagande från 48 till 96 timmar som nyligen gjorts i europeiska arresteringsorderlagen och nordiska arresteringsorderlagen samt utlämningslagen (se propositionen Ändringar i regelverket om överlämnande enligt en europeisk och nordisk arresteringsorder, prop. 2023/24:37, s. 78–80) bör tidsfristen för förvarstagande enligt den nya lagen också vara 96 timmar. Som redogjorts för i det lagstiftningsärendet kan det vara svårt att verkställa ett överförande inom hitintills gällande 48 timmar. Inom denna tidsfrist ska den andra staten kontaktas och en tidpunkt för överförandet beslutas och det ska upprättas en resplan. En frist på 96 timmar framstår därför som mest ändamålsenlig när det gäller transport från Sverige.

7 Överklagande av beslut

7.1 Vilka beslut som får överklagas och hur ett överklagande går till

Förslag: Rätten att överklaga Kronofogdemyndighetens beslut ska inskränkas på så sätt att enbart beslut som innebär att ett nordiskt avgörande ska verkställas i Sverige ska få överklagas.

Rätten att överklaga Kriminalvårdens beslut ska inskränkas på så sätt att enbart beslut Kriminalvården fattar i fråga om verkställighet av ett svenskt avgörande i en annan nordisk stat och om verkställighet av ett nordiskt avgörande i Sverige ska få överklagas. Andra beslut som fattas av Kriminalvården med stöd av den nya lagen ska inte få överklagas.

En ny reglering ska införas med innebörd att den dömde inte får överklaga Kriminalvårdens beslut om överförande av verkställighet av ett svenskt fängelsestraff i en annan nordisk stat om han eller hon samtyckt till att straffet överförs till den staten. Den dömde ska också kunna lämna en förklaring om att om att han eller hon avstår från att överklaga ett sådant beslut eller fullfölja överklagandet (nöjdförklaring).

Skälen för förslaget

Rätten att överklaga Kronofogdemyndighetens och Kriminalvårdens beslut till domstol

Förvaltningslagen är tillämplig på Kriminalvårdens handläggning och vid Kronofogdemyndighetens prövning av frågan om överförande av verkställighet till eller från Sverige. Om inte annat

föreskrivs i den nya lagen kommer således den lagens överklagandebestämmelser bli tillämpliga. Av dessa framgår bl.a. att en myndighets beslut får överklagas om beslutet kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt (40 och 41 §§) och det har gått honom eller henne emot (42 §). I förvaltningslagen finns vidare bestämmelser om hur beslut överklagas och om beslutsmyndighetens handläggning av ett överklagande (43–46 §§). Ett överklagande ska ha kommit in till beslutsmyndigheten inom tre veckor från den dag då den som överklagar fick del av beslutet (44 §). Om det har kommit in för sent ska myndigheten besluta att överklagandet ska avvisas (45 §). Om överklagandet inte avvisas ska beslutsmyndigheten skyndsamt överlämna överklagandet och övriga handlingar i ärendet till överinstansen (46 §).

Det är inte nödvändigt att i den nya lagen införa en med förvaltningslagen i princip överstämmande reglering om hur beslut överklagas och om Kronofogdemyndighets och Kriminalvårdens handläggning av ett överklagande. I stället bör förvaltningslagens bestämmelser gälla i dessa avseenden, om inte något annat följer av den nya lagen (jfr prop. 2019/20:198 s. 93).

Överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut

När det gäller Kronofogdemyndighetens beslut bör endast beslut om att verkställa ett nordiskt avgörande i Sverige få överklagas. Andra beslut som fattas av Kronofogdemyndigheten med stöd av den nya lagen, t.ex. beslut om att vägra verkställighet här eller att begära att ett svenskt avgörande ska verkställas i en annan nordisk stat bör, till skillnad från enligt hittillsvarande ordning, inte kunna överklagas. En sådan reglering överensstämmer med reglerna om överklagbara beslut i lagen om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen, lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. Det finns inte skäl att som hitintills ha en formellt mer vidsträckt rätt till överklagande enligt den nordiska lagstiftningen. Av lagen bör det uttryckligen framgå att andra beslut, utöver att överta verkställigheten av ett nordiskt avgörande, inte kan överklagas. En

annan sak är att det i 18 kap. utsökningsbalken finns regler om överklagande av Kronofogdemyndighetens verkställighetsåtgärder som beslutas enligt utsökningsbalken. Som redogjorts för i samband med införandet av lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande är en bestämmelse som upplyser om de reglerna inte nödvändig (se prop. 2019/20:198 s. 92).

Överklagande av Kriminalvårdens beslut

När det gäller rätten att överklaga Kriminalvårdens beslut bör den möjligheten begränsas så att enbart ett beslut Kriminalvården fattar i fråga om att begära verkställighet av ett svenskt avgörande i en annan nordisk stat och om att ett nordiskt avgörande ska verkställas här ska få överklagas. I övrigt bör Kriminalvårdens beslut inte få överklagas.

Liksom vad gäller överklagande av Kronofogdemyndighetens verkställighetsåtgärder är det en annan sak att det finns möjlighet att överklaga Kriminalvårdens beslut enligt brottsbalken enligt de regler som gäller för den aktuella åtgärden. En sådan ordning gäller också enligt lagen om verkställighet av frivårdspåföljder (se prop. 2014/15:138 s. 100). Följdbeslut som meddelas i Sverige bör således kunna överklagas enligt gängse regler. Det gäller oavsett om följbekslutet meddelas med anledning av att en annan nordisk stat har överlämnat en fråga om åtgärd vid misskötsamhet till Sverige eller avser en dom meddelad i en annan nordisk stat angående övervakning eller samhällstjänst som verkställs i Sverige med stöd av lagen.

Överklagandeförbud om den dömde samtycker till ett överförande av ett svenskt fängelsestraff

I jämförelse med samarbetet med andra länder är processen avseende överförande av fängelsestraff till och från de nordiska länderna effektiv. Som redogörs för i avsnitt 8 bör det dock inte hindra ändringar i lagstiftningen som syftar till att åstadkomma en ännu snabbare hantering. Att den dömde så snabbt som möjligt påbörjar verkställigheten av ett fängelsestraff i den nordiska stat där han eller

hon efter villkorlig frigivning har de bästa förutsättningarna att anpassa sig till ett laglydigt liv är viktigt. En annan positiv aspekt av detta är att en anstaltsplats frigörs för någon som ska verkställa sitt straff här. Frågor att överväga i sammanhanget är möjligheterna att dels påskynda det faktiska överförandet av den dömde efter att ett beslut om att föra över verkställigheten har fattats, dels förkorta tiden fram till dess ett sådant beslut fattas.

När det gäller att påskynda det faktiska överförandet av den dömde efter att ett beslut fattats av Kriminalvården infördes den 1 juli 2020 regler i europeiska verkställighetslagen om att Kriminalvårdens beslut om att sända över en svensk dom på frihetsberövande påföljd till en annan EU-stat inte ska få överklagas om den dömde har samtyckt till att domen sänds över (se prop. 2019/20:89 s. 25–28). En motsvarande reglering bör införas i den här föreslagna nya lagen när det gäller överförande av fängelsestraff till andra nordiska länder. Som redogjorts för i samband med ändringen i europeiska verkställighetslagen är rätten till överklagande av denna typ av beslut inte ovillkorlig (se prop. 2019/20:89 s. 27). Motsvarande bestämmelser finns också i regelverken om en europeisk och nordisk arresteringsorder. Ett överlämnande med stöd av en europeisk eller nordisk arresteringsorder kan avse straffverkställighet i en annan stat och i de fallen innebär ett samtycke till ett överlämnande att ett överklagande inte är möjligt, se 5 kap. 9 § europeiska arresteringsorderlagen och 3 kap. 5 § och 4 kap. 9 § nordiska arresteringsorderlagen. Enbart regler om nöjdförklaring (se nedan) kan inte anses påskynda hanteringen i tillräcklig utsträckning.

Eftersom Kriminalvårdens beslut enligt den nordiska verkställighetsregleringen, till skillnad från vad som gäller enligt europeiska verkställighetslagen, gäller omedelbart får ett förbud mot överklagande i de fall den dömde samtyckt visserligen inte samma effekt beträffande hur snabbt ett överförande kan ske. Ett överklagandeförbud vid samtycke kan dock bidra till resurseffektivitet och kortare handläggningstider. Enligt praxis avvaktar nämligen Kriminalvården med att föra över verkställigheten till en annan nordisk stat till dess beslutet om överförande av verkställigheten fått laga kraft, om den dömde motsätter sig ett överförande. En konsekvens av att Kriminalvårdens beslut inte får överklagas om den dömde samtycker till ett överförande blir därför

att en återkallelse av samtycket som görs efter det att myndigheten fattat beslut om att överföra domen i fortsättningen inte ska beaktas, vilket får till följd att överförandet kan ske omedelbart. Detta behöver dock inte regleras uttryckligen i lag (jfr prop. 2019/20:89 s. 28). I motsatt fall, dvs. om en återkallelse av ett samtycke görs innan Kriminalvården beslutar om ett översändande, ska återkallelsen beaktas och den dömde kunna överklaga myndighetens beslut.

I avsnitt 8.2 föreslås att Kriminalvården ska inhämta den dömdes inställning till att fängelsestraffet verkställs i en annan nordisk stat. Den dömde kommer då att upplysas om att samtycket medför att Kriminalvårdens beslut inte kan överklagas. Bestämmelser om hur detta ska gå till, t.ex. hur det ska säkerställas att den dömde förstår innebörden av ett lämnat samtycke, kan tas in i förordning.

En möjlighet till nöjdförklaring

Som ett led i att skynda på det faktiska överförandet bör i den nya lagen även införas en möjlighet för den dömde att förklara att han eller hon avstår från att överklaga Kriminalvårdens beslut om verkställighet av fängelsestraffet i en annan stat (nöjdförklaring). Om den dömde lämnar en sådan förklaring kommer Kriminalvårdens beslut få laga kraft vid tidpunkten för förklaringen. I de fall förklaringen lämnas efter att domen eller beslutet överklagats av den dömde finns inte längre något överklagande att pröva och Kriminalvårdens beslut får då laga kraft (jfr prop. 2017/18:250 s. 177). Som nämns ovan avvaktar Kriminalvården med att föra över verkställigheten till en annan nordisk stat till dess beslutet om överförande av verkställigheten fått laga kraft, om den dömde inte samtycker till överförandet, även om beslutet gäller omedelbart. En nöjdförklaring ger alltså den dömde en möjlighet att påverka sin situation och påskynda processen även efter Kriminalvårdens beslut (jfr prop. 2019/20:89 s. 30). Överförandet kan i sådana fall inledas omedelbart.

Bestämmelserna om nöjdförklaring bör utformas på samma sätt som i 4 kap. 2 b § europeiska verkställighetslagen, dvs. i fråga om en sådan förklaring ska 11 § andra stycket, 12 och 13 §§ strafftidslagen (2018:1251) tillämpas. Av 11 § andra stycket strafftidslagen framgår

till vem den dömde kan lämna en nöjdförklaring, vilket är beroende av om den dömde är frihetsberövad eller på fri fot vid tidpunkten för förklaringen. I 12 § föreskrivs ett flertal formkrav för att nöjdförklaringen ska bli gällande, t.ex. gällande betänketid och samråd med rättsligt biträde. Av 13 § följer att en förklaring inte får återtas och att den innebär att domen eller beslutet får laga kraft mot den dömde.

7.2 Behörig domstol och dess prövning

Förslag: Den nuvarande ordningen för överklagande av Kronofogdemyndighetens och Kriminalvårdens beslut ska ändras. Kronofogdemyndighetens och Kriminalvårdens beslut ska överklagas till allmän domstol i stället för som hitintills allmän förvaltningsdomstol. Vid handläggningen i domstol ska lagen (1996:242) om domstolsärenden tillämpas.

När Kronofogdemyndighetens beslut överklagas ska behörig tingsrätt vara den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken prövar överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. Om rätten upphäver Kronofogdemyndighetens beslut om verkställighet ska de verkställighetsåtgärder som har gjorts återgå så långt det är möjligt.

Vid överklagande av Kriminalvårdens beslut som rör verkställighet av fängelsestraff och den dömde är berövad friheten i Sverige när myndighetens beslut överklagas, ska behörig tingsrätt vara den tingsrätt inom vars domkrets den kriminalvårdsanstalt eller det häkte är belägen där den dömde var inskriven när det första beslutet fattades i ett ärende. I annat fall ska myndighetens beslut överklagas till den tingsrätt inom vars domkrets den dömde är folkbokförd. Saknas behörig domstol ska ett överklagande prövas av Stockholms tingsrätt.

Vid överklagande av Kriminalvårdens beslut som rör verkställighet i en annan nordisk stat av en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst, eller övervakning efter villkorlig frigivning, ska ett överklagande göras till den tingsrätt inom vars domkrets det frivårdskontor ligger där den dömde eller frigivne är inskriven. Är det fråga om beslut om verkställighet i Sverige av en frivårdspåföljd som innefattar över-

vakning eller samhällstjänst, eller övervakning efter villkorlig frigivning, ska ett överklagande göras till den tingsrätt inom vars område den dömda eller frigivna är folkbokförd. Saknas behörig domstol ska ett överklagande prövas av Stockholms tingsrätt.

Skälen för förslaget

Allmän domstol eller förvaltningsdomstol

Av 40 § förvaltningslagen framgår att ett myndighetsbeslut ska överklagas till allmän förvaltningsdomstol, något som stämmer överens med hur saken är reglerad i 1963 års lag. Som redogjorts för i andra lagstiftningsärenden finns det emellertid tungt vägande skäl för att myndigheternas beslut på området för internationellt straffrättsligt samarbete bör överklagas till allmän domstol (se prop. 2014/15:29 s. 157–158). Ett sådant skäl är att prövningen emellanåt kan innefatta straffrättsliga frågor. Vidare finns det ett värde i att straffrättsliga frågor som regelbundet kommer upp i det internationella straffrättsliga samarbetet så långt som möjligt inte splittras upp mellan domstolsslagen, utan hanteras av allmän domstol. Även i förslaget om en ny lag om internationell verkställighet i brottmål föreslås att allmän domstol som huvudregel ska överpröva Kriminalvårdens beslut enligt den lagstiftningen.

Ovanstående överväganden är giltiga även i det nu aktuella lagstiftningsärendet. Inom ramen för det nordiska samarbetet uppkommer visserligen mer sällan samma typ av komplicerade straffrättsliga frågor som kan uppkomma inom ramen för annat internationellt samarbete. I grunden handlar lagstiftningen emellertid om överförande av domar och beslut som, med något undantag, meddelas av allmänna domstolar. Frågor om tvångsmedel inom ramen för 1963 års lag hanteras också av allmän domstol. Enhetliga regler om överklagande av myndigheternas beslut inom det internationella samarbetet om verkställighet i brottmål kan därtill antas bidra till en mer effektiv och rättssäker hantering.

Sammanfattningsvis talar övervägande skäl för att allmän domstol ska överpröva Kronofogdemyndighetens och Kriminalvårdens beslut enligt den nya lagen.

Behörig tingsrätt

Kronofogdemyndighetens beslut bör överklagas till den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken prövar överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. En sådan forumregel överensstämmer med hur frågan regleras i lagen om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen, lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall samt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

Om domstolen kommer fram till att förutsättningar saknas för att verkställa det utländska avgörandet bör de verkställighetsåtgärder som har gjorts återgå så långt det är möjligt. Detta bör, på motsvarande sätt som i 5 kap. 5 § fjärde stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande och 3 kap. 14 § tredje stycket lagen om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen, framgå av lagen. Ordningen motsvarar den som gäller när en exekutionstitel upphävs enligt 3 kap. 22 § utsökningsbalken.

Som redogjorts för i samband med införandet av europeiska verkställighetslagen (se prop. 2014/15:29 s. 158–159) bör överklaganden av Kriminalvårdens beslut inte destinerats till en viss tingsrätt. I stället bör i huvudsak samma forumregler gälla som vid överklaganden enligt de europeiska verkställighetslagarna. Det innebär att när det gäller Kriminalvårdens beslut om överförande av verkställigheten av ett fängelsestraff bör ett överklagande göras till den tingsrätt inom vars domkrets den kriminalvårdsanstalt eller det häkte finns där den dömda var inskriven när det överklagade beslutet fattades. I annat fall bör myndighetens beslut överklagas till den tingsrätt inom vars domkrets den dömda är folkbokförd. Saknas behörig domstol bör ett överklagande prövas av Stockholms tingsrätt.

När det gäller Kriminalvårdens beslut om överförande av verkställigheten av en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst, eller övervakning efter villkorlig frigivning, till en annan nordisk stat bör ett överklagande göras till den tingsrätt inom vars domkrets det frivårdskontor ligger där den dömda eller

frigivne är inskriven. Om överklagandet avser beslut om överförande av verkställigheten av en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst, eller övervakning efter villkorlig frigivning, till Sverige bör det överklagas till den tingsrätt inom vars område den dömde eller frigivne är folkbokförd. Om behörig tingsrätt saknas för ett överklagande bör det prövas av Stockholms tingsrätt.

Ärendelagen ska gälla vid handläggningen i domstol

Vid domstolens handläggning bör lagen (1996:242) om domstolsärenden (ärendelagen) tillämpas. Ärendelagen är den processordning som har valts för handläggningen av överklaganden av Kronofogdemyndighetens respektive Kriminalvårdens beslut i europeiska verkställighetslagen, lagen om verkställighet av frivårdspåföljder, lagen om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen, lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

Genom att ärendelagen blir tillämplig kommer Kronofogdemyndigheten och Kriminalvården att vara part i domstolen. I ärendelagen finns bestämmelser om möjligheten att hålla sammanträde och rätten till överklagande av tingsrättens beslut. Det föreligger inte skäl att frångå huvudregeln i ärendelagen om att prövningstillstånd ska krävas i hovrätten (jfr prop. 2014/15:29 s. 161).

Bestämmelser om extraordinära rättsmedel finns i 42 § ärendelagen. I paragrafen hänvisas, vad gäller beslut enligt ärendelagen eller beslut som vid överklagande skulle ha prövats enligt ärendelagen, till vissa bestämmelser i rättegångsbalken. Det kommer alltså vara allmän domstol som också prövar frågor om resning, återställande av försutten tid och domvillor oavsett om beslutet kommer från Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten eller domstol.

I enlighet med nuvarande ordning ska rättsens beslut som huvudregel gälla omedelbart utan den intresseavvägning och behovsprövning som ska göras enligt 31 § ärendelagen. Om rättsens beslut överklagas finns det en möjlighet för högre rätt att besluta om

inhibition, dvs. att det överklagade beslutet tills vidare inte får verkställas (26 § ärendelagen).

7.3 Slopade bestämmelser om myndigheternas omprövning och överklagande av övervakningsnämndens beslut

Bedömning: De hittillsvarande bestämmelserna om obligatorisk omprövning hos myndigheterna vid ett överklagande och om överklagande av övervakningsnämndens beslut om förverkande av villkorligt medgiven frihet ska slopas i den nya lagen.

Skälen för bedömningen

Regleringen om obligatorisk omprövning bör slopas

Som redogörs för i avsnitt 2.3.5 finns i 1963 års lag regler som innebär en obligatorisk omprövning av Kronofogdemyndighetens och Kriminalvårdens beslut vid överklagande. Regleringen tillämpas i stället för bestämmelserna om en förvaltningsmyndighets möjlighet att ändra fattade beslut enligt förvaltningslagen.

Bestämmelserna om omprövning infördes 2006 i samband med sammanslagningen av Kriminalvården till en myndighet. Samtidigt infördes motsvarande bestämmelse i 38 kap. 15 § brottsbalken. Regleringen infördes mot bakgrund av erfarenheten att den överprövning som före Kriminalvårdens omorganisation gjorts av Kriminalvårdsstyrelsen lett till bättre utredda ärenden och bättre beslutsunderlag när de skulle prövas av domstol. Det förutsattes att en omprövning av Kriminalvården skulle leda till en snabbare och mer effektiv handläggning och att förvaltningsdomstolarnas resurser skulle kunna koncentreras till svårare mål (se propositionen Kriminalvården – en myndighet, prop. 2004/05:176, s. 63). Sedan dess har emellertid prövningen av ärenden om överförande av straffverkställighet samlats vid en enhet vid Kriminalvårdens rättsavdelning. Några särskilda bestämmelser om omprövning av beslut saknas också i de europeiska verkställighetslagarna, vilka

reglerar ärenden som ofta kräver mer omfattande underlag och komplicerade bedömningar än vad som är fallet vid ärenden om överförande till och från de nordiska länderna. Till det anförda kommer att reglerna som styr myndigheternas handläggning av ärenden om överförande av verkställighet så långt möjligt bör vara likartade. Att slopa den obligatoriska omprövningen kan också leda till en snabbare process.

Kronofogdemyndighetens beslut i fråga om verkställighet av ett nordiskt bötesstraff eller beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite i Sverige är som regel av mindre komplicerad natur. En obligatorisk omprövning av sådana beslut skulle alltså inte nödvändigtvis leda till bättre underlag för överinstanserna, utan framför allt riskera att fördröja förfarandet.

Sammantaget bör regleringen om obligatorisk omprövning inte överföras till den nya lagen. I stället får regleringen i förvaltningslagen tillämpas i fråga om när ett beslut som har överklagats får ändras av Kronofogdemyndigheten eller Kriminalvården.

Regleringen om överklagande av övervakningsnämndens beslut bör slopas

I 27 § 1963 års lag finns en särskild överklaganderegeln som rör beslut från övervakningsnämnden om förverkande av villkorligt medgiven frihet från ett nordiskt fängelsestraff när den frigivnes övervakning anordnas i Sverige. Av regeln följer att nämndens beslut överklagas till tingsrätten i den ort där nämnden ligger, att klagotiden räknas från den dag då den frigivne fick del av beslutet, att ärendelagen är tillämplig vid domstolens handläggning och att nämnden inte ska vara part i domstolen. Det framgår även att övervakningsnämndens beslut gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

Eftersom den särskilda överklagandebestämmelsen i dess helhet motsvarar vad som enligt 37 kap. 11 § brottsbalken gäller för överklagande av övervakningsnämndens beslut kan ifrågasättas om den bör överföras till den nya lagen. Sedan den aktuella överklaganderegleringen infördes i 1963 års lag har saken också kommit i ett delvis annat läge eftersom det sedan den 1 juli 2021 är Kriminalvården och inte övervakningsnämnden som begär att övervakning av en skyddstillsynsdömd person ska anordnas i en

annan nordisk stat. Tidigare angavs i den särskilda överklaganderegleringen att övervakningsnämndens beslut att göra en sådan begäran kan överklagas, något som nu utmönstrats ur bestämmelsen (se prop. 2020/21:142 s. 18).

Sammanfattningsvis finns det alltså inte anledning att föra över den särskilda regleringen om överklagande av övervakningsnämndens beslut till den nya lagen. I stället bör brottsbalkens regler om överklagande gälla. Att övervakningsnämndens beslut att överlämna en fråga om åtgärd mot den frigivne till en behörig myndighet i den andra nordiska staten inte ska få överklagas beskrivs närmare i avsnitt 9.3.

8 En snabbare och tydligare process

8.1 Skyndsam handläggning

Förslag: Ett krav på skyndsam handläggning ska gälla hos Kriminalvården och i domstolarna i ett ärende om verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt fängelsestraff, en svensk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst eller övervakning av den som villkorligt frigetts i Sverige samt i ett ärende om överförande av verkställighet till Sverige av ett motsvarande nordiskt avgörande.

Skälen för förslaget

Nuvarande reglering

1963 års lag saknar bestämmelser om skyndsamhet eller tidsfrister när det gäller beslut om överförande av verkställighet av fängelsestraff eller frivårdspåföljder. Det gäller såväl beslut som fattas i domlandet som i den verkställande staten. Handläggningen av ärenden enligt 1963 års lag styrs dock av andra mer generella bestämmelser.

För Kriminalvårdens handläggning tillämpas förvaltningslagen. Enligt 9 § ska ett ärende handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. Bestämmelsen ger uttryck för allmänna utgångspunkter för handläggningen där bl.a. snabbhet ska vägas mot berättigade krav på rättssäkerhet (se propositionen En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag, prop. 2016/17:180, s. 74).

Vid handläggning i domstol av ett överklagande av Kriminalvårdens beslut enligt den nya lagen föreslås i avsnitt 7.2 att ärendelagen ska tillämpas. I 12 § den lagen finns en bestämmelse om materiell processledning som syftar till att materiellt riktiga beslut ska uppnås samt att processen ska vara snabb och billig (se propositionen En ny lag om domstolsärenden, prop. 1995/96:115, s. 113). I instruktionerna för överrätterna finns vidare bestämmelser om att mål och ärenden får handläggas med förtur om målet av någon särskild anledning bör avgöras skyndsamt (20 § förordningen [1996:379] med hovrättsinstruktion och 10 § förordningen [1996:377] med instruktion för Högsta domstolen). Motsvarande reglering saknas i förordningen (1996:381) om tingsrättsinstruktion. Dessa generella bestämmelser kommer emellertid inte innebära att särskild skyndsamhet ska iakttas vid handläggningen av ärenden enligt den här föreslagna nya lagen, utan den ärendehantering som ställas mot alla andra typer av mål och ärenden som handläggs i de allmänna domstolarna.

Handläggningstid

Ett ärende om överförande av ett svenskt fängelsestraff till en annan nordisk stat handläggs av Kriminalvården. Kriminalvårdens huvudkontor bevakar samtliga domar på fängelse där den dömden har utländskt medborgarskap eller utländsk adress och gör en bedömning av om ett ärende om överförande av verkställigheten ska initieras. Om den dömden är frihetsberövad görs bedömningen i samband med att domen börjar verkställas och i övriga fall i samband med att domen får laga kraft. Det är också möjligt för den dömden att själv initiera ett ärende genom en egen ansökan. Vidare förekommer att ärenden initieras i samband med att den dömden grips eller lokaliseras utomlands.

Ärenden om överförande av en svensk frivårdspåföljd eller ett svenskt beslut om övervakning vid villkorlig frigivning till en annan nordisk stat initieras vanligtvis av det frivårdskontor som ansvarar för verkställigheten eller genom en egen ansökan från den dömden eller frigivne.

Efter det att ett ärende har anmälts till Kriminalvårdens huvudkontor varierar handläggningstiden med hänsyn till

omständigheterna i det enskilda fallet. Några riktlinjer för hur lång handläggningstiden bör vara finns inte. Kriminalvården har inte någon samlad statistik över hur lång tid ärenden enligt 1963 års lag tar att handlägga inom myndigheten eller i domstol.

I 2 kap. 1 § europeiska verkställighetsförordningen finns en skyldighet för Kriminalvården att omgående pröva om ett översändande kan ske enligt europeiska verkställighetslagen. En sådan skyldighet finns inte för ärenden som handläggs enligt 1963 års lag eller lagen om verkställighet av frivårdspåföljder.

Det bör införas ett krav på skyndsam handläggning hos Kriminalvården och i domstolarna i ärenden om överförande av fängelsestraff, frivårdspåföljder och övervakning efter villkorlig frigivning

Sedan den 1 juli 2020 finns i europeiska verkställighetslagen ett krav på skyndsam handläggning hos Kriminalvården och i domstolarna när det gäller ärenden om överförande av en svensk dom på frihetsberövande påföljd (2 kap. 4 § andra stycket). Beträffande domstolarna omfattar skyndsamhetskravet även ärenden om överförande av en utländsk dom på frihetsberövande påföljd till Sverige (4 kap. 3 § första stycket). Ett skyndsamhetskrav beträffande handläggningen av ärenden om överförande av frihetsberövande påföljder hos Kriminalvården och i domstolarna föreslås också gälla enligt den nya internationella verkställighetslagen (se prop. 2024/25:104 s. 192–193).

De allmänna utgångspunkterna som gäller för handläggningen enligt europeiska verkställighetslagen är relevanta också i fråga om ärenden om överförande av fängelsestraff mellan de nordiska länderna. När förutsättningar finns för att överföra verkställighet av ett fängelsestraff från eller till Sverige är således den givna utgångspunkten att ett överförande ska komma till stånd så fort som möjligt. Det finns inte några skäl för att den dömde, utöver den tid som krävs för att pröva frågan och fatta nödvändiga beslut för ett överförande, fortsätter att verkställa straffet i domslandet. Ju kortare tid som verkställigheten pågår i domslandet, desto bättre blir möjligheterna att uppnå syftet med samarbetet. Ett snabbt besked oavsett utgång är således av betydelse för den dömde och dennes fortsatta återanpassning (jfr prop. 2019/20:89 s. 19–20).

Det finns som sagt inget lagstadgat skyndsamhetskrav i 1963 års lag för handläggningen hos Kriminalvården och i domstolarna. Ett ärende om överförande av ett fängelsestraff enligt den lagen behöver därmed inte behandlas med samma krav på skyndsam handläggning som hade varit fallet om europeiska verkställighetslagen tillämpats, något som inte framstår som en ändamålsenlig ordning. Det gäller även om det nordiska samarbetet i frågor om överförande i allmänhet är effektivt.

I lagen om verkställighet av frivårdspåföljder finns ingen motsvarande reglering om skyndsam handläggning som i europeiska verkställighetslagen. Även när det gäller överförande av frivårdspåföljder talar dock starka skäl för ett snabbt överförande. En dom på skyddstillsyn är t.ex. förenad med övervakning redan från dagen för domen, om inte rätten beslutar annat (28 kap. 5 § första stycket brottsbalken). Vid införandet av den regleringen framhölls att risken för återfall är särskilt hög i början av påföljdstiden men också att den dömde är särskilt behandlingsmotiverad i omedelbar anslutning till domstolsförhandlingen och påföljdsvalet. Den försening av övervakningen som orsakas av att den dömde måste vänta på att domen får laga kraft ansågs därför vara till nackdel för domens effektivitet (se propositionen Om ändring i brottsbalken m.m. (villkorlig frigivning och kriminalvård i frihet) m.m., prop. 1982/83:85, s. 98). Även när en skyddstillsyn förenats med en föreskrift om samhällstjänst kan verkställigheten inledas på dagen för domen. När det gäller villkorlig dom inleds verkställigheten av en samhällstjänst först när domen får laga kraft. Frivården kan dock inleda planeringen av samhällstjänsten (se prop. 1997/98:96 s 102). För att samhällstjänst ska kunna dömas ut krävs att den dömde samtycker till det. Det ligger som regel i både den dömdes och samhällets intresse att verkställigheten kan påbörjas så snart som möjligt. Det finns därför sammantaget goda individualpreventiva skäl för en skyndsam hantering även när det gäller villkorlig dom som förenats med en föreskrift om samhällstjänst. På samma sätt kan en villkorligt frigiven person som står under övervakning få bättre hjälp och stöd att återanpassa sig till ett liv i frihet om övervakningen i så hög utsträckning som möjligt är sammanhållen och bedrivs i anslutning till den plats där han eller hon bor eller avser att bosätta sig. Även i de fallen finns således ett behov av att handläggningen bedrivs skyndsamt. När det gäller möjligheterna att

föra över frivårdspåföljder som innefattar övervakning eller samhällstjänst till en annan nordisk stat tillkommer också att det i avsnitt 10.4 föreslås att Kriminalvården i sin personutredning ska utreda förutsättningarna för att överföra påföljder som innefattar övervakning eller samhällstjänst med stöd av den nya lagen. Det innebär att det i de aktuella fallen som regel bör finnas goda förutsättningar att snabbt inleda verkställigheten av sådana påföljder i en annan nordisk stat. Det kan i sammanhanget också nämnas att beslut om utlämning för vård enligt lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling ska fattas utan dröjsmål (10 §).

Det bör mot denna bakgrund införas ett krav på skyndsam handläggning hos Kriminalvården och i domstolarna även i den nya lagen. När det gäller domstolarna är en sådan ordning, som redovisats i samband med införandet av motsvarande reglering i europeiska verkställighetslagen (se prop. 2019/20:89), förenlig med de principiella överväganden som görs i Målutredningens betänkande Mål och medel – särskilda åtgärder för vissa måltyper i domstol (SOU 2010:44) och som gäller som inriktning för det fortsatta arbetet med att säkerställa att mål och ärenden i domstol avgörs effektivt och med hög kvalitet (se propositionen Budgetpropositionen för år 2012, prop. 2011/12:1 utg. omr. 4.) I budgetpropositionen för 2012 framhålls både vikten av dels ett aktivt återfallsförebyggande arbete och att den dömde medverkar i det arbetet, dels samverkan med andra myndigheter (se prop. 2011/12:1 utg. omr. 4 s. 28).

Som redogjorts för i tidigare lagstiftningsärenden kommer ett skyndsamhetskrav inte att urholka den dömdes möjligheter att utforma sin talan (se prop. 2019/20:89 s. 21). Många olika måltyper har förenats med ett skyndsamhetskrav, trots att de kan innehålla komplicerade moment. När det gäller frågor om överförande av verkställighet i brottmål bör det dessutom ligga i den dömdes intresse att frågan prövas snabbt, oavsett vilken inställning han eller hon har. Den dömde måste naturligtvis, även när ett skyndsamhetskrav gäller, ges rimlig tid att lägga fram de omständigheter som han eller hon vill åberopa. Att omfattande och komplicerade ärenden kräver mer tid är således inget som ett skyndsamhetskrav begränsar. Det kan dock konstateras att ett krav på skyndsam handläggning

innebär att även frågan om ett offentligt biträde ska förordnas måste hanteras på sådant sätt att skyndsamhetskravet kan efterlevas.

Ett krav på skyndsam handläggning kan utformas på olika sätt, antingen som ett allmänt utformat krav eller i form av en särskild angiven tidsfrist. I denna del görs inga andra bedömningar än vad som gjordes när skyndsamhetskravet infördes i europeiska verkställighetslagen (se prop. 2019/20:89 s. 22). Som då noterades är ett krav på skyndsam handläggning med närmare bestämda tidsfrister förbehållen lagstiftning där kravet korresponderar med ett särskilt starkt skyddsintresse, något som inte är aktuellt för nu aktuella ärenden. Ett generellt utformat skyndsamhetskrav får anses vara tillräckligt och i linje med den allmänna utgångspunkten för handläggningstiderna.

Skyndsamhetskravet i den nya lagen bör alltså utformas på samma sätt som i europeiska verkställighetslagen, dvs. som ett allmänt utformat krav och inte i form av en särskilt angiven tidsfrist.

Rimlig handläggningstid hos Kriminalvården och i domstolarna

I samband med införandet av skyndsamhetskravet i europeiska verkställighetslagen redogjordes för ett antal omständigheter som bör beaktas för att fastställa en rimlig tid för handläggningen av ett ärende om att sända över en svensk dom på frihetsberövande påföljd till en annan stat (se prop. 2019/20:89 s. 18–19). Vissa av dessa omständigheter är relevanta även när det gäller överförande till en annan nordisk stat. Det borde inte vara svårt att fastställa den dömdes medborgarskap i ett ärende enligt den nya lagen. Detsamma bör ofta gälla den dömdes bosättning. Om den dömden är frihetsberövad borde inhämtade av hans eller hennes inställning inte heller innebära någon tidsutdräkt. Vidare uppställs inga krav på översättning av handlingar till den andra staten. Mot denna bakgrund bör, i normalfallet, handläggningen hos Kriminalvården inte behöva ta längre tid än drygt en månad. Den tid som avses är från det att ett ärende inleds hos Kriminalvården till dess det finns ett slutligt beslut. När det gäller handläggningen av ett ärende om verkställighet i Sverige borde det i normalfallet ta högst två månader från det att ett ärende inleds hos Kriminalvården till dess myndigheten har fattat sitt beslut.

För domstolarnas del sker handläggningen enligt ärendelagen. Den processuella hanteringen är vanligtvis enkel och muntligt sammanträde är som regel inte nödvändigt. I vissa fall har den dömde ett offentligt biträde, vilket också förenklar hanteringen. I de fall den dömde överklagar till domstol kan i normalfallet en rimlig målsättning för den totala handläggningstiden vara två till tre månader. Detta innefattar tiden från det att ett ärende inleds hos Kriminalvården till dess att det finns ett slutligt beslut, vilket inkluderar överprövning i domstol.

Slutligen är det även angeläget att korta ned tiden från det att ett svenskt fängelsestraff, en svensk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst eller ett svenskt beslut om övervakning efter villkorlig frigivning meddelas till dess ett ärende om överförande av verkställigheten initieras hos Kriminalvården. Det bör därför på motsvarande sätt som i 2 kap. 1 § europeiska verkställighetsförordningen införas en skyldighet för Kriminalvården att så snart som möjligt efter att ett sådant avgörande meddelats bedöma om det kan bli aktuellt att sända över verkställigheten till en annan nordisk stat. Denna skyldighet kan regleras i förordning.

8.2 Inhämtande av den dömdes eller frigivnes inställning

Förslag: Kriminalvården ska, innan beslut fattas, tillfråga den dömde eller frigivne om hans eller hennes inställning till att verkställigheten överförs till den andra nordiska staten.

Om den dömde eller frigivne befinner sig i en annan stat ska i stället gälla att han eller hon om möjligt ska tillfrågas.

Den dömde ska upplysas om innebörden av att ett samtycke lämnas, om det handlar om överförande av ett fängelsestraff.

Skälen för förslaget

Den dömdes eller frigivnes inställning till ett överförande

För handläggningen hos Kriminalvården enligt den nya lagen gäller förvaltningslagen. Det innebär bl.a. att den lagens bestämmelser om partsinsyn och kommunikation är tillämpliga vid handläggningen. I 25 § förvaltningslagen finns bestämmelser om en myndighets kommunikationsskyldighet.

Bestämmelsen innebär bl.a. att den dömda eller frigivna ska beredas tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet innan det meddelas, om det inte är uppenbart obehövt. Undantaget till kommunikationsskyldigheten ska tolkas snävt och är tillämplig enbart i sådana fall där behovet av kommunikation, sett objektivt ur den enskildes perspektiv, är mindre framträdande eller helt saknas.

Enligt 4 § förvaltningslagen kan kommunikationsskyldigheten frångås genom avvikande bestämmelser i annan lag eller förordning. Skyldigheten att kommunicera relevanta handlingar med den berörda personen är en viktig förvaltningsrättslig princip och avsteg bör göras med försiktighet.

Möjligheten att föra över verkställigheten av ett fängelsestraff, en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst eller övervakning efter villkorlig frigivning till en annan nordisk stat vilar på grundtanken att det är lättare för den dömda eller frigivna att återanpassa sig till samhället om han eller hon avtjänar påföljden eller verkställer övervakning efter villkorlig frigivning i hemlandet, där han eller hon förstår språket och kommer att bo efter verkställigheten och där kontakter med anhöriga och vänner underlättas. En person som självmant har rest till ett annat nordiskt land och uppehåller sig där kan förmodas ha starkare band till det landet och därmed även ett starkare intresse av att verkställigheten sker där. Inom det nordiska samarbetet finns förvisso inget krav på samtycke från den dömda eller frigivna för att en påföljd eller övervakning efter villkorlig frigivning ska kunna överföras. En viktig del för att uppnå den positiva effekten av ett överförande är dock den dömdes eller frigivnes egen vilja att överföra verkställigheten.

Mot denna bakgrund, och i enlighet med myndighetens kommunikationsskyldighet enligt förvaltningslagen, bör det av den

nya lagen framgå att Kriminalvården ska tillfråga den dömda eller frigivne om hans eller hennes inställning till att avtjäna påföljden eller verkställa övervakning efter villkorlig frigivning i den andra staten. Ett samtycke från den dömda eller frigivne innebär att processen att föra över verkställigheten av domen eller beslutet inleds direkt av Kriminalvården. När det gäller fängelsestraff föreslås också att den dömda inte ska kunna återkalla sitt samtycke efter att Kriminalvården fattat beslut om överförande av verkställigheten till en annan nordisk stat (se avsnitt 7.1). Ett samtycke från den dömda föreslås även få konsekvenser när det gäller möjligheten att överklaga Kriminalvårdens beslut om att föra över ett fängelsestraff (se avsnitt 7.1), vilket den dömda bör informeras om. Det bör således anges i lagen att den dömda ska upplysas om innebörden av att ett samtycke lämnas.

Formerna för inhämtande av den dömdes eller frigivnes inställning kan regleras i förordning.

Undantag från kommunikationsskyldigheten

Det kan ofta vara svårare att få tag på en person som befinner sig utomlands, även om denne befinner sig i en annan nordisk stat. I 2 kap. 5 § andra stycket europeiska verkställighetslagen undantas Kriminalvården från skyldigheten att inhämta den dömdes inställning i det fall han eller hon befinner sig i den andra staten och ett samtycke inte krävs för att domen ska få sändas över. I dessa fall ska den dömda i stället, om möjligt, tillfrågas om sin inställning. Detta innebär att Kriminalvården i vart fall ska försöka komma i kontakt med den dömda på uppgiven adress eller genom andra kontaktvägar som han eller hon uppgett (se prop. 2019/20:89 s. 25).

I grunden samma kommunikationsregler bör gälla vid överföranden enligt den nya lagen och europeiska verkställighetslagen. Den dömdes eller frigivnes inställning bör därför inte alltid behöva hämtas in inför ett beslut om överförande av verkställigheten av ett svenskt fängelsestraff, en svensk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst eller övervakning av den som villkorligt frigetts i Sverige, om han eller hon befinner sig i en annan stat. Det kan t.ex. handla om att den dömda eller frigivne genom att återvända till den andra staten försöker undandra sig verkställighet

av påföljden. För dessa situationer bör det alltså införas ett undantag från kommunikationsskyldigheten. Om möjligt bör dock Kriminalvården försöka inhämta den dömdes eller frigivnes inställning eftersom den kan vara av betydelse för prövningen av ärendet. Som anges ovan kan ett samtycke från den dömda få konsekvenser när det gäller möjligheten att överklaga Kriminalvårdens beslut om att föra över ett fängelsestraff (se avsnitt 7.1). Den dömda bör därför även vid inhämtande av samtycke i en sådan situation upplysas om innebörden av samtycket.

9 Några övriga frågor

9.1 Offentligt biträde

Förslag: Offentligt biträde ska förordnas i ett ärende om överförande av verkställighet av ett svenskt eller nordiskt fängelsestraff, om det inte kan antas att behov av biträde saknas.

Skälen för förslaget: Enligt 36 § 1963 års lag ska vid verkställighet utomlands av en frihetsberövande påföljd offentligt biträde förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas. Det finns däremot ingen rätt till offentligt biträde i samband med en begäran om verkställighet i Sverige av ett fängelsestraff som har dömts ut i ett annat land.

En fråga om överförande av verkställighet av ett fängelsestraff till och från Sverige kan vara ingripande för den dömda. Av skäl som redogjorts för i samband med införandet av europeiska verkställighetslagen bör det därför även i den nya lagen införas en generell bestämmelse om att offentligt biträde ska förordnas för den dömda (se prop. 2014/15:29 s. 153–154). Regleringen bör, till skillnad från vad som gäller enligt nuvarande ordning, också omfatta situationen när ett nordiskt fängelsestraff ska verkställas här, även om behovet ofta kan antas vara större när det är fråga om att överföra verkställighet från Sverige. Motsvarande reglering föreslås också i den nya internationella verkställighetslagen (se prop. 2024/25:104 s. 181–182). Regleringen om offentligt biträde vid överförande av fängelsestraff kommer således överensstämma med vad som gäller vid överförande till och från EU-stater och stater utanför Norden och EU, något som framstår som befogat.

Om det kan antas att behov av biträde saknas bör dock förordnande inte ske, vilket inom det nordiska samarbetet borde gälla i de flesta av ärendena (jfr prop. 2014/15:29 s. 153–154). Det

kan exempelvis handla om att den dömde har samtyckt till ett överförande eller att det står klart att det inte finns förutsättningar att överföra en verkställighet (jfr prop. 2014/15:29 s. 206). Behov av biträde borde också saknas om den dömde exempelvis är bosatt i den stat där verkställighet ska ske och det därför står klart att det finns förutsättningar för ett överförande. Som närmare utvecklats i propositionen En effektivare hantering av ärenden om överförande av straffverkställighet gäller det sagda trots att det enligt vad som föreslås i avsnitt 7.1 inte bör vara möjligt att vid samtycke överklaga Kriminalvårdens beslut om att överföra verkställigheten av ett fängelsestraff till en annan nordisk stat (se prop. 2019/20:89 s. 28).

Vad gäller ärenden om överförande av frivårdspåföljder som innefattar övervakning eller samhällstjänst eller övervakning efter villkorlig frigivning finns det inte skäl att införa en rätt till offentligt biträde inom det nordiska samarbetet. Överförande av verkställigheten av en frivårdspåföljd eller övervakning efter villkorlig frigivning är inte lika ingripande som överförande av verkställigheten av ett fängelsestraff. Det är inte fråga om att tvångsvis förflytta den dömde, eller att överföra verkställigheten om den dömde inte redan befinner sig i den verkställande staten eller i vart fall har för avsikt att åka dit. Nästan uteslutande kommer det att vara fråga om fall där den dömde samtycker till att frivårdspåföljden eller övervakningen efter villkorlig frigivning verkställs i en annan stat. Att det undantagsvis kan uppkomma frågor om anpassning av de föreskrifter som den dömde eller frigivne har att följa motiverar inte heller en rätt till offentligt biträde.

Bestämmelser om offentligt biträde finns i lagen (1996:1620) om offentligt biträde och i förordningen (1997:405) om offentligt biträde. Dessa bestämmelser innebär bl.a. att det är den myndighet eller domstol som handlägger ärendet som ska fatta beslut i frågan om biträde och att beslutet överklagas i samma ordning som gäller för överklagande av beslut i det mål eller ärende i vilket biträdet förordnats. Frågan om offentligt biträde borde oftast uppkomma hos Kriminalvården, men kan även förekomma i domstol i samband med handläggningen av ett överklagande av Kriminalvårdens beslut. Rätten kan även ha att besluta i frågan när den tar ställning till användning av tvångsmedel innan en begäran om verkställighet getts in från den andra staten.

Som påpekats i tidigare lagstiftningsärendet medför kravet på skyndsam handläggning (se avsnitt 8.1) att frågan om offentligt biträde ska förordnas måste hanteras på ett sådant sätt att skyndsamhetskravet kan uppnås (jfr prop. 2019/20:89 s. 21).

9.2 Specialitetsprincipen

Bedömning: Det undantag som gäller från skyddet enligt specialitetsprincipen när den dömde ska utvisas till den andra nordiska staten ska inte överföras till den nya lagen.

Skälen för bedömningen: Inom det internationella straffrättsliga samarbetet är den s.k. specialitetsprincipen vedertagen. Principen innebär att om en person förs över till en annan stat för att där lagföras eller verkställa ett straff får han eller hon inte utan tillstånd åtalas eller straffas för något annat brott som begåtts före överförandet, eller vidareöverlämnas eller vidareutlämnas till en annan stat för lagföring eller straffverkställighet där. Regleringen av specialitetsprincipen i 9 § 1963 års lag bygger på motsvarande reglering i nordiska arresteringsorderlagen (5 kap. 7–8 §§), men med den skillnaden att skyddet enligt specialitetsprincipen inte gäller om den dömde ska utvisas från Sverige och på den grunden får överföras till den andra staten (9 § tredje stycket). Undantaget från skyddet i utvisningsfallet har i princip varit oförändrat sedan lagens tillkomst (jfr prop. 1962:203 s. 37–38).

Övervägande skäl talar för att i grunden samma regler om skydd enligt specialitetsprincipen bör gälla enligt den här föreslagna nya lagen och nordiska arresteringsorderlagen. Att specialitetsprincipen regleras på samma sätt i alla delar av det nordiska samarbetet gör regelverket mer användarvänligt. Det finns också en gemensam nordisk reglering av specialitetsprincipen i artikel 23 i nordiska arresteringsorderkonventionen som inte innebär något undantag från skyddet enligt specialitetsprincipen i utvisningsfallen. Något sådant undantag finns inte heller i europeiska verkställighetslagen (se 2 kap. 13 §) eller i den föreslagna nya internationella verkställighetslagen (se prop. 2024/25:104 s. 114–115).

Sammanfattningsvis bör undantaget från skyddet enligt specialitetsprincipen i utvisningsfallen enligt 1963 års lag inte överföras till den nya lagen. Den andra staten kommer alltså även i sådana fall att behöva begära tillstånd till undantag från skyddet för att kunna åtala eller straffa den person som överförs för något annat brott som begåtts före överförandet, eller vidareöverlämna eller vidareutlämna personen till en stat utanför Norden.

9.3 En möjlighet för övervakningsnämnden att överlämna en fråga om åtgärd till en annan nordisk stat

Förslag: Möjligheten att överlämna en fråga om en åtgärd mot en person som efter villkorlig frigivning i en annan nordisk stat har fått sin övervakning överflyttad till Sverige ska utsträckas till att omfatta även övervakningsnämnden.

Ett sådant beslut ska inte kunna överklagas.

Skälen för förslaget: Övervakningsnämnden är behörig myndighet att besluta om undanröjande av villkorligt medgiven frihet när det sker till följd av att den frigivne bryter mot föreskrifter eller anvisningar om vad som i övrigt ska gälla för övervakningen (26 kap. 19 § andra stycket brottsbalken). Det gäller även när övervakningen anordnas i Sverige med stöd av 1963 års lag (jfr avsnitt 2.3.4). Regleringen föreslås gälla även fortsättningsvis.

I 20 § 1963 års lag finns en möjlighet för rätten och Kriminalvården att överlämna en fråga om en åtgärd mot den frigivne till en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om det är lämpligare att frågan prövas där (se avsnitt 2.3.4). Det kan inte uteslutas att det finns skäl även för övervakningsnämnden att överlämna en sådan fråga. Övervakningsnämnden bör därför få samma möjlighet som Kriminalvården och rätten i detta hänseende. Liksom för motsvarande beslut som fattas av Kriminalvården och domstolen, bör ett sådant beslut inte kunna överklagas.

9.4 Rättens möjlighet att undanröja en nordisk frivårdspåföljd

Förslag: Rätten ska få undanröja en nordisk frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst och i stället döma till en ny, gemensam påföljd, om den dömde under provotiden eller före dess början döms för annan brottslighet i Sverige. Detta ska gälla även om samhällstjänsten inte anordnats här.

Skälen för förslaget: Det nordiska samarbetet omfattar en möjlighet för svenska domstolar att i vissa fall undanröja en frivårdspåföljd som dömts ut i en annan nordisk stat (se 14 § 1963 års lag). Så får ske om den dömde under provotiden eller före dess början döms för annan brottslighet i Sverige. Möjligheten finns även om övervakning inte verkställts i Sverige med stöd av lagen. Det innebär således att påföljden som undanröjs inte behöver ha varit föremål för ett ärende om överförande av verkställighet enligt lagen.

Eftersom det i den nya lagen föreslås att en nordisk frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst ska kunna verkställas i Sverige bör regleringens utformning ändras, så att en möjlighet till undanröjande finns även i de fall en samhällstjänst inte anordnats här. Rätten bör alltså få undanröja en nordisk påföljd som innefattar samhällstjänst och i stället döma till en ny, gemensam påföljd, om den dömde under provotiden eller före dess början döms för annan brottslighet i Sverige. Detta bör gälla oavsett om samhällstjänsten anordnats här eller inte.

9.5 Statens talan i ärenden om verkställighet i Sverige av ett nordiskt bötesstraff eller beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite

Bedömning: I den nya lagen behövs inte någon särreglering av behörigheten att föra statens talan i domstol när beslut om verkställighet i Sverige av ett nordiskt bötesstraff eller beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite överklagats till domstol.

Skälen för bedömningen: Enligt 33 § andra stycket 1963 års lag ska, om verkställighet enligt 1 § leder till talan inför domstol, i fråga om behörighet att ta emot stämning samt tala och svara, samma regler gälla som om det är fråga om svenska statens fordran. I den nya lagen motsvaras detta av en talan i ärenden om verkställighet i Sverige av ett nordiskt bötesstraff eller beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite. I korthet innebär regleringen att Skatteverket för statens talan om ärendet prövas i domstol.

Liksom i 1963 års lag ska enligt den nya lagen verkställighet i Sverige ske enligt svenska regler. Det innebär att verkställighet här av nordiska avgöranden som rör bötesstraff eller beslut om förverkande, ersättning för rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite ska ske enligt svensk lagstiftning på området.

Av 1 kap. 1 och 6 §§ och 2 kap. 30 § utskökningsbalken samt 1 kap. 2 § utskökningsförordningen (1981:981) följer att Skatteverket för statens talan i domstol när Kronofogdemyndighetens beslut om verkställighet i Sverige överklagas. Att verkställigheten enligt den nya lagen ska ske enligt svenska regler innebär alltså att samma ordning kommer att gälla vid verkställighet i Sverige av ett nordiskt avgörande. En regel motsvarande 33 § andra stycket 1963 års lag behöver således inte föras över till den nya lagen.

9.6 Fördelning av egendom

Förslag: Egendom eller dess värde som influtit vid verkställighet av nordiska bötesstraff eller beslut om förverkande, ersättning för rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite ska tillfalla den andra staten, med avdrag för kostnaderna för verkställigheten.

Skälen för förslaget: Det framgår inte uttryckligen av 1963 års lag eller dess förarbeten hur egendom som flyter in i Sverige vid verkställighet av nordiska bötesstraff eller beslut om förverkande, ersättning för rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite ska fördelas mellan länderna. Hittillsvarande ordning är dock att egendom eller dess värde som influtit vid verkställighet av nordiska bötesstraff eller beslut om förverkande, ersättning för rättegångs-

kostnad i brottmål, kvarstad eller vite tillfaller den andra nordiska staten efter avdrag för kostnader för verkställigheten (se avsnitt 2.3.1). Den ordningen bör fortsatt gälla och komma till tydligt uttryck i den nya lagen.

9.7 Dataskydd

Bedömning: Den befintliga reglering som finns på personuppgiftsområdet är tillräcklig för den personuppgiftsbehandling som kommer att ske vid tillämpningen av den nya lagen. Någon ytterligare reglering behövs således inte.

Skälen för bedömningen: Enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen är var och en – utöver vad som anges i första stycket i paragrafen – skyddad gentemot det allmänna mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Inskränkningar i detta skydd får endast göras genom lag och bara för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle (2 kap. 20 och 21 §§ regeringsformen).

I ärenden om överförande av verkställighet i brottmål enligt den nya lagen kommer personuppgifter, liksom tidigare, att behandlas, bl.a. genom överföring mellan Sverige och länder inom EU och EES. För svenska myndigheters behandling av personuppgifter finns ett omfattande regelverk.

Personuppgifter som avser den dömda eller den som ett beslut om förverkande, ersättning om rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite gäller kommer att behandlas av de behöriga myndigheterna. Det handlar då framför allt om uppgifter om straffrättsliga domar och beslut, den dömdes medborgarskap och bosättning samt andra uppgifter som kan vara relevanta för att bedöma den dömdes anknytning till de inblandade staterna. När en myndighet behandlar personuppgifter gäller antingen EU:s dataskyddsförordning, med den tillhörande lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen), eller brottsdatalagen (2018:1177). Brottsdatalagen är tillämplig vid behandling som utförs av behöriga myndigheter i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig

verksamhet, utreda eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder (1 kap. 2 §). Ligger syftet med behandlingen utanför detta är i stället dataskyddsförordningen och dataskyddslagen tillämpliga (jfr artikel 2.2 d dataskyddsförordningen).

Brottsdatalagen är även tillämplig vid behöriga myndigheters internationella samarbete för ovan angivna syften, exempelvis vid överförande av verkställighet i brottmål (jfr propositionen Brottsdatalag, prop. 2017/18:232, s. 431). Det är alltså brottsdatalagen som i huvudsak kommer att tillämpas vid Kriminalvårdens behandling av personuppgifter för att utföra sina åligganden enligt den här föreslagna nya lagen. När det gäller Kronofogdemyndighetens verkställighet av bötesstraff, beslut om förverkande, ersättning för rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite borde personuppgiftsbehandlingen emellertid falla utanför brottsdatalagens tillämpningsområde (jfr samma prop. s. 109–112 och 431 samt betänkandet Brottsdatalag, SOU 2017:29, s. 223–224) och i stället omfattas av regleringen i EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen samt lagen om (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.

I 2 kap. 1 § brottsdatalagen anges de tillåtna rättsliga grunderna för myndigheternas personuppgiftsbehandling enligt lagen. Av regleringen framgår att myndigheterna får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att de bl.a. ska kunna verkställa straffrättsliga påföljder. I lagen finns också bestämmelser om grundläggande krav på behandlingen när det gäller exempelvis behandlingens ändamål, författningsenlig och korrekt behandling, åtskillnad mellan olika slag av uppgifter och längsta tid för behandlingen (2 kap. 3–10, 17 och 18 §§). Känsliga personuppgifter, dvs. uppgifter som avslöjar ras, etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening eller som rör hälsa, sexualliv eller sexuell läggning får som huvudregel inte behandlas. Om andra uppgifter om en person behandlas får de dock kompletteras med känsliga uppgifter när det är absolut nödvändigt för ändamålet med behandlingen (2 kap. 11 §). Känsliga personuppgifter får också alltid behandlas om uppgifterna har lämnats till en behörig myndighet i en ansökan eller liknande och behandlingen är nödvändig för myndighetens handläggning (2 kap. 2 och 13 §§). Bestämmelser om enskildas rättigheter, t.ex. i fråga om rätten till information och rättelse, finns i 4 kap. Kompletterande

bestämmelser till brottsdatalogens bestämmelser finns bl.a. i lagen (2018:1699) om kriminalvårdens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område. Av den lagen framgår att Kriminalvården får behandla personuppgifter bl.a. om det är nödvändigt för att kunna verkställa påföljder och fullgöra förpliktelser som följer av internationella åtaganden (2 kap. 1 §).

När det gäller dataskyddsförordningen innehåller den en mängd bestämmelser till skydd för den vars personuppgifter behandlas med stöd av förordningen. Av de allmänna principerna för behandling av personuppgifter i artikel 5 följer bl.a. att personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare får behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål (ändamålsbegränsning), vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (uppgiftsminimering) och inte får förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas (lagringsminimering). För att behandling av personuppgifter ska vara laglig måste vidare minst ett av de villkor som anges i artikel 6.1 a–f vara uppfyllt. Dessa villkor utgör den rättsliga grunden för behandlingen. Av särskilt intresse för myndigheters verksamhet är artikel 6.1 c som handlar om att behandlingen ska vara nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige och artikel 6.1 e som handlar om att behandlingen ska vara nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. De rättsliga grunderna i artikel 6.1 c och e ska vara fastställda i enlighet med unionsrätten eller den nationella rätten för att kunna läggas till grund för personuppgiftsbehandling (artikel 6.3 första stycket). Enligt artikel 9.1 är behandling av känsliga personuppgifter, t.ex. uppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller politiska åsikter eller uppgifter om en fysisk persons hälsa eller sexuella läggning, som utgångspunkt förbjuden. Enligt artikel 9.2 g är dock sådan behandling tillåten om den är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse eller på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträfvade syftet. För sådan behandling uppställs även krav på lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Detsamma gäller enligt

artikel 10 vid behandling av personuppgifter som rör bl.a. fällande domar i brottmål. I lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet finns bestämmelser som kompletterar dataskyddsförordningen bl.a. när det gäller indrivning och utsökning. Av lagen framgår att Kronofogdemyndigheten får behandla personuppgifter som behövs bl.a. för verkställighet eller annan åtgärd som särskilt åligger Kronofogdemyndigheten, indrivning av statliga fordringar och fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande (1 kap. 4 § och 2 kap. 2 §). Känsliga personuppgifter som avses i artikel 9.1 i dataskyddsförordningen och uppgifter om t.ex. lagöverträdelser som innefattar brott eller domar i brottmål, får behandlas endast om uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det (1 kap. 6 §). Bestämmelser om rättelse av personuppgifter finns i 3 kap. 3 a och 4 §§ samma lag.

Av det ovan anförda följer att den behandling av personuppgifter som krävs vid tillämpningen av den här föreslagna nya lagen kommer att ha rättslig grund i den befintliga dataskyddsregleringen. Detta eftersom personuppgiftsbehandlingen kommer att vara nödvändig för att berörda myndigheter ska kunna utföra de uppgifter som åligger dem. Genom den befintliga dataskyddsregleringen kommer det också, som beskrivs ovan, finnas ett starkt skydd för den enskildes grundläggande rättigheter och friheter i samband med personuppgiftsbehandlingen.

Sammanfattningsvis är bedömningen att den personuppgiftsbehandling som den nya lagen ger upphov till inte kommer att medföra några större risker ur ett dataskyddsperspektiv och att förslagen är proportionerliga ur integritetshänsyn. I betraktande av personuppgifternas karaktär, ändamålet med behandlingen och den begränsade mängden uppgifter som kommer att behandlas är det inte fråga om ett sådant betydande intrång i den personliga integriteten som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen. Den befintliga reglering som finns på personuppgiftsområdet får också anses vara tillräcklig för den personuppgiftsbehandling som kommer att ske vid tillämpningen av den föreslagna lagen. Någon ytterligare reglering för denna behandling behövs således inte.

10 Förordningsändringar

10.1 En ny nordisk verkställighetsförordning

Förslag: En ny förordning ska ersätta 1963 års förordning som en konsekvens av förslaget till en ny nordisk verkställighetslag.

Skälen för förslaget

Det bör införas en ny förordning om nordisk verkställighet i brottmål

Förslaget till en ny nordisk verkställighetslag innehåller omfattande språkliga och redaktionella ändringar samt en del materiella ändringar rörande bl.a. vilka påföljder som kan föras över med stöd av lagen, innebörden av ett samtycke och överklagande av beslut. 1963 års lag kompletteras av 1963 års förordning. Förordningen är liksom lagen föråldrad och i behov av en språklig och redaktionell översyn. Till det kommer att de ändringar som görs i den nya lagen medför att nya förordningsbestämmelser behöver tas fram. Vissa förordningsbestämmelser bör också tas bort. Ändringarna bör därför resultera i en ny förordning som ersätter 1963 års förordning. Den nya förordningens rubrik bör vara förordningen om nordisk verkställighet i brottmål.

Närmare om förordningen

Den nya förordningen bör indelas enligt samma principer som lagen, dvs. med kapitel och mellanrubriker. Dispositionen av kapitlen bör

också följa lagen, så att varje kapitel i lagen kompletteras med ett motsvarande kapitel i förordningen.

Således bör förordningen inledas med allmänna bestämmelser som hänvisar till den nya lagens begreppsdefinitioner.

Därefter bör följa bestämmelser om verkställighet av ett svenskt bötesstraff eller beslut om förverkande, ersättning för rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite i en annan nordisk stat, bl.a. i fråga om vad en begäran om verkställighet ska innehålla och om en skyldighet för Kronofogdemyndigheten att underrätta den behöriga myndigheten i den andra nordiska staten i vissa situationer som kan uppstå under verkställigheten.

För det motsatta fallet, när en annan nordisk stat begär verkställighet i Sverige av ett nordiskt bötesstraff eller beslut om förverkande, ersättning för rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite, föreslås bl.a. att Kronofogdemyndigheten åläggs en underrättelseskyldighet gentemot den behöriga myndigheten i den andra nordiska staten. Om beslutet om förverkande avser egendom som har säkrats i Sverige enligt bestämmelser i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål bör Kronofogdemyndigheten även underrätta den åklagare eller domstol som har beslutat om åtgärden. Det föreslås också regler om hur Kronofogdemyndigheten ska hantera en begäran om verkställighet av ett förvandlingsstraff för böter, om Kronofogdemyndigheten inte kan få bötesbeloppet betalt. Hur omräkning ska ske till svensk valuta bör motsvara ordningen i 1963 års förordning.

När det gäller frågan om ett svenskt fängelsestraff ska verkställas i en annan nordisk stat föreslås att Kriminalvården alltid så snart som möjligt prövar om det är aktuellt att överföra verkställigheten. Den dömde bör också hos Kriminalvården kunna begära att ett fängelsestraff förs över. Därutöver föreslås bl.a. regler om dokumentation av den dömdes inställning. Denna reglering införs eftersom det i avsnitt 7.1 föreslås en ordning med överklagandeförbud av beslut när den dömde samtycker till ett överförande. Vidare föreslås bestämmelser om samråd och upplysningar, som även omfattar yttrande från socialnämnden för det fall den dömde har barn i Sverige. Till det kommer bestämmelser om tvångsmedel och vad en begäran om verkställighet ska innehålla samt när en sådan begäran kan göras. Det föreslås också en bestämmelse om återkallelse av en begäran om verkställighet.

När begäran avser verkställighet av ett nordiskt fängelsestraff i Sverige föreslås att Kriminalvården får bistå den andra nordiska staten med att inhämta den dömdes inställning. Det föreslås även bestämmelser om samråd och upplysningar som motsvarar dem som gäller när begäran avser verkställighet av ett svenskt fängelsestraff. Vidare föreslås bestämmelser om Kriminalvårdens underrättelseskyldighet gentemot den andra nordiska staten, tvångsmedel, förvandlingsstraff för böter och begäran om undantag från specialitetsprincipen.

Vad gäller frågan om när verkställighet av en svensk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst kan begäras överförd till en annan nordisk stat föreslås, på samma sätt som för svenska fängelsestraff, att Kriminalvården så snart som möjligt ska pröva om en påföljd kan bli aktuell att verkställa i en annan nordisk stat. Den dömda bör också kunna begära hos Kriminalvården att påföljden ska föras över med stöd av lagen. Vidare föreslås bl.a. bestämmelser om dokumentation av den dömdes inställning till ett överförande och om vad en begäran om verkställighet ska innehålla. Om den andra nordiska staten beslutat att bifalla en begäran om verkställighet bör Kriminalvården entlediga en eventuell övervakare. Kriminalvården bör även återkalla en begäran när verkställighet inte längre kan eller bör ske i den andra staten.

I fråga om verkställighet i Sverige av en nordisk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst föreslås att Kriminalvården får bistå den behöriga myndigheten i den andra staten med att inhämta den dömdes inställning. Vidare föreslås bl.a. bestämmelser om Kriminalvårdens underrättelseskyldighet gentemot den andra nordiska staten och om verkställighet av en frivårdspåföljd som bestämts till följd av bötesförvandling.

När frågan gäller verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt beslut om övervakning av en person som villkorligt frigetts från fängelse i Sverige föreslås att Kriminalvården alltid så snart som möjligt prövar om det är aktuellt att överföra verkställigheten. Den dömda eller frigivna bör också kunna begära hos Kriminalvården att övervakningen ska föras över med stöd av lagen. Vidare föreslås bl.a. bestämmelser om dokumentation av den dömdes eller frigivnes inställning till ett överförande och om vad en begäran om verkställighet ska innehålla. Om den andra nordiska staten beslutat

att bifalla en begäran om verkställighet bör Kriminalvården entlediga en eventuell övervakare. Kriminalvården bör även återkalla en begäran när verkställighet inte längre kan eller bör ske i den andra staten.

I den motsatta situationen, när begäran gäller verkställighet i Sverige av ett nordiskt beslut om övervakning av den som villkorligt frigetts i en annan nordisk stat, föreslås bl.a. bestämmelser om Kriminalvårdens underrättelseskyldighet gentemot den andra nordiska staten.

Avslutningsvis bör övriga frågor regleras, bl.a. gällande begäran om kompletteringar från den andra nordiska staten och inhämtande av upplysningar från myndigheter inför åtgärd mot en person eller då en annan nordisk stat begär upplysningar om en person som dömts här. Här bör även framgå att Kronofogdemyndigheten och Kriminalvården har rätt att meddela de ytterligare föreskrifter om verkställigheten som behövs i ärenden de handlägger.

10.2 Frivårdspåföljder som bestämts till följd av bötesförvandling

Förslag: När en frivårdspåföljd som bestämts till följd av bötesförvandling begärs verkställd i Sverige, ska Kriminalvården få begära att Kronofogdemyndigheten vidtar åtgärder för att driva in bötesbeloppet, även om den andra nordiska staten inte har begärt att bötesstraffet ska verkställas här eller om Kriminalvården redan beslutat att frivårdspåföljden ska verkställas i Sverige.

I ett beslut om att verkställa en frivårdspåföljd som bestämts till följd av bötesförvandling i Sverige ska det obetalda beloppet anges. Om betalning erbjuds ska Kriminalvården omedelbart lämna besked om hur betalningen ska göras och redovisas samt om verkställigheten av frivårdspåföljden helt eller delvis ska avbrytas.

Skälen för förslaget

Det nordiska samarbetet om överförande av straffverkställighet medger att svenska myndigheter som får en begäran om att i Sverige verkställa ett nordiskt fängelsestraff som dömts ut eller beslutats som förvandlingsstraff för böter i stället kan försöka driva in bötesbeloppet (jfr 7 § tredje stycket 1963 års förordning).

På Island förekommer att fängelsestraff som beslutats som förvandlingsstraff för böter i stället kan avtjänas som samhällstjänst (se avsnitt 2.6.4). Eftersom överförande av frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst föreslås omfattas av den nya lagens tillämpningsområde (se avsnitt 4.1) kan det även inkomma en begäran om att verkställa samhällstjänst som dömts ut eller beslutats till följd av bötesförvandling. I den nya förordningen bör det därför införas bestämmelser som medger att Kriminalvården begär att Kronofogdemyndigheten försöker driva in bötesbeloppet innan en frivårdspåföljd som bestämts till följd av bötesförvandling verkställs.

Om betalning erbjuds av ett obetalt bötesbelopp efter att beslut fattats om att verkställa en frivårdspåföljd som bestämts till följd av bötesförvandling, bör Kriminalvården omedelbart lämna besked om hur betalningen ska göras och redovisas samt om verkställigheten av frivårdspåföljden helt eller delvis ska avbrytas, vilket bör framgå av den nya förordningen.

10.3 Underrättelseskyldighet gentemot den dömde

Förslag: Kriminalvården ska underrätta den dömde eller frigivne om att myndigheten anser att det finns förutsättningar att föra över ett fängelsestraff, en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst, eller övervakning efter villkorlig frigivning, till en annan nordisk stat, om den dömde eller frigivne befinner sig i Sverige. Detsamma ska gälla om en nordisk stat begär att verkställigheten av en sådan påföljd eller övervakning efter villkorlig frigivning förs över till Sverige.

Skälen för förslaget: Enligt nuvarande praxis underrättar Kriminalvården den dömde eller frigivne om att myndigheten överväger att föra över verkställigheten av en dom eller ett beslut till

ett annat nordiskt land, eller om att det andra landet begärt att Sverige ska ta över verkställigheten av en dom eller ett beslut som meddelats där.

Den nuvarande ordningen bör framgå av förordningen. I de fall den dömda eller frigivne finns i Sverige, och särskilt när verkställigheten av ett fängelsestraff pågår, finns inte några större svårigheter för Kriminalvården att lämna underrättelser. Om personen däremot är på fri fot och reser till ett annat land kan detta vara mer komplicerat. Med beaktande av detta bör en skyldighet för Kriminalvården att underrätta den dömda eller frigivne om att myndigheten bedömer att det finns förutsättningar att begära överförande av verkställigheten av en påföljd eller övervakning efter villkorlig frigivning till en annan nordisk stat aktualiseras endast om den dömda eller frigivne befinner sig i Sverige. Detsamma bör gälla om en annan nordisk stat begär att verkställigheten av en påföljd eller övervakning efter villkorlig frigivning förs över till Sverige.

10.4 Personutredning och yttrande från myndigheter

Förslag: Kriminalvården ska åläggas en skyldighet att vid inhämtande av en personutredning yttra sig särskilt om förutsättningarna för en tilltalad att verkställa en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst i en annan nordisk stat.

Kriminalvården ska vid prövningen av om ett fängelsestraff, en frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst eller övervakning, eller övervakning efter villkorlig frigivning, ska föras över till eller från Sverige få inhämta upplysningar även från Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten. Även Kronofogdemyndigheten ska få inhämta sådana upplysningar. Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten ska vara skyldiga att lämna de uppgifter Kriminalvården och Kronofogdemyndigheten behöver för prövningen av frågan om överförande av verkställighet.

Bedömning: Det ska inte längre ställas krav på att alltid inhämta yttrande från Migrationsverket om begäran om verkställighet av ett nordiskt fängelsestraff i Sverige avser en person som inte är svensk medborgare.

Skälen för förslaget och bedömningen

Personutredning

Som redogjorts för i avsnitt 2.6.1 kan villkorlig dom och skyddstillsyn förenas med en föreskrift om samhällstjänst. En dom på samhällstjänst förutsätter att den dömda samtycker till påföljden, vilket som regel klarläggs redan under Kriminalvårdens personutredning. För att döma till villkorlig dom eller skyddstillsyn i förening med en föreskrift om samhällstjänst krävs att en sådan föreskrift är lämplig med hänsyn till den tilltalades person och övriga omständigheter (30 kap. 7 § andra stycket och 9 § andra stycket 4 brottsbalken). Det innebär bl.a. att det ska finnas praktiska förutsättningar att anordna och genomföra samhällstjänsten (se NJA 2008 s. 503).

Med stöd av lagen om verkställighet av frivårdspåföljder kan en person som har hemvist i en annan medlemsstat inom EU under vissa förutsättningar verkställa samhällstjänsten där (se även RH 2018:4). Om det kan bli aktuellt att döma till en påföljd som kan verkställas utomlands, ska Kriminalvården enligt 6 a § förordningen (1992:289) om särskild personutredning i brottmål, m.m. belysa möjligheterna till en överflyttning av verkställigheten redan under personutredningen. Kriminalvården kan då behöva samråda med andra medlemsstater.

För att den svenska domstol som dömer i brottmålet ska ha ett så bra underlag som möjligt framstår det som lämpligt att Kriminalvården i de fall det skulle kunna bli aktuellt med ett överförande av en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst till en annan nordisk stat redan under personutredningen tar kontakt med myndigheterna i den staten för att undersöka möjligheterna att verkställa påföljden där. Samma ordning som gäller i lagen om verkställighet av frivårdspåföljder bör alltså gälla i de nordiska fallen, både när det är fråga om överflyttning av samhällstjänst och av skyddstillsyn. En föreskrift om detta bör tas in i förordningen om särskild personutredning i brottmål.

Yttrande från myndigheter

Enligt nu gällande regelverk ska Kriminalvården alltid inhämta yttrande från Migrationsverket vid en begäran om att en person, som inte är svensk medborgare, ska verkställa ett nordiskt fängelsestraff här med stöd av 1963 års lag (9 § 1963 års förordning).

Det kan uppkomma situationer där det framstår som obehövt att inhämta ett yttrande från Migrationsverket, t.ex. när överförandet avser en nordisk medborgare som inte behöver uppehållstillstånd i Sverige, se 2 kap. 8 b § utlänningslagen (2005:716). Det bör därför i den nya förordningen inte uppställas krav på att ett sådant yttrande alltid hämtas in. I vissa fall kan i stället information från Polismyndigheten, Skatteverket eller Åklagarmyndigheten vara mer ändamålsenlig, och det gäller även vid överförande av andra påföljder än fängelse samt vid överförande från Sverige. Det kan t.ex. gälla uppgifter om åtal, folkbokföring, bosättningsort eller kända arbetsgivare. Det bör därför i den nya förordningen införas bestämmelser om att Kriminalvården vid prövningen av om ett fängelsestraff, en frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst eller övervakning, eller övervakning efter villkorlig frigivning, ska föras över till eller från Sverige ska få inhämta upplysningar även från Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten. De myndigheterna bör också åläggas en skyldighet att på begäran lämna de uppgifter Kriminalvården behöver för sin prövning.

Idag saknar Kronofogdemyndigheten möjlighet att inhämta upplysningar från andra svenska myndigheter inför prövningen av frågan om överförande av verkställighet. Det kan inte uteslutas att Kronofogdemyndigheten också har behov av motsvarande uppgifter från Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten. Kronofogdemyndigheten bör således ges rätt att inhämta sådana uppgifter, och myndigheterna bör åläggas en skyldighet att på begäran lämna de uppgifter Kronofogdemyndigheten behöver för sin prövning.

11 Följdändringar

Förslag: Följdändringar ska göras i följande lagar och förordningar som hänvisar till 1963 års lag:

- lagen om allmänna förvaltningsdomstolar,
- lagen om internationell verkställighet i brottmål,
- lagen om nordisk vittnesplikt m.m.,
- lagen om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet,
- lagen om belastningsregister,
- lagen om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall,
- lagen om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,
- lagen om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen,
- lagen om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen, och
- lagen om internationellt polisiärt samarbete.
- förordningen om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet m.m.,
- förordningen om belastningsregister, och
- förordningen om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall.

Skälen för förslaget

Förslaget om en ny lag medför behov av följdändringar i andra lagar och förordningar

Hänvisningar till 1963 års lag finns i flera olika lagar och förordningar. Det är fråga om hänvisningar till såväl lagen som helhet som enskilda paragrafer. Då den nya lagen föreslås få såväl ett annat namn som ett nytt upplägg jämfört med 1963 års lag behöver ändringar göras i de lagar och förordningar som innehåller hänvisningar till den lagen. För det fall hänvisningar görs till enskilda paragrafer, bör dessa ersättas av hänvisningar till motsvarande paragrafer i den nya lagen.

Lagen om allmänna förvaltningsdomstolar

Av 18 § tredje stycket 3 lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar följer att en förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare i mål enligt 1963 års lag. Eftersom överklagande enligt den nya lagen föreslås ske till allmän domstol behöver det inte längre finnas någon hänvisning till 1963 års lag i den lagen.

1972 års internationella verkställighetslag

I 42 § 1972 års internationella verkställighetslag anges att lagen är subsidiär till bl.a. 1963 års lag. Lagen bör vara subsidiär även till den nya lagen. Upplysningen om detta i 1972 års internationella verkställighetslag bör därför ändras.

Lagen om nordisk vittnesplikt m.m.

Böter och vite som dömts ut för utevaro eller annan försummelse av domstol i någon av de nordiska staterna ska enligt 10 § lagen (1974:752) om nordisk vittnesplikt verkställas enligt 1963 års lag. Denna hänvisning bör ersättas av en hänvisning till den nya lagen.

Lagen om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet

I 30 § lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet anges att lagen är subsidiär till bl.a. 1963 års lag. Lagen bör vara subsidiär även till den nya lagen. Upplysningen om detta i lagen om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet bör därför ändras.

Lagen om belastningsregister

Enligt 14 och 21 §§ 1963 års lag kan en svensk domstol undanröja en frivårdspåföljd som dömts ut i en annan nordisk stat respektive förverka villkorligt medgiven frihet efter ett avtjänat fängelsestraff i en annan nordisk stat, även om verkställighet av övervakningen eller den villkorliga frigivningen inte skett i Sverige. En anteckning om detta i belastningsregistret ska enligt 14 § lagen (1998:620) om belastningsregister lämnas till den stat från eller till vilken överflyttning har skett. Hänvisningen i den bestämmelsen till 14 och 21 §§ 1963 års lag bör ersättas med en hänvisning till motsvarande bestämmelser i den nya lagen.

Lagen om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall

I 2 kap. 5 § lagen om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall finns en hänvisning till 1963 års lag såvitt avser förfarandet vid verkställighet utomlands av vissa förverkandebeslut. Den hänvisningen bör ersättas med en hänvisning till den nya lagen.

Därutöver finns i 3 kap. 19 § hänvisningar till 1963 års lag vad gäller handläggningsregler rörande verkställighet av beslut om förverkande av egendom i vissa fall. Även de hänvisningarna bör ersättas med hänvisningar till den nya lagen.

Nordiska arresteringsorderlagen

I 2 kap. 5 § nordiska arresteringsorderlagen finns bestämmelser om att rätten får besluta att den frihetsberövande påföljd som avses med den nordiska arresteringsordern ska verkställas i Sverige. Enligt 6 kap. 1 § ska Kriminalvården efter ett sådant beslut från rätten besluta

att verkställigheten av påföljden ska överföras hit. Enligt 6 kap. 2 § ska då de bestämmelser som rör verkställighet av ett fängelsestraff enligt 1963 års lag (5 a–5 c, 6, 7, 22, 23, 27, 29, 31, 34 och 35 §§) tillämpas. Vidare framgår att det inte krävs någon begäran från behörig myndighet i den andra staten för tillämpning av tvångsmedelsbestämmelsen i 5 a § 1963 års lag. Utformningen av tvångsmedelsregleringen ändras i några avseenden i den nya lagen (se avsnitt 6.1.2). Det innebär dock inte att det finns skäl att frånga den nuvarande ordningen. Hänvisningarna i nordiska arresteringsorderlagen till 1963 års lag bör således ersättas med hänvisningar till motsvarande bestämmelser i den nya lagen. Några av de hänvisade bestämmelserna kommer dock att utmönstras genom införandet av den nya lagen. Det gäller regleringen om omvandling av nordiska fängelsestraff i 6 §, se avsnitt 4.1, och om överklagande av övervakningsnämndens beslut i 27 §, se avsnitt 7.3.

I 6 kap. 3 § nordiska arresteringsorderlagen, som gäller fall då påföljden som den nordiska arresteringsordern avser inte omfattas av 1963 års lags tillämpningsområde, bör hänvisningen till 5 § 1963 års lag ersättas med en hänvisning till motsvarande bestämmelse i den nya lagen.

Europeiska verkställighetslagen

Europeiska verkställighetslagen är enligt 1 kap. 2 § subsidiär till 1963 års lag. Lagen bör vara subsidiär även till den nya lagen. Upplysningen om detta i europeiska verkställighetslagen bör därför ändras.

I 2 kap. 14 § europeiska verkställighetslagen, som reglerar vilka bestämmelser som ska tillämpas när en i Sverige utdömd frihetsberövande påföljd ska verkställas i en annan medlemsstat med anledning av en europeisk arresteringsorder, finns i tredje stycket en hänvisning till 1963 års lag. Hänvisningen bör ersättas med en hänvisning till den nya lagen.

Lagen om verkställighet av frivårdspåföljder

Av 1 kap. 2 § lagen om verkställighet av frivårdspåföljder framgår att även den lagen är subsidiär till 1963 års lag. Lagen bör vara subsidiär

även till den nya lagen. Upplysningen om detta i lagen om verkställighet av frivårdspåföljder bör därför ändras.

Lagen om internationellt polisiärt samarbete

Enligt 2 kap. 10 § lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete får en person som omhändertagits enligt 8 § tas i förvar av Polismyndigheten under högst sex timmar, tiden mellan klockan 24 och 9 oräknad. Därefter ska personen omedelbart frigges om inte begäran om vissa i första stycket 1–9 uppräknade åtgärder inkommit. Av p. 4 framgår att en sådan begäran kan avse en åtgärd enligt 5 a eller 5 b § 1963 års lag. Hänvisningen bör ersättas med en hänvisning till motsvarande bestämmelser i den nya lagen.

Förordningen om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet

I 7 d § förordningen (1977:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet finns en bestämmelse om att Förvaltningsrätten i Linköping är reservforum vid överklaganden av ärenden enligt 1963 års lag. Eftersom överklagande enligt den nya lagen föreslås ske till allmän domstol behöver det inte längre finnas någon hänvisning till 1963 års lag i förordningen.

Förordningen om belastningsregister

Av 9 § 1 förordningen (1999:1134) om belastningsregister framgår att belastningsregistret ska innehålla uppgifter om beslut av en myndighet i någon av de nordiska länderna om överförande till den staten av verkställighet av ett fängelsestraff eller övervakning av den som villkorligt frigetts eller dömts till skyddstillsyn. Med den nya lagen kommer även frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst att kunna föras över. Belastningsregistret bör därför innehålla uppgift om beslut att föra över även sådan verkställighet.

I tredje punkten anges vidare att belastningsregistret ska innehålla uppgift om beslut en svensk domstol eller myndighet fattat enligt 5 (verkställighet av ett nordiskt fängelsestraff i Sverige), 10 (verkställighet av ett nordiskt villkorligt dom med föreskrift om

övervakning i Sverige), 14 (undanröjande av en nordisk villkorlig dom i Sverige), 17 (verkställighet i Sverige av övervakning av den som villkorligt frigetts från ett fängelsestraff i en annan nordisk stat) eller 21 (förverkande av villkorligt medgiven frihet av den som villkorligt frigetts från ett fängelsestraff i en annan nordisk stat) § 1963 års lag. Hänvisningarna bör ersättas med hänvisningar till motsvarande bestämmelser i den nya lagen. Eftersom tillämpningsområdet för bestämmelserna i den nya lagen utökas med en möjlighet att i Sverige verkställa en nordisk frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst, utökas tillämpningsområdet för 9 § förordningen om belastningsregister i motsvarande mån.

Förordningen om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall

I 2 kap. 4 § första stycket förordningen (2005:501) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall anges att en ansökan enligt 1963 års lag om verkställighet i en annan stat av ett förverkandebeslut som avser egendom som omfattas av ett frysningsbeslut ska göras i anslutning till eller så snart som möjligt efter att ett frysningsbeslut översänts. Hänvisningen bör ersättas med en hänvisning till den nya lagen.

12 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026. Genom den nya lagen ska 1963 års lag upphävas.

Den upphävda lagen, med undantag för bestämmelserna om tvångsmedel, ska tillämpas på ärenden som har inletts innan den nya nordiska verkställighetslagen trätt i kraft. Bestämmelserna om tvångsmedel i den nya lagen ska dock tillämpas även på ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Äldre föreskrifter i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar ska tillämpas på ärenden som inletts före ikraftträdandet av den nya nordiska verkställighetslagen.

Förordningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026. Genom den nya förordningen ska 1963 års förordning upphävas.

Den upphävda förordningen, med undantag för bestämmelserna om tvångsmedel, ska tillämpas på ärenden som har inletts innan den nya nordiska verkställighetslagen trätt i kraft. Bestämmelserna om tvångsmedel i den nya förordningen ska dock tillämpas även på ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Äldre föreskrifter i förordningen om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet ska tillämpas på ärenden som inletts före ikraftträdandet av den nya nordiska verkställighetslagen.

Skälen för förslaget: Den nya lagstiftningen bör träda i kraft så snart som möjligt. Lagstiftningen innebär att Kriminalvården delvis får nya arbetsuppgifter. Någon längre omställningstid bör dock inte krävas då myndigheten handlägger ärenden om överförande av verkställighet enligt nuvarande lagstiftning. Förändringarna för Kronofogdemyndigheten är inte heller sådana att det bör krävas

någon längre omställningstid. Det föreslås att den nya lagstiftningen ska träda i kraft den 1 juli 2026.

Förslagen innebär i förhållande till gällande rätt att även frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst ska kunna föras över med stöd av den nya lagen, något som ska hanteras av Kriminalvården. Vidare föreslås att Kriminalvården och domstolarna åläggs ett skyndsamhetskrav. De förändringarna kräver dock inga särskilda övergångsregler. Utöver vad som nedan sägs om regleringen om tvångsmedel, bör det inte heller i övrigt uppkomma några olägenheter eller svårlösta konflikter mellan gammal och ny lag. 1963 års lag, med undantag för bestämmelserna om tvångsmedel, bör alltså tillämpas på ärenden som har inletts före ikraftträdandet av den nya lagen. Detsamma bör gälla för lagen om allmänna förvaltningsdomstolar.

När det gäller den föreslagna regleringen om tvångsmedel är utgångspunkten att sådana nya processrättsliga regler ska tillämpas genast efter ikraftträdandet. Det innebär att reglerna ska tillämpas på varje processuell företeelse som inträffar efter det att regleringen trätt i kraft. Detta får till följd att myndigheterna och domstolarna ska tillämpa de nya bestämmelserna om tvångsmedel även i ärenden som inletts innan bestämmelserna trätt i kraft (jfr propositionen Hemliga tvångsmedel mot allvarliga brott, prop. 2013/14:237, s. 172).

Slutligen vad gäller den nya förordningen och följdändringar i andra förordningar bör samma princip gälla som för den nya lagen. Det innebär att 1963 års förordning, med undantag för bestämmelserna om tvångsmedel, bör tillämpas på ärenden som inletts före ikraftträdandet av den nya förordningen. Detsamma bör gälla för förordningen om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet. I övrigt bör det inte krävas några särskilda övergångsbestämmelser.

13 Konsekvenser av förslagen

Bedömning: Förslagen bedöms leda till vissa kostnadsökningar för delar av rättsväsendet och Kriminalvården. Samtidigt bedöms förslagen leda till kostnadsminskningar för andra delar av rättsväsendet och för Kriminalvården i fråga om verkställighet av fängelsestraff och frivårdspåföljder i Sverige. Kostnadsökningarna ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen bedöms ha ingen eller marginell påverkan på kommunernas kostnader och det krävs ingen ekonomisk kompensation från staten. Förslagen bedöms vidare innebära en proportionerlig inskränkning i den kommunala självstyrelsen.

Förslagen bedöms leda till positiva effekter för den enskilde.

Skälen för förslaget: Den nya lagen syftar till att tillskapa en ändamålsenlig, effektiv och överskådlig reglering som kan ge förutsättningar för en snabbare handläggning och ett ökat antal överförda verkställigheter till de andra nordiska staterna. Förslaget om att utöka vilka påföljder som kan föras över med stöd av lagen innebär att Kriminalvården kommer att handlägga fler ärenden än tidigare. Myndigheten hanterar emellertid redan enligt nuvarande ordning ärenden om överförande av verkställighet till de nordiska staterna, vilket betyder att den har en väl fungerande organisation och den kompetens som krävs för att ta sig an de nya uppgifterna. Några större utbildningsinsatser eller organisatoriska åtgärder borde därför inte krävas. Antalet ärenden bör inte heller öka i så stor utsträckning att Kriminalvården behöver tillföras ytterligare resurser. Detta ska också vägas mot att en snabbare och enklare process samt fler överförda verkställigheter kan förväntas minska kostnaderna för verkställighet av påföljder i Sverige.

Som framgår av avsnitt 7.2 föreslås att överklaganden av ärenden om överförande av verkställighet till och från de andra nordiska länderna ska handläggas av allmän domstol. Ärendena föreslås spridas ut på samtliga domstolar, med Stockholms tingsrätt som reservforum för överklaganden av Kriminalvårdens beslut. Härigenom får domstolarna nya uppgifter vilket kan medföra ett visst behov av utbildningsinsatser. Några nämnvärt ökade kostnader med anledning av förslaget kan dock inte förutses för Sveriges Domstolar då antalet överklagade ärenden kommer att vara begränsat (jfr prop. 2014/15:29 s. 168).

Förslagen kan inte heller antas leda till några kostnadskonsekvenser för Polismyndigheten och inte mer än marginella kostnadsökningar för åklagarväsendet.

Anslaget för rättsliga biträden kan eventuellt komma att påverkas av förslagen, bl.a. eftersom ett offentligt biträde ska kunna förordnas även i ett ärende om verkställighet i Sverige av ett nordiskt fängelsestraff och när den dömde befinner sig i den andra staten. Förordnanden i sådana fall bedöms dock endast vara aktuellt i ytterst få fall och det är inte säkert att förslagen innebär att kostnaderna för rättsliga biträden kommer att öka. Eventuella kostnader för rättsliga biträden bedöms därför inte vara större än att de ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Enligt förslaget ska socialnämnden på begäran av Kriminalvården lämna upplysningar till myndigheten om barn i Sverige till fängelsedömda vars verkställighet kan komma att överföras till eller från Sverige. Förslaget innebär en utvidgning av den skyldighet som redan åligger kommuner enligt annan lagstiftning, och utgör därmed en högst begränsad inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Kommuners möjligheter att styra eller följa upp sin verksamhet i egen regi bedöms inte komma att påverkas nämnvärt och inskränkningen får således anses vara proportionerlig.

Enligt den kommunala finansieringsprincipen ska beslut som innebär nya obligatoriska uppgifter för kommunerna åtföljas av en statlig finansiering. Mot bakgrund av tillgänglig statistik (se avsnitt 2.7.2) och med beaktande av att långt ifrån alla dömda vars verkställighet kan föras över har barn i Sverige, bedöms uppgiftsskyldigheten aktualiseras endast någon enstaka gång per kommun och år. Detta bedöms inte medföra sådana kostnadsökningar för kommunerna att staten ska kompensera dem.

Eftersom förslagen förväntas skapa förutsättningar för en snabbare hantering och ett ökat antal överförda verkställigheter till de dömdas hemländer, borde de leda till positiva effekter för den enskilde.

14 Författningskommentar

14.1 Förslaget till lag (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål

Den nya lagen om nordisk verkställighet i brottmål ersätter lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (1963 års lag). I lagen regleras verkställighet i en annan nordisk stat av bl.a. svenska bötesstraff, beslut om förverkande, fängelsestraff, frivårdspåföljder som innefattar övervakning eller samhällstjänst och beslut om övervakning efter villkorlig frigivning samt verkställighet i Sverige av motsvarande nordiska avgöranden. Regleringen innehåller också bestämmelser om bl.a. specialitetsprincipen, åtalsförbud och tillstånd till transport genom Sverige.

Den nya lagen har en annan struktur och ett modernare språk. Lagen är t.ex. indelad i kapitel och de flesta bestämmelserna ändras både språkligt och redaktionellt i förhållande till 1963 års lag. Ett stort antal av bestämmelserna överensstämmer i sak med bestämmelserna i 1963 års lag. I dessa fall är författningskommentaren utformad så att det anges vilken eller vilka bestämmelser i 1963 års lag som den aktuella bestämmelsen motsvarar. Vad gäller vissa bestämmelser anges att de delvis motsvarar en bestämmelse i 1963 års lag. Det kan då vara fråga om att den nya bestämmelsen omfattar mer – t.ex. innehåller ändringar i sak – eller att någon del av den hittillsvarande bestämmelsen placerats på ett annat ställe. Det kan också vara fråga om att någon del av bestämmelsen inte förts över till den nya lagen. I de fall den nya bestämmelsen innehåller ändringar i sak, kommenteras detta särskilt. Detsamma gäller när en bestämmelse saknar motsvarighet i 1963 års lag.

Någon bestämmelse som hittills funnits i 1963 års förordning flyttas nu till den nya lagen. Nämda förordning föreslås ersättas av en ny förordning.

Många bestämmelser i lagen har alltså sin motsvarighet i 1963 års lag. För de bestämmelserna är förarbetena till 1963 års lag och de ändringar som har gjorts i lagen sedan dess tillkomst – liksom den praxis som kan ha utvecklats i anledning av bestämmelserna – alltså vägläggande. Hänvisningar görs till dessa förarbeten.

De ursprungliga förarbetena till 1963 års lag finns i propositionen Förslag till lag om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m., prop. 1962:203. När det gäller förarbeten till senare ändringar i lagen hänvisas främst till propositionen Förslag till lag om personundersökning i brottmål, m. m., prop. 1964:90, propositionen Förslag till lag om viten m. m., prop. 1984/85:96, propositionen Om beslag och kvarstad i internationella förhållanden, m. m., prop. 1989/90:82, propositionen Överförande av straffverkställighet utan den dömdes samtycke, prop. 1999/00:45, propositionen Överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder, prop. 2010/11:158 och propositionen Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya regler i brottsbalken, prop. 2019/20:119.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll och tillämplighet

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge om verkställighet av

- bötesstraff,
  - beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite,
  - fängelsestraff, och
  - frivårdspåföljder som innefattar övervakning eller samhällstjänst.
- Bestämmelserna avser följande:
- Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt bötesstraff eller av ett svenskt beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite (2 kap.),
  - Verkställighet i Sverige av ett nordiskt bötesstraff eller av ett nordiskt beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite (3 kap.),

- Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt fängelsestraff (4 kap.),
- Verkställighet i Sverige av ett nordiskt fängelsestraff (5 kap.),
- Verkställighet i en annan nordisk stat av en svensk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst (6 kap.),
- Verkställighet i Sverige av en nordisk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst (7 kap.),
- Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt beslut om övervakning av den som villkorligt frigetts i Sverige (8 kap.),
- Verkställighet i Sverige av ett nordiskt beslut om övervakning av den som villkorligt frigetts i en annan nordisk stat (9 kap.), och
- Övriga frågor (10 kap.).

Paragrafen innehåller en beskrivning av lagens tillämpningsområde och innehåll. Den saknar motsvarighet i 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 4.1.

Lagens tillämpningsområde omfattar fängelsestraff, vilket innefattar dels regler om överförande av hela verkställigheten av ett fängelsestraff, även verkställigheten efter villkorlig frigivning (4 och 5 kap.), dels regler om överförande av enbart den del av verkställigheten av ett fängelsestraff som består av övervakning efter villkorlig frigivning (8 och 9 kap.).

2 § Det som i denna lag sägs om en dom gäller även ett beslut eller föreläggande, som enligt lagstiftningen i den stat där beslutet eller föreläggandet meddelats har samma verkan som en dom.

I paragrafen anges att vad som i lagen sägs om en dom i vissa fall också gäller beslut och förelägganden. Den motsvarar i sak 34 § 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 71–72). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

Uttryck i lagen

3 § Med dom på fängelse avses i denna lag fängelse i Danmark, fängelse i Finland, fängelse i Island och fängelse i Norge.

Paragrafen innehåller en definition av vad som i lagen avses med dom på fängelse i de andra nordiska staterna. Den motsvarar delvis 5 §

1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 26–32). Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Av paragrafen följer att tillämpningsområdet för lagen när det gäller överförande av frihetsberövande påföljder till Sverige omfattar domar i Danmark på faengsel, i Finland på fängelse, i Island på fangelsi och i Norge på fengsel. Till skillnad från hittillsvarande bestämmelse omfattas inte de numera borttagna påföljderna haefte i Danmark, tukthus i Finland, vardhald i Island och hefte i Norge.

Särskilda bestämmelser i andra lagar

4 § I lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål finns bestämmelser om användning av kvarstad på begäran av myndigheter i en annan nordisk stat.

I paragrafen finns en upplysning om att bestämmelser om användning av kvarstad på begäran av myndigheter i en annan nordisk stat finns i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. Paragrafen motsvarar delvis 4 a § 1963 års lag (se prop. 1989/90:82 s. 36, propositionen Internationell rättslig hjälp i brottmål, prop. 1999/2000:61, s. 207 och propositionen En ny förverkandelagstiftning, prop. 2023/24:144, s. 311–312). Skillnaden är att beslag och penningbeslag inte längre nämns eftersom de inte omfattas av den nya lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 4.1 och 4.2.

5 § I lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av bötesstraff i vissa fall.

Bestämmelser om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall finns i:

- lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall,
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, och
- lagen (2020:968) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

Paragrafen innehåller upplysningar om lagens förhållande till annan lagstiftning. Den motsvarar i sak 1 § tredje och fjärde styckena 1963 års lag (se propositionen Lag om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen, prop. 2008/09:218, s. 88, propositionen Erkännande och verkställighet av beslut om förverkande inom Europeiska unionen, prop. 2010/11:43, s. 147 och propositionen Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, prop. 2019/20:198, s. 121). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

6 § I lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom finns bestämmelser om verkställighet av rättspsykiatrisk vård i vissa fall.

I lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av sluten ungdomsvård och rättspsykiatrisk vård i vissa fall.

I lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen finns bestämmelser om verkställighet av villkorlig dom i vissa fall.

Paragrafen innehåller upplysningar om lagens förhållande till annan lagstiftning. Den saknar motsvarighet i 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Första stycket upplyser om att bestämmelser om verkställighet av rättspsykiatrisk vård i vissa fall finns i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (1972 års internationella verkställighetslag).

Andra stycket upplyser om att bestämmelser om verkställighet av sluten ungdomsvård och rättspsykiatrisk vård i vissa fall finns i lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen (europeiska verkställighetslagen).

Tredje stycket upplyser om att bestämmelser om verkställighet av villkorlig dom i vissa fall finns i lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen (lagen om verkställighet av frivårdspåföljder).

Rätt att meddela föreskrifter

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att lämna uppgifter till Kriminalvården som behövs i ärenden om överförande av verkställighet av en i Sverige eller i en annan nordisk stat meddelad dom på fängelse enligt denna lag.

I paragrafen finns en bestämmelse som bemyndigar regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som innebär en skyldighet för kommuner att lämna uppgifter till Kriminalvården i ärenden om överförande av fängelsestraff enligt den nya lagen. Den saknar motsvarighet i 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om tillämpningen av denna lag.

I paragrafen lämnas en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela verkställighetsföreskrifter. Det kan exempelvis röra sig om bestämmelser avseende vissa formkrav, samråd och underrättelser. Den saknar motsvarighet i 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

2 kap. Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt bötesstraff eller av ett svenskt beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite

Överförande av verkställigheten till en annan nordisk stat

1 § Kronofogdemyndigheten prövar om verkställighet ska begäras i en annan nordisk stat av en i Sverige meddelad dom som avser

1. böter,
2. förverkande av egendom,
3. ersättning för rättegångskostnad i brottmål,
4. kvarstad av egendom som tillhör någon som är misstänkt för brott eller som en utredning om förverkande rör och som meddelats för att säkra anspråk på det som anges i 1–3,
5. vite som har förelagts en part eller någon annan till fullgörande av en skyldighet i en rättegång, eller

6. vite som i Sverige har förelagts av Konsumentombudsmannen, Konkurrensverket eller en domstol i ett mål eller ärende som avses i 1 kap. 4 § 3 lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar.

En begäran om verkställighet enligt första stycket ska lämnas till en behörig myndighet i den andra nordiska staten.

Paragrafen anger att Kronofogdemyndigheten får begära svenska avgöranden som avser bl.a. böter eller förverkande verkställda i en annan nordisk stat. Den motsvarar i sak delvis 1 § första och andra stycket, 3 och 4 §§ och 25 § andra stycket 1963 års lag samt 1 och 4 a §§ 1963 års förordning (se prop. 1962:203 s. 24–26 och 57–60, prop. 1984/85:96 s. 110, propositionen Vissa ändringar i marknadsföringslagen (1995:450) m.m., prop. 1997/98:188, s. 21–22, propositionen Kriminalvården – en myndighet, prop. 2004/05:176, s. 9, propositionen Ny marknadsföringslag, prop. 2007/08:115, s. 169, prop. 2008/09:218 s. 88, propositionen Patent- och marknadsdomstol, prop. 2015/16:57, s. 317, prop. 2019/20:198 s. 46–47 och 120–121, propositionen Regler om internationellt samarbete anpassas till nya regler om skyddstillsyn och tillträdesförbud till butik, prop. 2020/21:142, s. 30 och prop. 2023/24:144 s. 311–312 och 460–461). Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 4.1.

Bestämmelsen skiljer sig i sak från regleringen i 1963 års lag endast på så sätt att möjligheterna att begära verkställighet av beslut om beslag och penningbeslag i en annan nordisk stat med stöd av lagen tas bort. Beslut om beslag och penningbeslag för att säkra egendom som kan antas vara förverkad får i stället hanteras enligt lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål (i förhållande till Island och Norge), lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall (i förhållande till Danmark) eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1805 av den 14 november 2018 om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, med den tillhörande lagen (2020:968) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande (i förhållande till Finland).

3 kap. Verkställighet i Sverige av ett nordiskt bötesstraff eller av ett nordiskt beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite

Överförande av verkställigheten till Sverige

1 § På begäran av en behörig myndighet i en annan nordisk stat får en i den staten meddelad och verkställbar dom verkställas i Sverige om domen avser

1. böter,
2. förverkande av egendom,
3. ersättning för rättegångskostnad i brottmål, eller
4. kvarstad av egendom som tillhör någon som är misstänkt för brott eller som en utredning om förverkande rör och som meddelats för att säkra anspråk på det som anges i 1–3,
5. vite som har förelagts en part eller någon annan till fullgörande av en skyldighet i en rättegång, eller
6. tvangsmulkt som i Norge har förelagts av Forbrukertilsynet.

En begäran om verkställighet enligt första stycket ska lämnas till Kronofogdemyndigheten som prövar om domen ska verkställas i Sverige.

Paragrafen anger att Kronofogdemyndigheten får besluta att ett nordiskt avgörande som avser bl.a. böter eller förverkande ska verkställas i Sverige. Paragrafen motsvarar delvis 1 § första och andra stycket, 4 §, 24 § och delvis 25 § första stycket 1963 års lag samt 4 a § 1963 års förordning (se prop. 1962:203 s. 24–26 och 53–60, prop. 1964:90 s. 88, prop. 1984/85:96 s. 110, prop. 1997/98:188, s. 21–22, prop. 2004/05:176 s. 9, prop. 2008/09:218 s. 88, prop. 2019/20:198 s. 46–47 och 120–121 samt prop. 2023/24:144 s. 311–312 och 460–461). Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 4.1.

Bestämmelsen skiljer sig i sak från regleringen i 1963 års lag på tre sätt. För det första tas möjligheterna för en annan nordisk stat att begära verkställighet av beslut om beslag och penningbeslag i Sverige med stöd av lagen bort. Beslut om beslag och penningbeslag för att säkra egendom som kan antas vara förverkad får i stället hanteras enligt lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål (i förhållande till Island och Norge), lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall (i förhållande till Danmark) eller EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande med tillhörande kompletteringslag (i förhållande till Finland). För det andra tas

möjligheten att här verkställa ett beslut om vite som dömts ut av finska Marknadsdomstolen bort, eftersom verkställighet av sådana vitesbeslut inte kan överföras till Sverige med stöd av den finska motsvarigheten till nordiska verkställighetslagen. För det tredje anges att den norska vitesformen tvangsmulkt som har förelagts av Forbrukertilsynet ska kunna verkställas i Sverige. Detta eftersom den tidigare norska lagstiftningen om tvangsgebyr ersatts av tvangsmulkt och myndigheten Forbrukerombudet bytt namn till Forbrukertilsynet.

Verkställigheten i Sverige

2 § Om inte något annat följer av denna lag ska verkställighet i Sverige ske enligt svenska regler. Frågor om hinder mot verkställighet på grund av preskription prövas enligt lagen i den andra nordiska staten.

Ett bötesstraff som verkställs enligt denna lag får inte förvandlas till fängelse.

Paragrafen anger bl.a. att verkställighet i Sverige ska ske enligt svenska regler om inte något annat följer av lagen. Paragrafen motsvarar i sak 2 § och 31 § första stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 24–25 och 68–70). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

Fördelning av egendom

3 § Efter avdrag för kostnaderna för verkställigheten tillfaller egendom eller dess värde som influtit vid verkställighet enligt 1 § den andra nordiska staten.

Paragrafen reglerar fördelningen av influtna medel vid verkställighet. Den saknar motsvarighet i 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.

Av bestämmelsen framgår att egendom eller dess värde som influtit vid verkställigheten av exempelvis ett nordiskt bötesstraff eller förverkandebeslut ska tillfalla den andra nordiska staten efter att kostnaderna för verkställigheten dragits av. Det innebär inte något nytt i sak i förhållande till vad som tidigare gällt enligt praxis. Regleringen kompletteras av bestämmelserna i 10 kap. 4 §.

4 kap. Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt fängelsestraff

Överförande av verkställigheten till en annan nordisk stat

1 § En i Sverige meddelad dom på fängelse får verkställas i en annan nordisk stat, om den dömden när verkställigheten ska ske

1. är medborgare eller bosatt i den staten, eller

2. uppehåller sig i den staten och det är lämpligast att domen verkställs där.

Kriminalvården prövar om verkställighet ska begäras i en annan nordisk stat enligt första stycket. En begäran om verkställighet ska lämnas till en behörig myndighet i den andra nordiska staten.

Paragrafen anger när Kriminalvården får begära att ett svenskt fängelsestraff ska verkställas i en annan nordisk stat. Den motsvarar i sak 8 § första stycket och delvis 25 § andra stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 34–36 och 57–60, prop. 1964:90 s. 84 och 88, prop. 2004/05:176 s. 9, propositionen En ny organisation för polisen, prop. 2013/14:110, s. 555, prop. 2019/20:119 s. 32 och prop. 2020/21:142 s. 30). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

I förhållande till 1963 års lag görs i *första stycket* en ändring genom att begreppet hemvist ersätts av begreppet bosatt. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Tvångsmedel

2 § Om den dömden befinner sig i den andra nordiska staten får Kriminalvården, i avvaktan på den statens beslut om att den svenska domen på fängelse får verkställas där, begära att den staten anhåller den dömden eller vidtar någon annan åtgärd för att säkerställa att han eller hon stannar kvar på dess territorium.

Paragrafen ger Kriminalvården möjlighet att begära att en annan nordisk stat vidtar tvångsåtgärder mot den dömden. Paragrafen saknar motsvarighet i 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.1.

Med stöd av paragrafen kan Kriminalvården, förutsatt att den dömden befinner sig i den andra nordiska staten, begära att den staten

anhåller den dömde eller vidtar någon annan typ av åtgärd för att säkerställa att han eller hon inte lämnar den statens territorium.

Tvångsåtgärderna syftar till att den dömde stannar kvar i den andra staten fram till dess att frågan om överförande prövats. Kriminalvården ska därför endast begära ett anhållande eller någon annan åtgärd om det finns risk för att den dömde avviker från den andra nordiska staten innan beslut fattats. En begäran ska således inte göras enbart på den grunden att den dömde befinner sig i den andra staten. Faktorer som bör beaktas vid prövningen av om det finns anledning att begära att tvångsmedel vidtas är t.ex. i vilken utsträckning den dömde har anknytning även till tredje land och om han eller hon kan anses ha lämnat Sverige i syfte att undandra sig verkställighet. Tvångsmedel får endast begäras om skälen för att vidta åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den dömde eller något annat motstående intresse, dvs. en proportionalitetsprövning ska ske. Då det inte är upp till Kriminalvården att avgöra vilken form av tvångsmedel som ska vidtas får Kriminalvården vid denna prövning fråga sig om det, utifrån tillgänglig information, kan anses för ingripande att vidta någon form av tvångsåtgärd. Vid denna prövning bör också straffets längd beaktas. Kriminalvården har möjlighet att begära tvångsmedel innan, i samband med eller efter en begäran om verkställighet, fram till dess beslut i fråga om överförande fattats av den andra staten. En begäran om tvångsmedel före en begäran om verkställighet bör endast ske om Kriminalvården bedömer att det finns förutsättningar att inom kort göra en sådan begäran.

Överförande och transport av den dömde

3 § Om en svensk dom på fängelse ska verkställas i en annan nordisk stat ska Kriminalvården vid behov se till att den dömde överförs till den staten.

Vid en sådan transport tillämpas följande bestämmelser i häkteslagen (2010:611):

- 4 kap. 4 § om kroppsvisitation,
- 4 kap. 10 § första stycket om användning av fängsel, och
- 8 kap. 2 a § om möjligheten att i vissa fall begära hjälp av Polismyndigheten.

Om det är nödvändigt för att en transport ska kunna genomföras, får den dömda hållas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överförande och transport av den dömda till den andra staten. Den motsvarar delvis 8 § andra och fjärde styckena 1963 års lag (se propositionen Om ändringar i utlämningslagstiftningen och den nordiska verkställighetslagstiftningen, prop. 1982/83:91, s. 8–11, prop. 2004/05:176 s. 9, prop. 2013/14:110 s. 555 och propositionen Transporter av frihetsberövade, prop. 2016/17:57, s. 49–52). Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 6.3.

Bestämmelsen ändras i sak endast på så sätt att fristen för Polismyndighetens förvarstagande i *tredje stycket* förlängs till 96 timmar.

4 § Om den dömda som ska verkställa en svensk dom på fängelse i en annan nordisk stat påträffas i Sverige, får Polismyndigheten på begäran av en myndighet i den staten eller med anledning av en där utfärdad efterlysning, föra över honom eller henne till den staten för verkställighet av straffet.

Om det är nödvändigt för att en transport ska kunna genomföras, får den dömda hållas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

Paragrafen reglerar möjligheterna för Polismyndigheten att föra över en dömd person som ska verkställa ett svenskt fängelsestraff i en annan nordisk stat, när denne påträffas i Sverige. Paragrafen motsvarar delvis 8 § tredje och fjärde styckena 1963 års lag (se prop. 1982/83:91 s. 8–11, prop. 2004/05:176 s. 9, prop. 2013/14:110 s. 555 och prop. 2016/17:57 s. 49–52). Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 6.3.

Bestämmelsen ändras i sak endast på så sätt att fristen för Polismyndighetens förvarstagande i *andra stycket* förlängs till 96 timmar.

Specialitetsprincipen

5 § I en begäran om verkställighet enligt 1 § ska det ställas upp villkor om att den dömda i den andra nordiska staten inte utan tillstånd enligt 6 § får

1. åtalas eller straffas för något annat brott som begåtts före överförandet, eller

2. vidareöverlämnas eller vidareutlämnas till en stat utanför Norden.

I begäran ska det upplysas om att den dömda får åtalas, straffas, vidareöverlämnas eller vidareutlämnas trots villkoren enligt första stycket, om den dömda

1. har samtyckt till åtgärden,

2. efter det att han eller hon blivit slutligt frigiven haft möjlighet att lämna den andra nordiska staten, men inte gjort det inom 45 dagar, eller

3. har återvänt till den andra nordiska staten efter att ha lämnat den.

Paragrafen reglerar den s.k. specialitetsprincipen. Den motsvarar 9 § första stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 37–38, prop. 1964:90 s. 84, prop. 1982/83:91 s. 2–3 och prop. 2010/11:158 s. 119–120). Övervägandena finns i avsnitt 3.2. och 9.2.

I förhållande till regleringen i 1963 års lag ändras bestämmelsen om skyddet enligt specialitetsprincipen i sak enbart på så sätt att undantaget från skyddet om den dömda ska utvisas från Sverige till den andra nordiska staten i 9 § tredje stycket 1963 års lag tas bort.

6 § På begäran av en behörig myndighet i den andra nordiska staten kan tillstånd lämnas till undantag från villkoren enligt 5 § första stycket.

Om begäran avser åtal eller straff för något annat brott som begåtts före överförandet, ska frågan prövas enligt 5 kap. 7 § lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Prövningen ska även omfatta om ett överlämnande för gärningen hade kunnat beviljas enligt 2 kap. 5 § 1–3 samma lag.

Om begäran gäller vidareöverlämnande eller vidareutlämning till en stat utanför Norden, ska frågan prövas enligt 6 kap. 8 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder eller 24 § lagen (1957:668) om utlämning för brott. Stockholms tingsrätt är behörig tingsrätt vid prövning enligt lagen om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Paragrafen anger förutsättningarna för tillstånd till undantag från specialitetsprincipen och ordningen för tillståndsprövningen. Den motsvarar i sak 9 § andra stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 37–38, prop. 1964:90 s. 84, prop. 1982/83:91 s. 2–3 och prop. 2010/11:158 s. 119–120). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

5 kap. Verkställighet i Sverige av ett nordiskt fängelsestraff

Överförande av verkställigheten till Sverige

1 § På begäran av en behörig myndighet i en annan nordisk stat får en i den staten meddelad och verkställbar dom på fängelse verkställas i Sverige om den dömden när verkställigheten ska ske

1. är svensk medborgare eller bosatt i Sverige,
2. avser bosätta sig i Sverige, eller
3. uppehåller sig i Sverige och det är lämpligast att domen verkställs här.

En begäran om verkställighet enligt första stycket ska lämnas till Kriminalvården som prövar om domen ska verkställas i Sverige.

Paragrafen anger när Kriminalvården får besluta att ett nordiskt fängelsestraff ska verkställas i Sverige. Den motsvarar delvis 5 §, 24 § och 25 § första stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 26–32 och 53–60, prop. 1964:90 s. 84 och 88 och prop. 2004/05:176 s. 9). Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 4.1.

I förhållande till 1963 års lag görs i *första stycket* en ändring genom att begreppet hemvist ersätts av begreppet bosatt. Någon ändring i sak är inte avsedd. Till skillnad från motsvarande bestämmelse i 1963 års lag omnämns inte överförande av den danska påföljden haefte, den finska påföljden tukthus, den isländska påföljden vardhald eller den norska påföljden hefte, som numera är utmönstrade.

Tvångsmedel

2 § En dömd person som befinner sig i Sverige får på begäran av en behörig myndighet i en annan nordisk stat häktas om det finns risk för att han eller hon avviker eller på något annat sätt undandrar sig verkställighet i Sverige av en dom på fängelse enligt denna lag.

Den som inte har fyllt femton år får inte häktas. Den som inte har fyllt arton år får häktas endast om det finns synnerliga skäl.

Om det finns skäl för att häkta någon enligt första stycket får han eller hon anhållas i avvaktan på rättens prövning av häktningsfrågan. Om det är tillräckligt att den dömden meddelas reseförbud eller föreläggs anmälningsskyldighet, ska en sådan åtgärd beslutas i stället för anhållande eller häktning. I fall som avses i 24 kap. 4 § rättegångsbalken ska övervakning ersätta ett anhållande.

Paragrafen reglerar möjligheterna att häkta någon som kan komma att avtjäna ett nordiskt fängelsestraff i Sverige. Den motsvarar i sak delvis 5 a och 5 b § 1963 års lag (se propositionen Överförande av straffverkställighet utan den dömdes samtycke, prop. 1999/2000:45, s. 33–34, propositionen Utvidgad rätt till biträde vid förhör under förundersökning, m.m., prop. 2007/08:47, s. 24–25 och propositionen Effektivare hantering av häktningar och minskad isolering, prop. 2019/20:129, s. 21–22 och 27–28). Övervägandena finns i avsnitt 6.1.2.

I *första stycket* anges de grundläggande förutsättningarna för att besluta om häktning. Till skillnad från hittillsvarande bestämmelser i 1963 års lag krävs inte att den dömda flytt till Sverige för att undandra sig verkställighet av fängelsestraffet i den andra staten för att häktning ska kunna beslutas.

I *andra stycket* anges att den som inte har fyllt arton år får häktas endast om det finns synnerliga skäl. Rekvisitet synnerliga skäl har samma innebörd som i 23 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Det anges också att den som inte har fyllt femton år inte får häktas.

3 § När den dömda har gripits, anhållits, häktats, meddelats reseförbud eller förelagts anmälningsskyldighet tillämpas de regler som gäller vid motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken, om inte något annat följer av denna lag. Det som sägs om offentlig försvarare i rättegångsbalken ska tillämpas i fråga om offentligt biträde, om inte något annat följer av 10 kap. 5 §. Det som sägs om tid för väckande av åtal i rättegångsbalken ska inte tillämpas.

Paragrafen anger förfaranderegler för tvångsmedelsanvändningen. Den motsvarar i sak delvis 5 a och 5 b §§ 1963 års lag (prop. 1999/2000:45 s. 33–35, prop. 2007/08:47 s. 24–25 och prop. 2019/20:129 s. 21–22 och 27–28). Övervägandena finns i avsnitt 6.1.2.

Av paragrafen följer att reglerna i rättegångsbalken blir generellt tillämpliga på ärenden enligt den nya lagen. Det innebär bl.a. att bestämmelsen i 24 kap. 18 § samma balk om att omhäkningsförhandling som huvudregel ska hållas var fjortonde dag ska tillämpas i stället för hittillsvarande särreglering i 1963 års lag. Vidare framgår uttryckligen att reglerna om tid för åtals väckande i rättegångsbalken inte ska tillämpas, något som i hittillsvarande

lagstiftning gällt genom att 24 kap. 18 § rättegångsbalken inte varit tillämplig i ärenden enligt 1963 års lag.

4 § Ett beslut om tvångsmedel enligt 2 § får meddelas såväl före som efter det att en begäran enligt 1 § första stycket har lämnats eller efter Kriminalvårdens beslut enligt 1 § andra stycket.

Ett beslut om tvångsmedel enligt 2 § gäller till dess domen på fängelse har börjat verkställas i Sverige, om inte beslutet upphävs dessförinnan.

Paragrafen anger när ett beslut om tvångsmedel enligt 2 § får meddelas och hur länge beslutet gäller. Den motsvarar i sak delvis 5 a § första stycket och 5 c § första stycket 1963 års lag (prop. 1999/2000:45 s. 33–35 och prop. 2007/08:47 s. 7). Övervägandena finns i avsnitt 6.1.2.

5 § En åklagare eller rätten ska upphäva ett beslut om tvångsmedel enligt 2 § om

1. en begäran enligt 1 § inte lämnas inom 40 dagar från det att den dömde med stöd av 2 § frihetsberövades, meddelades reseförbud eller förelades anmälningsskyldighet, eller

2. det finns skäl att anta att den sammanlagda tid som den dömde har varit berövad friheten i Sverige med stöd av 2 § och i den andra nordiska staten uppgår till den tid som den dömde skulle ha varit berövad friheten om verkställighet av påföljden hade skett enbart i den andra staten.

Paragrafen reglerar vissa situationer när en åklagare eller rätten ska häva ett beslut om tvångsmedel enligt 2 §. Den motsvarar 5 c § andra och tredje styckena 1963 års lag (se prop. 1999/2000:45 s. 33–34 och propositionen En ny strafftidslag, prop. 2017/18:250, s. 203). Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 6.1.2.

Transport av den dömde

6 § Kriminalvården ska ansvara för transport av den dömde i Sverige. Vid en sådan transport tillämpas följande bestämmelser i häkteslagen (2010:611):

- 4 kap. 4 § om kroppsvisitation,
- 4 kap. 10 § första stycket om användning av fängsel, och
- 8 kap. 2 a § om möjligheten att i vissa fall begära hjälp av Polismyndigheten.

Paragrafen reglerar transport av den dömd i Sverige. Den motsvarar 8 a § 1963 års lag (se prop. 2016/17:57 s. 51). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

Verkställigheten i Sverige

7 § Om inte något annat följer av denna lag ska verkställighet i Sverige ske enligt svenska regler. Frågor om hinder mot verkställighet på grund av preskription prövas enligt lagen i den andra nordiska staten.

Fängelse som förvandlingsstraff för böter får inte verkställas om böterna betalas. Om böterna delvis betalas ska förvandlingsstraffet sättas ned med så många hela dagar som motsvarar betalningens andel av bötesbeloppet.

Paragrafen anger att verkställighet i Sverige av ett nordiskt fängelsestraff ska ske enligt svenska regler om inte något annat följer av lagen, och reglerar dels vilken stats lag som gäller för frågan om preskription, dels verkställighet av fängelse som förvandlingsstraff för böter. Den motsvarar delvis 7 § första och tredje styckena samt 31 § första stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 32–34 och 68–70 samt prop. 1964:90 s. 84). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

Specialitetsprincipen

8 § Om den andra nordiska staten har ställt upp villkor för den dömdes överförande ska de gälla i Sverige.

Paragrafen reglerar skyddet enligt den s.k. specialitetsprincipen för en person som överförs till Sverige. Den motsvarar 28 § 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 62 och prop. 2010/11:158 s. 157). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

6 kap. Verkställighet i en annan nordisk stat av en svensk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst

Överförande av verkställigheten till en annan nordisk stat

1 § En i Sverige utdömd frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst får verkställas i en annan nordisk stat om den dömde när verkställigheten ska ske

1. är bosatt i den staten,
2. avser bosätta sig i den staten, eller
3. uppehåller sig i den staten och det är lämpligast att domen verkställs där.

Kriminalvården prövar om verkställighet ska begäras i en annan nordisk stat enligt första stycket. En begäran om verkställighet ska lämnas till en behörig myndighet i den andra nordiska staten.

Paragrafen anger när Kriminalvården får begära att en svensk frivårdspåföljd ska verkställas i en annan nordisk stat. Paragrafen motsvarar delvis 15 § första stycket och 25 § andra stycket 1963 års lag samt 1 § 1963 års förordning (se prop. 1962:203 s. 40, s. 48–49 och 57–60, prop. 1964:90 s. 86 och 88, propositionen Om ändring i brottsbalken m.m. (villkorlig frigivning och kriminalvård i frihet m.m.), prop. 1982/83:85, s. 157, prop. 2004/05:176 s. 9 och prop. 2020/21:142 s. 17). Övervägandena finns i avsnitt 3.2, 4.1, 5.1.1 och 5.2.

I *första stycket* anges att en i Sverige utdömd frivårdspåföljd som innefattar övervakning på samma sätt som i 1963 års lag får flyttas över till en annan nordisk stat. Nytt i förhållande till hittillsvarande reglering är att även verkställighet av en frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst kan föras över. Till skillnad från 1963 års lag regleras i *punkterna 1–3* också förutsättningarna för när verkställigheten av en frivårdspåföljd får överföras. Någon ändring i sak i förhållande till vad som gäller enligt hittillsvarande ordning (se prop. 1962:203 s. 40) är inte avsedd.

Enligt *andra stycket* ska Kriminalvården pröva om verkställigheten ska begäras överflyttad. Begäran ska lämnas till en behörig myndighet i den andra nordiska staten.

Ändringar i verkställigheten

- 2 § Ett beslut i den andra nordiska staten gäller i Sverige, om beslutet
1. ändrar verkställigheten av den överförda påföljden, eller
  2. innebär undanröjande av påföljden.

Paragrafen anger att beslut i den andra nordiska staten som ändrar verkställigheten av den överförda påföljden, eller som innebär undanröjande av påföljden, gäller även i Sverige. Den motsvarar delvis 15 § andra stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 48–49, prop. 1964:90 s. 86 och prop. 2020/21:142 s. 30). Skillnaden är att den numera även omfattar frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst till följd av ändringarna i 1 §. Övervägandena finns i avsnitt 3.2, 4.1 och 5.3.1.

3 § En åtgärd som avser den överförda påföljden får beslutas i Sverige, om den dömda här döms för ett annat brott eller om en behörig myndighet i den andra nordiska staten överlämnar ett ärende om en sådan åtgärd till Kriminalvården.

Ett sådant överlämnat ärende tas upp av Kriminalvården och handläggs enligt de svenska regler som gäller för åtgärden.

Paragrafen anger när svenska myndigheter får fatta ett beslut om en åtgärd som avser en person vars påföljd förts över till en annan nordisk stat med stöd av lagen. Paragrafen motsvarar delvis 15 § tredje stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 48–49, prop. 1964:90 s. 86, prop. 1982/83:85 s. 23 och prop. 2020/21:142 s. 17–18). Skillnaden är att den numera även omfattar frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst till följd av ändringarna i 1 §. Övervägandena finns i avsnitt 3.2, 4.1 och 5.3.1.

Det anges, till skillnad från i 1963 års lag, att Kriminalvården ska handlägga ett överlämnat ärende enligt svenska regler. Det innebär bl.a. att om Kriminalvården i ett sådant ärende anser att en överförd frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst bör undanröjas ska det anmälas till åklagare, se 27 kap. 6 § och 28 kap. 8 § brottsbalken samt 1 kap. 3 § förordningen (1998:642) om verkställighet av frivårdspåföljder.

7 kap. Verkställighet i Sverige av en nordisk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst

Överförande av verkställigheten till Sverige

1 § På begäran av en behörig myndighet i en annan nordisk stat får en i den staten utdömd frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst verkställas i Sverige.

En begäran om verkställighet enligt första stycket ska lämnas till Kriminalvården som prövar om domen ska verkställas i Sverige.

Paragrafen anger när Kriminalvården får besluta att en nordisk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst ska verkställas i Sverige. Den motsvarar delvis 10 § och 25 § första stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 39–40 och 57–60, prop. 1964:90 s. 84 och 88 samt prop. 2004/05:176 s. 9). Övervägandena finns i avsnitt 3.2. och 4.1.

I *första stycket* anges i enlighet med hittillsvarande reglering att en i en annan nordisk stat utdömd frivårdspåföljd som innefattar övervakning får verkställas i Sverige på begäran av en behörig myndighet i den staten. Nytt i förhållande till 1963 års lag är att även verkställighet av en frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst som dömts ut i en annan nordisk stat kan föras över till Sverige. Det spelar ingen roll om samhällstjänsten i den andra staten har dömts ut som en tilläggsstraff till en annan påföljd eller som en egen påföljd. I Island kan beslutas att ett fängelsestraff som omvandlingsstraff för böter i stället ska verkställas som samhällstjänst (se avsnitt 2.6.4). Även verkställigheten av en sådan påföljd kan föras över med stöd av bestämmelsen.

2 § Verkställighet enligt 1 § får ske om domen är verkställbar i den andra nordiska staten och den dömde när verkställigheten ska ske är

1. bosatt i Sverige,
2. avser bosätta sig i Sverige, eller
3. uppehåller sig i Sverige och det är lämpligast att domen verkställs här.

Paragrafen anger förutsättningarna för att överföra verkställigheten av en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst till Sverige. Den motsvarar delvis 24 § andra stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 40 och 53–56 samt prop. 1964:90 s. 88). Övervägandena finns i avsnitt 5.1.1 och 5.2.

Till skillnad från 1963 års lag regleras i *punkterna 1–3* förutsättningarna för när verkställigheten får överföras till Sverige. Någon ändring i sak i förhållande till vad som gäller enligt hittillsvarande ordning (se prop. 1962:203 s. 40) är inte avsedd.

Verkställigheten i Sverige

3 § Kriminalvården ska ha hand om övervakningen, förordna övervakare för den dömda och anordna samhällstjänsten.

Paragrafen anger att Kriminalvården är ansvarig myndighet för att anordna verkställigheten. Den motsvarar delvis 11 § 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 40, prop. 1964:90 s. 85, prop. 1982/83:85 s. 157, propositionen Om ändringar i kriminalvårdslagstiftningen, prop. 1989/90:154, s. 37 och prop. 2004/05:176 s. 9–10). Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 5.3.2.

Som tillägg i förhållande till hittillsvarande reglering anges i bestämmelsen att Kriminalvården ska anordna samhällstjänsten.

4 § Om inte något annat följer av denna lag ska verkställighet i Sverige ske enligt svenska regler. Det som i den andra nordiska staten bestämts om provotid, övervakningstid och samhällstjänstens omfattning ska gälla vid verkställigheten. Detsamma gäller andra villkor eller föreskrifter om den dömdes skyldigheter.

Kriminalvården får ändra eller anpassa villkor och föreskrifter som den dömda är skyldig att följa. Villkoren och föreskrifterna får dock inte ändras så att skyldigheten blir strängare än den ursprungliga skyldigheten.

Paragrafen anger vad som gäller i fråga om verkställigheten i Sverige. Den motsvarar delvis 12 § första stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 40–46, prop. 1964:90 s. 85–86, propositionen Om ändring i brottsbalken, m.m., prop. 1978/79:212, s. 22–23, 69 och 75–76 och prop. 2020/21:142 s. 16–19). Övervägandena finns i avsnitt 3.2, 5.1.2 och 5.3.2.

Första stycket, som anger att verkställigheten ska ske enligt svenska regler, innehåller ändringar i förhållande till 1963 års lag, som en konsekvens av att även samhällstjänst kan överföras enligt den nya lagen. Nytt är att verkställighet i Sverige av den nordiska påföljden kan ske enligt svenska regler om villkorlig dom i 27 kap.

brottsbalken, något som kan aktualiseras om en överflyttad samhällstjänst endast omfattar oavlönat arbete. Det bör gälla även i de fall den dömde har att iaktta ett allmänt skötsamhetskrav eller motsvarande (jfr 27 kap. 4 § första stycket brottsbalken). Om den överflyttade påföljden även innefattar övervakning får i stället svenska regler om skyddstillsyn i 28 kap. brottsbalken tillämpas.

Att påföljden ska verkställas enligt svenska regler innebär även att bestämmelserna i 27 och 28 kap. brottsbalken om ändring av påföljden samt åtgärder vid misskötsamhet ska tillämpas, liksom reglerna om verkställighet i förordningen (1998:642) om verkställighet av frivårdspåföljder och Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om verkställighet av frivårdspåföljder (KVFS 2011:5).

Vad som i den andra nordiska staten har bestämts om provotid, övervakningstid och omfattningen av samhällstjänsten ska gälla vid verkställigheten i Sverige, även om exempelvis antalet timmar över- eller underskrider vad som är möjligt att döma ut här enligt 27 kap. 2 a § eller 28 kap. 2 a brottsbalken. Detsamma gäller andra villkor eller föreskrifter om den dömdes skyldigheter.

Av *andra stycket* följer att Kriminalvården får ändra eller anpassa villkor och föreskrifter som åligger den dömde. Villkoren och föreskrifterna får dock inte ändras så att skyldigheten blir strängare än den ursprungliga skyldigheten. I de fall det är svårt att anpassa en skyldighet till ett åliggande eller en föreskrift med motsvarande innehåll bör det som regel vara möjligt att anpassa skyldigheten till en övervakning eller ålägga den dömde ett allmänt skötsamhetskrav för att undvika att den nya skyldigheten blir strängare än den ursprungliga. Om en samhällstjänst utöver oavlönat arbete består av deltagande i t.ex. återfallsförebyggande programverksamhet, som är möjligt enligt finsk och isländsk rätt (se avsnitt 2.6.3 och 2.6.4), bör Kriminalvården kunna besluta om en anpassning av påföljden och låta den delen verkställas enligt reglerna om särskilda föreskrifter i 28 kap. 6 § jämförd med 26 kap. 16 § brottsbalken i tillämpliga delar. Om den del av samhällstjänsten som utgörs av annan verksamhet än oavlönat arbete inte kan verkställas enligt svenska regler får i stället föreskriften om samhällstjänst anpassas till att enbart avse oavlönat arbete. Detsamma bör gälla om deltagandet i annan verksamhet utgör en mycket liten del av samhällstjänstens totala omfattning.

Ändringar i verkställigheten

- 5 § Ett beslut i en annan nordisk stat gäller i Sverige, om beslutet
1. ändrar verkställigheten av den överförda påföljden, eller
  2. innebär undanröjande av påföljden.

Paragrafen anger att beslut som fattas i en annan nordisk stat som ändrar verkställigheten eller som innebär undanröjande av påföljden, gäller i Sverige. Den motsvarar 12 § andra stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 40–46, prop. 1964:90 s. 85–86 och prop. 2020/21:142 s. 1–17). Skillnaden är att den numera även omfattar frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst till följd av ändringarna i 1 §. Övervägandena finns i avsnitt 3.2. och 5.3.2.

6 § Om det finns anledning att vidta en åtgärd mot den dömd, får rätten eller Kriminalvården överlämna frågan till en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om det är lämpligare att frågan prövas där.

Paragrafen anger att rätten eller Kriminalvården har möjlighet att överlämna en fråga om åtgärd mot en dömd person till den andra nordiska staten. Den motsvarar delvis 13 § 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 46, prop. 1964:90 s. 86 och prop. 2020/21:142 s. 17). Skillnaden är att den numera även omfattar frivårdspåföljder som innefattar samhällstjänst till följd av ändringarna i 1 §. Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 5.3.2.

8 kap. Verkställighet i en annan nordisk stat av ett svenskt beslut om övervakning av den som villkorligt frigetts i Sverige

Överförande av verkställigheten till en annan nordisk stat

1 § Övervakning av den som villkorligt frigetts från ett fängelsestraff i Sverige får verkställas i en annan nordisk stat om någon av förutsättningarna i 6 kap. 1 § första stycket är uppfyllda.

Kriminalvården prövar om verkställighet ska begäras i en annan nordisk stat enligt första stycket. En begäran om verkställighet ska lämnas till en behörig myndighet i den andra nordiska staten.

Paragrafen anger när Kriminalvården får begära att övervakningen av den som villkorligt frigetts i Sverige ska verkställas i en annan

nordisk stat. Den ersätter 22 § första stycket och delvis 25 § andra stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 40, 52 och 57–60, prop. 1964:90 s. 87–88, prop. 2004/05:176 s. 9, prop. 2019/20:119 s. 21 och prop. 2020/21:142 s. 30). Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 5.1.1.

Till skillnad från 1963 års lag regleras i *första stycket* genom en hänvisning till 6 kap. 1 § förutsättningarna för när verkställigheten av en övervakning av en person som villkorligt frigetts får föras över till en annan nordisk stat. Någon ändring i sak i förhållande till vad som gäller enligt hittillsvarande ordning är inte avsedd (se kommentaren till 6 kap. 1 §).

Ändringar i verkställigheten

- 2 § Ett beslut i den andra nordiska staten gäller i Sverige, om beslutet
1. ändrar verkställigheten av den överförda övervakningen, eller
  2. innebär förverkande av den villkorligt medgivna friheten.

Paragrafen anger att beslut i den andra nordiska staten som ändrar verkställigheten, eller som innebär förverkande av den villkorligt medgivna friheten, även gäller här. Den motsvarar 22 § andra stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 52 och prop. 2019/20:119 s. 31). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

3 § En åtgärd som avser den överförda övervakningen får beslutas i Sverige, om den frigivne här döms för ett annat brott eller om en behörig myndighet i den andra nordiska staten överlämnar ett ärende om en sådan åtgärd till en svensk myndighet.

Ett sådant överlämnat ärende tas upp av Kriminalvården och handläggs enligt de svenska regler som gäller för åtgärden. Kriminalvården ska överlämna ett ärende som myndigheten inte är behörig att besluta i till den övervakningsnämnd inom vars verksamhetsområde övervakningen bedrevs eller kunde ha bedrivits vid tiden för beslutet om verkställighet.

Paragrafen anger när svenska myndigheter får fatta ett beslut om åtgärd mot en person vars övervakning förts över från Sverige med stöd av lagen. Den motsvarar i sak 22 § tredje stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 52, prop. 1964:90 s. 87 och prop. 2019/20:119 s. 21). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

9 kap. Verkställighet i Sverige av ett nordiskt beslut om övervakning av den som villkorligt frigetts i en annan nordisk stat

Överförande av verkställigheten till Sverige

1 § På begäran av en behörig myndighet i en annan nordisk stat får övervakning av den som villkorligt frigetts från ett fängelsestraff i den staten verkställas i Sverige om någon av förutsättningarna i 7 kap. 2 § är uppfyllda.

En begäran om verkställighet enligt första stycket ska lämnas till Kriminalvården som prövar om övervakning ska verkställas i Sverige.

Paragrafen anger när Kriminalvården får besluta att övervakningen av den som villkorligt frigetts från ett fängelsestraff i en annan nordisk stat ska verkställas i Sverige. Paragrafen motsvarar delvis 17 § och 25 § första stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 40, 51 och 57–60, prop. 1964:90 s. 87–88 och prop. 2004/05:176 s. 9). Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 5.1.1.

Till skillnad från 1963 års lag anges i *första stycket* genom en hänvisning till 7 kap. 2 § förutsättningarna för när verkställigheten av en övervakning av en person som villkorligt frigetts får föras över till en annan nordisk stat. Någon ändring i sak i förhållande till vad som gäller enligt hittillsvarande ordning är inte avsedd (se kommentaren till 7 kap. 2 §).

Verkställigheten i Sverige

2 § Om inte något annat följer av denna lag ska verkställighet i Sverige ske enligt svenska regler. Det som i den andra nordiska staten bestämts om prövotid och övervakningstid ska gälla vid verkställigheten. Detsamma gäller andra villkor eller föreskrifter om den frigivnes skyldigheter.

Kriminalvården får ändra eller anpassa villkor och föreskrifter som den frigivne är skyldig att följa. Villkoren och föreskrifterna får dock inte ändras så att skyldigheten blir strängare än den ursprungliga skyldigheten.

Paragrafen anger vad som gäller i fråga om verkställigheten i Sverige. Den motsvarar delvis 19 § första stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 51, prop. 1964:90 s. 87, propositionen Förslag till lagändringar för att möjliggöra domstolsprövning av vissa frihetsberövanden, prop. 1974:155, s. 13–14 och prop. 2019/20:119 s. 21). Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 5.1.2.

Av *andra stycket* följer att Kriminalvården får ändra eller anpassa villkor och föreskrifter som åligger den frigivne. Villkoren och föreskrifterna får dock inte ändras så att skyldigheten blir strängare än den ursprungliga skyldigheten. Beträffande tillämpningen av bestämmelsen hänvisas till kommentaren till 7 kap. 4 § andra stycket.

Ändringar i verkställigheten

3 § Om den villkorligt medgivna friheten helt eller delvis förklaras förverkad i Sverige ska den förverkade tiden verkställas här.

Paragrafen anger att villkorligt medgiven frihet som förverkas här ska verkställas i Sverige. Den motsvarar delvis 19 § andra stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 51, prop. 1964:90 s. 87, prop. 1978/79:212 s. 23, 69 och 81 samt prop. 2019/20:119 s. 21). Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 4.1.

I förhållande till hittillsvarande bestämmelse i 1963 års lag anges inte längre att det ska göras en omvandling av vad som förverkats till fängelse på lika lång tid. Någon ändring i sak är inte avsedd (jfr kommentaren till 5 kap. 7 §).

4 § Ett beslut i en annan nordisk stat gäller i Sverige, om beslutet

1. ändrar verkställigheten av den överförda övervakningen, eller
2. innebär förverkande av den villkorligt medgivna friheten.

Paragrafen anger att beslut som fattas i en annan nordisk stat som ändrar verkställigheten, eller som innebär förverkande av den villkorligt medgivna friheten, gäller i Sverige. Den motsvarar i sak 19 § tredje stycket 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 51, prop. 1964:90 s. 87 och prop. 2019/20:119 s. 21). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

5 § Om det finns anledning att vidta en åtgärd mot den frigivne, får Kriminalvården, övervakningsnämnden eller, när den frigivne döms för ett annat brott, rätten, överlämna frågan till en behörig myndighet i den andra nordiska staten, om det är lämpligare att frågan prövas där.

Paragrafen reglerar möjligheten att överlämna en fråga om åtgärd mot den frigivne till den andra nordiska staten. Den motsvarar delvis 20 § 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 51–52, prop. 1964:90 s. 25 och prop. 2019/20:119 s. 20). Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 9.3.

Nytt i förhållande till 1963 års lag är att även övervakningsnämnden ges en möjlighet att överlämna en fråga om åtgärd till den andra nordiska staten. Det kan aktualiseras när fråga uppkommer om att förverka villkorligt medgiven frihet avseende en person som står under övervakning i Sverige efter att ha blivit villkorligt frigiven i en annan nordisk stat.

10 kap. Övriga frågor

Beslut

1 § Ett beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Paragrafen anger att beslut som fattas med stöd av lagen gäller omedelbart om inte något annat anges i beslutet. Den motsvarar i sak 26 § första stycket och 27 § andra stycket 1963 års lag samt 4 a § 1963 års förordning (se prop. 1962:203 s. 60–61, prop. 1964:90 s. 88, propositionen Förslag till lag om allmänna förvaltningsdomstolar, m.m., prop. 1971:30, s. 45, propositionen En modernare rättegång – reformering av processen i allmän domstol, prop. 2004/05:131, s. 281–282, prop. 2004/05:176 s. 9 och prop. 2019/20:119 s. 32). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

Den dömdes eller frigivnes inställning

2 § Innan beslut fattas enligt 4 kap. 1 §, 6 kap. 1 § eller 8 kap. 1 § ska Kriminalvården tillfråga den dömda eller frigivna om hans eller hennes inställning till att verkställigheten överförs till den andra nordiska staten.

Om den dömda eller frigivna befinner sig i en annan stat gäller i stället att han eller hon om möjligt ska tillfrågas om sin inställning till att verkställigheten överförs.

Den dömda ska upplysas om innebörden av ett samtycke till ett överförande enligt 4 kap. 1 §.

I paragrafen behandlas frågan om inhämtande av den dömdes eller frigivnes inställning till att verkställigheten överförs till den andra nordiska staten. Den saknar motsvarighet i 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

I *första stycket* åläggs Kriminalvården att fråga den dömd eller frigivne om hans eller hennes inställning till att verkställigheten överförs.

Om den dömd eller frigivne befinner sig i en annan stat gäller enligt *andra stycket* att han eller hon inte behöver tillfrågas om inställningen till ett överförande. Undantaget kommer huvudsakligen träffa fall då personen är på fri fot och har återvänt till en annan nordisk stat. Kriminalvården ska dock, om möjligt, försöka att inhämta dennes inställning även i en sådan situation eftersom den kan vara relevant för bedömningen av om verkställigheten bör överföras.

Eftersom ett samtycke innebär att Kriminalvårdens beslut om att överföra ett fängelsestraff inte kan överklagas (se 10 kap. 7 § andra stycket) ska den dömd upplysas om detta förhållande, vilket framgår av *tredje stycket*. Om det behövs ska Kriminalvården anlita en tolk (jfr 13 § förvaltningslagen).

Skyndsam handläggning

3 § Ett ärende enligt denna lag ska handläggas skyndsamt hos Kriminalvården.

Paragrafen anger att Kriminalvården ska handlägga ärenden enligt lagen skyndsamt. Den saknar motsvarighet i 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Bestämmelsen innebär att ärenden om överförande av verkställighet ska hanteras med förtur hos Kriminalvården. En rimlig målsättning för handläggningstiden från det att ett ärende initieras hos Kriminalvården till dess det finns ett beslut i fråga om överförande av verkställigheten till den andra nordiska staten är en månad. När det gäller handläggningen av ärenden om överförande av verkställigheten till Sverige borde det i normalfallet ta högst två månader från det att ett ärende initieras till dess Kriminalvården har fattat sitt beslut.

Av flera orsaker kan handläggningstiden av ett ärende enligt ovan komma att variera. Exempelvis kan omfattande och komplicerade ärenden behöva ta längre tid. Den andra nordiska statens agerande kan också medföra att hanteringen tar längre tid.

Kostnader för verkställigheten

4 § Kostnader för verkställighet och åtgärder i övrigt enligt denna lag betalas av staten, om inte något annat följer av 3 kap. 3 §.

Paragrafen anger att kostnader som uppkommer enligt lagen som huvudregel betalas av svenska staten. Den motsvarar i sak 35 § 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 72). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

Offentligt biträde

5 § Offentligt biträde ska i ett ärende enligt 4 eller 5 kap. förordnas för den dömde, om det inte kan antas att behov av biträde saknas.

Bestämmelser om överklagande av beslut om offentligt biträde finns i lagen (1996:1620) om offentligt biträde.

Paragrafen reglerar rätten till offentligt biträde. Den motsvarar delvis 36 § 1963 års lag (se propositionen Ny rättshjälpslag, prop. 1996/97:9, s. 237 samt prop. 1999/2000:45 s. 32–33 och 35). Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Nytt i förhållande till 1963 års lag är att det av *första stycket* följer att offentligt biträde som huvudregel ska förordnas också i ett ärende om överförande av ett nordiskt fängelsestraff till Sverige enligt 5 kap. Ett offentligt biträde ska förordnas om det inte kan antas att behov av biträde saknas. Så kan vara fallet om den dömde samtycker till ett överförande och det för Kriminalvården eller rätten framstår som klart att ett överförande kan ske samt att det inte heller i övrigt finns något behov av ett offentligt biträde. Omständigheter som medför att ett offentligt biträde ändå ska förordnas i en sådan situation kan bl.a. vara kopplade till den dömdes person. Ytterligare exempel på när behov kan antas saknas är när det står klart att det inte finns förutsättningar att överföra en verkställighet. Behov kan vidare saknas om den andra staten har förordnat ett biträde för den dömde vid prövningen där eller om den

dömde uttryckligen avstår från att ett biträde förordnas för honom eller henne.

Av *andra stycket* framgår att bestämmelser om överklagande av beslut om offentligt biträde finns i lagen (1996:1620) om offentligt biträde.

Överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut

6 § Kronofogdemyndighetens beslut om att verkställighet ska ske i Sverige enligt 3 kap. 1 § får överklagas till tingsrätten. Andra beslut som fattas av Kronofogdemyndigheten med stöd av denna lag får inte överklagas.

Behörig tingsrätt är den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken ska pröva ett överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. Vid handläggningen i domstol tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte något annat följer av denna lag.

Om rätten upphäver ett beslut om verkställighet, ska de verkställighetsåtgärder som har gjorts återgå så långt det är möjligt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om möjligheterna att överklaga Kronofogdemyndighetens beslut och om handläggningen i domstol. Den ersätter delvis 26–26 d §§ 1963 års lag och delvis 4 a § 1963 års förordning. Övervägandena finns i avsnitt 7.1–7.2.

Av *första stycket* följer att Kronofogdemyndighetens beslut om att ett nordiskt bötesstraff eller beslut om förverkande, rättegångskostnad i brottmål, kvarstad eller vite ska verkställas i Sverige får överklagas till tingsrätten. Andra beslut som Kronofogdemyndigheten fattar med stöd av lagen får inte överklagas. Beslut som Kronofogdemyndigheten fattar under verkställigheten med stöd av utsökningsbalken kan dock överklagas enligt 18 kap. i den balken.

Enligt *andra stycket* ska ett överklagande ske till den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § utsökningsbalken prövar ett överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. Vilken domstol som är behörig i det enskilda fallet framgår av 17 kap. 1 § utsökningsförordningen (1981:981). Vid domstolens handläggning av ett överklagande gäller ärendelagen. Det innebär bl.a. att Kronofogdemyndigheten blir motpart i domstolen (11 §) och att tingsrättens beslut kan överklagas till hovrätten (39 §).

I *tredje stycket* anges att verkställighetsåtgärder som har gjorts ska återgå så långt det är möjligt, om rätten upphäver Kronofogdemyndighetens beslut om verkställighet. I detta avseende gäller samma förfarande som när en svensk exekutionstitel upphävs, se 3 kap. 22 § utsökningsbalken. Om ett beslut om verkställighet upphävs endast till viss del, får verkställighetens återgång anpassas därefter.

Överklagande av Kriminalvårdens beslut

7 § Kriminalvårdens beslut får överklagas om myndigheten

1. prövat om verkställighet av ett svenskt avgörande ska begäras i en annan nordisk stat enligt 4 kap. 1 §, 6 kap. 1 § eller 8 kap. 1 §, om inte något annat framgår av andra stycket,

2. prövat om ett nordiskt avgörande ska verkställas i Sverige enligt 5 kap. 1 §, 7 kap. 1 § eller 9 kap. 1 §.

Kriminalvårdens beslut enligt 4 kap. 1 § får inte överklagas om den dömden har samtyckt till att avgörandet verkställs i den andra nordiska staten.

Andra beslut som fattas av Kriminalvården med stöd av denna lag får inte överklagas.

Paragrafen behandlar möjligheten att överklaga Kriminalvårdens beslut. Den ersätter delvis 26–26 c §§ 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Av *första stycket* följer att vissa av Kriminalvårdens beslut får överklagas. Beslut i fråga om överförande till en annan nordisk stat av ett svenskt fängelsestraff, en svensk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst eller övervakning av den som villkorligt frigetts i Sverige (punkt 1) får som huvudregel överklagas. Vidare får Kriminalvårdens beslut om verkställighet här av motsvarande nordiska avgöranden överklagas (punkt 2). I förvaltningslagen finns närmare bestämmelser om hur ett överklagande ska ske och om handläggningen av ett överklagande hos Kriminalvården.

Enligt *andra stycket* får den dömden inte överklaga Kriminalvårdens beslut om överförande av verkställigheten av ett svenskt fängelsestraff, om han eller hon har lämnat sitt samtycke till överförandet. Det innebär att Kriminalvårdens beslut får laga kraft

direkt när beslutet fattats. Om den dömde inledningsvis lämnat sitt samtycke, men återkallat det innan Kriminalvården fattat beslut, är den dömde inte förhindrad att överklaga. Om Kriminalvården beslutar att inte överföra verkställigheten, trots att den dömde har samtyckt, kvarstår hans eller hennes rätt att överklaga.

Av *tredje stycket* följer att andra beslut som fattas av Kriminalvården med stöd av lagen inte får överklagas. Beslut som Kriminalvården fattar under verkställigheten till följd av att svenska regler gäller för verkställigheten kan dock överklagas på samma sätt som om det hade gällt en i Sverige utdömd påföljd.

8 § Ett beslut enligt 4 kap. 1 § eller 5 kap. 1 § ska överklagas till den tingsrätt inom vars domkrets den kriminalvårdsanstalt eller det häkte finns där den dömde var inskriven när det överklagade beslutet fattades.

Om det inte finns någon behörig domstol enligt första stycket, ska överklagande göras till den tingsrätt inom vars domkrets den dömde är folkbokförd.

Om det inte finns någon behörig domstol enligt första eller andra stycket, ska ett överklagande göras till Stockholms tingsrätt.

Paragrafen innehåller forumregler vid överklagande av ett beslut om överförande av verkställigheten av ett fängelsestraff. Den ersätter delvis 26 d § 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Av *första stycket* följer att ett överklagande ska göras till den tingsrätt inom vars domkrets den kriminalvårdsanstalt eller det häkte finns där den dömde var inskriven när det överklagade beslutet fattades. Forumregeln kan exempelvis komma att tillämpas när den dömde befinner sig i Sverige och är frihetsberövad, vilket ofta kommer vara fallet när ett svenskt fängelsestraff ska verkställas i en annan stat, men kan också bli aktuellt när den dömde är föremål för tvångsmedel enligt 5 kap. 2 §.

Om det inte finns någon behörig tingsrätt enligt första stycket ska ett överklagande göras till den tingsrätt inom vars domkrets den dömde är folkbokförd, vilket följer av *andra stycket*. Det kan exempelvis bli aktuellt om den dömde befinner sig i den andra staten och verkställighet ska ske i Sverige.

I *tredje stycket* finns en bestämmelse om reservforum, vilket är Stockholms tingsrätt.

9 § Ett beslut enligt 6 kap. 1 § eller 8 kap. 1 § ska överklagas till den tingsrätt inom vars domkrets det frivårdskontor ligger där den dömde eller frigivne är inskriven.

Ett beslut enligt 7 kap. 1 § eller 9 kap. 1 § ska överklagas till den tingsrätt inom vars domkrets den dömde eller frigivne är folkbokförd.

Om det inte finns någon behörig domstol enligt första eller andra stycket, ska ett överklagande göras till Stockholms tingsrätt.

Paragrafen innehåller forumregler vid överklagande av ett beslut om överförande av verkställigheten av en frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst eller övervakning efter villkorlig frigivning. Den ersätter delvis 26 d § 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Av *första stycket* följer att ett överklagande av ett beslut om verkställighet av en svensk frivårdspåföljd eller anordnande av övervakning efter villkorlig frigivning i en annan nordisk stat ska göras till den tingsrätt inom vars domkrets det frivårdskontor ligger där den dömde eller frigivne är inskriven. Forumregeln kan exempelvis komma att tillämpas när den dömde befinner sig i Sverige.

Enligt *andra stycket* ska ett beslut om verkställighet av en nordisk frivårdspåföljd eller om anordnande av övervakning efter villkorlig frigivning i Sverige överklagas till den tingsrätt inom vars område den dömde eller frigivne är folkbokförd. Det kan exempelvis bli aktuellt om den dömde är bosatt i Sverige men har dömts till en frivårdspåföljd i en annan nordisk stat.

I *tredje stycket* finns en bestämmelse om reservforum, vilket är Stockholms tingsrätt.

10 § Den dömde får förklara att han eller hon avstår från att överklaga Kriminalvårdens beslut enligt 4 kap. 1 § eller fullfölja ett överklagande av ett sådant beslut. I fråga om en sådan förklaring tillämpas 11 § andra stycket, 12 och 13 §§ strafftidslagen (2018:1251).

Paragrafen innehåller bestämmelser om nöjdförklaring. Den saknar motsvarighet i 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.1

Bestämmelsen innebär att den dömde kan påskynda verkställigheten av Kriminalvårdens beslut om att ett svenskt fängelsestraff ska verkställas i en annan nordisk stat genom att lämna en förklaring om att han eller hon avstår från att överklaga beslutet eller

fullfölja ett sådant överklagande. När det gäller de närmare formerna för förklaringen hänvisas till vissa bestämmelser i strafftidslagen (2018:1251). Av 11 § andra stycket den lagen följer till vem en förklaring ska lämnas, dvs. till Kriminalvården eller Polismyndigheten, och i 12 § anges vissa formkrav för att en förklaring ska vara giltig. Av hänvisningen till 13 § följer att en förklaring inte får återkallas och att den innebär att Kriminalvårdens beslut om att ett svenskt fängelsestraff ska verkställas i en annan stat får laga kraft mot den dömd i och med förklaringen.

11 § Vid handläggningen i domstol tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte något annat följer av denna lag. Ärenden enligt 4–9 kap. ska handläggas skyndsamt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om handläggningen i domstol efter det att Kriminalvårdens beslut har överklagats. Den saknar motsvarighet i 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.2 och 8.1.

Av paragrafen följer att ärendelagen gäller för rättens prövning av ett överklagande, om inte något annat följer av den nya lagen. Det innebär bl.a. att Kriminalvården blir motpart i domstolen (11 §) och att tingsrättens beslut kan överklagas till hovrätten (39 §).

Rättens handläggning vid överprövning av beslut inom Kriminalvårdens verksamhetsområde ska ske skyndsamt.

Överklagande av övervakningsnämndens beslut

12 § Övervakningsnämndens beslut enligt 9 kap. 5 § får inte överklagas.

Paragrafen anger att övervakningsnämndens beslut om att överlämna en fråga om åtgärd mot en frigiven person till en annan nordisk stat inte får överklagas. Paragrafen saknar motsvarighet i 1963 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

Ny påföljdsbestämning

13 § Vid ny påföljdsbestämning efter en tidigare dom ska påföljd som har meddelats genom dom i en annan nordisk stat och som verkställs i Sverige med stöd av denna lag jämföras med en dom meddelad i Sverige.

Om någon i en annan nordisk stat har ålagts ett förvandlingsstraff för böter och det i Sverige uppkommer en fråga om förvandling av andra böter som personen ålagts, ska bestämmelserna i 19 § bötesverkställighetslagen (1979:189) inte tillämpas.

Paragrafen reglerar bl.a. att nordiska avgöranden som verkställs i Sverige ska jämföras med svenska avgöranden vid ny påföljdsbestämning efter tidigare dom. Den motsvarar i sak delvis 29 § 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 62–68, prop. 1964:90 s. 88 och propositionen Om ändring i brottsbalken m.m. (förvandling av böter), prop. 1982/83:93, s. 39. Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

I förhållande till hittillsvarande bestämmelse i 1963 års lag förtydligas i *första stycket* att regleringen hänför sig till bestämmelserna om ny påföljdsbestämning efter tidigare dom i 34 kap. brottsbalken. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Nåd

14 § När verkställighet av en nordisk dom sker i Sverige med stöd av denna lag får svenska regler om nåd tillämpas. Om den andra nordiska staten meddelar den dömde, den frigivne eller den som beslutet gäller nåd, ska det gälla i Sverige.

Paragrafen innehåller bestämmelser om nåd. Den motsvarar i sak 31 § andra och tredje styckena 1963 års lag (prop. 1962:203 s. 68–70). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

Undanröjande av en svensk frivårdspåföljd i en annan nordisk stat

15 § Ett beslut i en annan nordisk stat om undanröjande av en svensk frivårdspåföljd ska gälla i Sverige.

Paragrafen reglerar verkan av ett beslut som meddelats i en annan nordisk stat om undanröjande av en svensk frivårdspåföljd. Den motsvarar i sak 16 § 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 49–51 och prop. 1964:90 s. 87). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

Undanröjande av en nordisk frivårdspåföljd i Sverige

16 § Om en person, som dömts till en frivårdspåföljd i en annan nordisk stat, under prövotiden eller före dess början döms för ett annat brott i Sverige, får rätten undanröja påföljden och döma till en gemensam påföljd för den samlade brottsligheten. Det gäller även om övervakning eller samhällstjänst med anledning av den nordiska domen inte har anordnats i Sverige.

Vid tillämpning av första stycket ska den nordiska domen anses vara en dom på skyddstillsyn.

Paragrafen reglerar möjligheten för rätten att undanröja en nordisk frivårdspåföljd som innefattar övervakning eller samhällstjänst och bestämma en ny, gemensam påföljd, om den dömde under prövotiden eller före dess början döms för annan brottslighet i Sverige. Den motsvarar delvis 14 § 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 46–48 och prop. 1964:90 s. 86). Övervägandena finns i avsnitt 3.2 och 9.4.

Av första stycket framgår att rätten får undanröja en nordisk frivårdspåföljd som innefattar samhällstjänst och döma till gemensam påföljd för den samlade brottsligheten. Nytt i förhållande till 1963 års lag är att ett undanröjande får ske även om en samhällstjänst inte anordnats i Sverige.

Nordiska beslut om förverkande av villkorligt medgiven frihet efter ett fängelsestraff som verkställts i Sverige

17 § Ett beslut i en annan nordisk stat om förverkande av villkorligt medgiven frihet som avser en person som villkorligt frigetts i Sverige ska gälla här.

Paragrafen reglerar verkan av ett beslut som meddelats i en annan nordisk stat om förverkande av villkorligt medgiven frihet som avser en person som villkorligt frigetts i Sverige. Den motsvarar i sak 23 § 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 52–53). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

Svenska beslut om förverkande av villkorligt medgiven frihet efter ett fängelsestraff som verkställts i en annan nordisk stat

18 § Om en person, som villkorligt frigetts från ett fängelsestraff i en annan nordisk stat, döms för ett annat brott i Sverige, får rätten förklara den villkorligt medgivna friheten förverkad även om den frigivne inte har ställts under övervakning i Sverige.

Den förverkade tiden ska verkställas i Sverige.

Paragrafen reglerar möjligheten för rätten att förverka villkorligt medgiven frihet från ett fängelsestraff som verkställts i en annan nordisk stat om den frigivne döms för annan brottslighet i Sverige. Den motsvarar i sak 21 § 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 52, prop. 1964:90 s. 25–26 och prop. 1978/79:212 s. 23, 69 och 81). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

Åtalsförbud

19 § Om en påföljd som meddelats i en annan nordisk stat ska verkställas i Sverige enligt denna lag, eller om det här har beslutats om undanröjande av en frivårdspåföljd enligt 16 § eller förverkande av villkorligt medgiven frihet enligt 18 §, får åtal för den gärning som påföljden avser inte väckas här.

Paragrafen behandlar frågan om åtalsförbud. Den motsvarar i sak delvis 29 § 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 62–68, prop. 1964:90 s. 88 och prop. 1982/83:93 s. 39). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

Transport genom Sverige

20 § Den som i en nordisk stat dömts till ett fängelsestraff får utan tillstånd transporteras genom Sverige till en annan nordisk stat för verkställighet av straffet.

Om det är nödvändigt för att transporten ska kunna genomföras, får Polismyndigheten hålla den som överförs i förvar, dock längst under 48 timmar.

Paragrafen behandlar frågan om transport genom Sverige av en person som ska överföras från en nordisk stat till en annan för verkställighet av ett fängelsestraff, s.k. transitering. Den motsvarar i

sak 32 § 1963 års lag (se prop. 1962:203 s. 70–71 och prop. 2016/17:57 s. 49–52). Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Genom lagen upphävs lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.
3. Den upphävda lagen, med undantag för 5 a–5 c §§, gäller fortfarande för ärenden om överförande av verkställighet som har inletts före ikraftträdandet.
4. Bestämmelserna i 5 kap. 2–5 §§ tillämpas dock även på ärenden som inletts före ikraftträdandet.

Enligt *första punkten* träder den nya lagen i kraft den 1 juli 2026.

Andra punkten innebär att 1963 års lag upphävs genom den nya lagen.

I *tredje punkten* regleras att 1963 års lag, med undantag för bestämmelserna om tvångsmedel i Sverige, ska tillämpas på ärenden som inletts före den 1 juli 2026. Ett ärende får anses ha inletts när en begäran om överförande av verkställigheten av ett utländskt avgörande har lämnats in till Sverige, eller när Kriminalvården eller Kronofogdemyndigheten, på eget initiativ eller efter begäran från t.ex. den dömde, har registrerat och börjat handlägga ett ärende om överförande av verkställigheten från Sverige.

Av *fjärde punkten* framgår att bestämmelserna om tvångsmedel i Sverige i den nya lagen ska tillämpas även på ärenden som inletts före den 1 juli 2026.

Övervägandena finns i avsnitt 12.

14.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

18 § En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. vid åtgärder som endast avser måls beredande,
2. vid förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av en annan förvaltningsrätt,
3. vid beslut som endast avser rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende, och

4. vid annat beslut som inte innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsuttan rätt, är en förvaltningsrätt domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Åtgärder som endast avser beredandet av ett mål och som inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna domare, får utföras av någon annan som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid en allmän förvaltningsdomstol, en allmän domstol eller en hyresnämnd. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om detta.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande i sak av

1. mål av enkel beskaffenhet,

2. mål om bevissäkring och betalningssäkring enligt skatteförfarandelagen (2011:1244), om besiktning enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152), om en uppgifts eller handlings undantagande från kontroll enligt skatteförfarandelagen eller någon annan skatteförfattning,

3. mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 och 6 a §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, mål om vård vid en läsbar enhet enligt 15 b § samma lag, mål om avskildhet enligt 15 c § samma lag, mål om vård i enskildhet enligt 15 d § samma lag, mål om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 § samma lag, mål om tillfälligt utreseförbud enligt 31 d § samma lag, mål om omedelbar insats enligt 4 kap. 1 § lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, mål om omedelbar insats enligt 4 kap. 1 § lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, mål om omedelbart omhändertagande enligt 13 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, mål om vård i enskildhet enligt 34 a § samma lag, mål om avskildhet enligt 34 b § samma lag, mål om vård vid en läsbar enhet enligt 14 § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård, mål om vård i enskildhet enligt 14 a § samma lag, mål om avskildhet enligt 17 § samma lag, mål om tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168), mål enligt 12 § första stycket och 33 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, mål enligt 18 § första stycket 3–5 och 9 när det gäller de fall då vården inte har förenats med särskild utskrivningsprövning eller 6 lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, mål om förvar och uppsikt enligt utlänningslagen (2005:716), mål enligt strafftidslagen (2018:1251) och mål enligt fängelselagen (2010:610),

4. mål enligt folkbokföringsförfattningarna, mål om preliminär skatt eller om anstånd med att betala skatt eller avgifter enligt skatteförfattningarna,

5. mål enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen

(2016:1147) om upphandling av koncessioner eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

6. mål som avser en fråga av betydelse för inkomstbeskattningen, dock endast om värdet av vad som yrkas i målet uppenbart inte överstiger hälften av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken,

7. mål enligt lagen (2004:629) om träningskatt,

8. mål enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem och lagen (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post,

9. mål enligt lagen (2024:954) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster som avser en

a) inspektion,

b) prövning av om en handling skyddas av advokatsekretess enligt 3 kap. 14 § samma lag, eller

c) tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till en tjänst eller ett onlinegränssnitt, och

10. mål om betalningssäkring enligt socialförsäkringsbalken eller lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd.

Paragrafen reglerar i vilka mål och ärenden som förvaltningsrätten är domför med en lagfaren domare ensam. Övervägandena finns i avsnitt 7.2 och 11.

I *fjärde stycket 3* tas hänvisningen till 1963 års lag bort eftersom överklagande enligt den nya nordiska verkställighetslagen ska göras till allmän domstol.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Ärenden som har inletts hos Kronofogdemyndigheten och Kriminalvården före ikraftträdandet handläggs enligt äldre föreskrifter.

Enligt *första punkten* träder lagen i kraft den 1 juli 2026.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter ska tillämpas på ärenden som har inletts före den 1 juli 2026.

Övervägandena finns i avsnitt 11.

14.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

42 § Denna lag gäller inte i fråga om verkställighet eller annan åtgärd som regleras genom lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen eller *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål*.

Paragrafen anger att lagen om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom är subsidiär till europeiska verkställighetslagen och den nya nordiska verkställighetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I paragrafen ändras en hänvisning. Ändringen görs till följd av att 1963 års lag upphävs och ersätts av den nya nordiska verkställighetslagen och innebär ingen ändring i sak. Övriga ändringar är språkliga och redaktionella.

14.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1974:752) om nordisk vittnesplikt m.m.

10 § Beslut från en domstol i Danmark, Finland, Island eller Norge ska på begäran verkställas här i landet, om beslutet gäller en person som avses i 9 § och som för utevaro eller annan försummelse har dömts till böter, dömts att betala förelagt vite eller ålagts att ersätta rättegångskostnad.

Böter och vite verkställs enligt *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål*.

Lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område är tillämplig vid verkställighet av beslut att ersätta rättegångskostnad.

Paragrafen reglerar verkställighet i Sverige av böter, vite eller ersättning för rättegångskostnad som dömts ut för utevaro eller annan försummelse. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I andra stycket ändras en hänvisning. Ändringen görs till följd av att 1963 års lag upphävs och ersätts av den nya nordiska verkställighetslagen och innebär ingen ändring i sak.

Övriga ändringar är språkliga.

14.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet

30 § Denna lag gäller inte i fråga om verkställighet eller annan åtgärd som regleras genom lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen eller *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål*.

Paragrafen anger att lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet är subsidiär till lagen om verkställighet av frivårdspåföljder och den nya nordiska verkställighetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I paragrafen ändras en hänvisning. Ändringen görs till följd av att 1963 års lag upphävs och ersätts av den nya nordiska verkställighetslagen. Övriga ändringar är språkliga och redaktionella.

14.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

14 § Uppgifter om den som ett beslut om överflyttning *gäller ska* lämnas till den stat *som överflyttning har skett från eller till*

1. om verkställighet av *en* annan påföljd än böter har *överförts* från Danmark, Finland, Island eller Norge eller till någon av dessa stater *från Sverige*,

2. om *en* anteckning *har* gjorts *som avser* tillämpningen av 10 kap. 16 eller 18 § *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål*, och

3. om verkställighet av påföljd har *överförts till Sverige* från en annan stat eller till någon annan stat härifrån enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom eller lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om utlämnande av uppgifter från belastningsregistret i vissa fall. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I *andra punkten* ändras en hänvisning. Ändringen görs till följd av att 1963 års lag upphävs och ersätts av den nya nordiska verkställighetslagen och innebär ingen ändring i sak.

Övriga ändringar är språkliga.

14.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall

2 kap.

5 § I lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom, lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall och *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål* finns bestämmelser om förfarandet vid verkställighet utomlands av förverkandebeslut, som avser egendom som omfattas av ett frysningsbeslut som har översänts enligt 2 §.

Paragrafen innehåller en upplysningsbestämmelse. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I paragrafen ändras en hänvisning. Ändringen görs till följd av att 1963 års lag upphävs och ersätts av den nya nordiska verkställighetslagen och innebär ingen ändring i sak. Övriga ändringar är språkliga och redaktionella.

3 kap.

19 § En verkställighet i Sverige av ett beslut om förverkande av egendom som är föremål för verkställighet enligt denna lag handläggs och prövas enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom, lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall eller *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål*. Något beslut om beslag eller kvarstad ska inte meddelas i ett sådant ärende.

En ansökan eller ett beslut om förverkande enligt första stycket får skickas till den åklagare som har handlagt ärendet enligt denna lag. Åklagaren ska

1. vidarebefordra beslutet om förverkande till Kronofogdemyndigheten, om beslutet har sänts över av en myndighet i en annan medlemsstat enligt lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall,

2. vidarebefordra ansökan till Kronofogdemyndigheten, om ansökan har gjorts av en myndighet i Danmark eller Finland enligt *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål*, och

3. vidarebefordra ansökan till Regeringskansliet (*Justitiedepartementet*), om ansökan har gjorts enligt lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.

Om rätten i ett ärende enligt andra stycket 3 beslutar att egendom ska förklaras förverkad, ska rätten samtidigt pröva om verkställigheten av

frysningsbeslutet ska bestå till dess att beslutet om förverkande vinner laga kraft.

Paragrafen reglerar handläggningen av ett ärende om verkställighet i Sverige av förverkandebeslut som rör egendom som är föremål för verkställighet enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I *första och andra styckena* ändras hänvisningar. Ändringarna görs till följd av att 1963 års lag upphävs och ersätts av den nya nordiska verkställighetslagen och innebär ingen ändring i sak. Övriga ändringar är språkliga och redaktionella.

14.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder

6 kap.

2 § Om den påföljd som ska verkställas i Sverige omfattas av *5 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål* tillämpas *1 kap. 3 §, 5 kap. 2–5 och 7 §§, 8 kap. 1–3 §§ och 10 kap. 13–14 och 19 §§* den lagen. Vid tillämpning av *5 kap. 2 §* den lagen krävs inte någon begäran från behörig myndighet i den andra staten för att tvångsmedel ska få användas.

Paragrafen reglerar verkställighet i Sverige av en påföljd som omfattas av en nordisk arresteringsorder. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I paragrafen ändras ett antal hänvisningar till följd av att 1963 års lag upphävs och ersätts av den nya nordiska verkställighetslagen. Bestämmelserna om omvandling av nordiska fängelsestraff (6 § 1963 års lag) och om överklagande av övervakningsnämndens beslut (27 § 1963 års lag) överförs inte till den nya lagen (se avsnitt 4.1 och 7.3). Hänvisningarna till de bestämmelserna tas därför bort. Eftersom det sker mindre förändringar av tvångsmedelsregleringen i 1963 års lag innebär det att tillämpningen av aktuell bestämmelse ändras i motsvarande mån (se avsnitt 6.1.2). I övrigt ändras inget i sak.

3 § Om den påföljd som ska verkställas i Sverige inte omfattas av *5 kap. 1 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål* tillämpas *3 och 4 kap. lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen*, med undantag för *3 kap. 1–11 och*

23 §§ samt 4 kap. 6 §. Vid tillämpning av 3 kap. 15 § den lagen krävs inte någon begäran från *en* behörig myndighet i den andra staten för att tvångsmedel ska få användas.

En fråga om häktning enligt 3 kap. 15 och 16 §§ lagen om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen får tas upp på yrkande av åklagaren utan ett föregående beslut om anhållande.

Paragrafen reglerar verkställighet i Sverige av en påföljd som inte omfattas av nordiska verkställighetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I *första stycket* ändras en hänvisning. Ändringen görs till följd av att 1963 års lag upphävs och ersätts av den nya nordiska verkställighetslagen och innebär ingen ändring i sak.

14.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen

1 kap.

2 § Denna lag gäller inte i förhållande till Danmark och Finland om *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål* är tillämplig.

Paragrafen anger att europeiska verkställighetslagen är subsidiär till nordiska verkställighetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I paragrafen ändras en hänvisning. Ändringen görs till följd av att 1963 års lag upphävs och ersätts av den nya nordiska verkställighetslagen och innebär ingen ändring i sak.

2 kap.

14 § Bestämmelserna i 6 och 9–12 §§ ska tillämpas om en person har överlämnats till Sverige för lagföring enligt rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, och överlämnandet har ägt rum på villkor att den som överlämnas återförs till den andra medlemsstaten för att där verkställa en frihetsberövande påföljd som har dömts ut i Sverige med anledning av överlämnandet.

Om en ansökan om överlämnande till Sverige för verkställighet av en frihetsberövande påföljd enligt rådets rambeslut 2002/584/RIF har

avslagits på den grunden att den andra medlemsstaten övertar verkställigheten av påföljden, tillämpas 6 och 9 §§ samt 10 § tredje stycket.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller även i förhållande till Danmark, Finland, Island och Norge när konventionen av den 15 december 2005 om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott ska tillämpas och om

– överlämnandet har ägt rum på villkor att den som överlämnas återförs till den andra staten för att där verkställa en frihetsberövande påföljd som har dömts ut i Sverige med anledning av överlämnandet, eller om överlämnandet har avslagits på den grunden att den andra staten övertar verkställigheten av påföljden, och

– den påföljd som avses inte omfattas av *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål*.

Paragrafen reglerar vilka bestämmelser som ska tillämpas när en i Sverige utdömd frihetsberövande påföljd ska verkställas i en annan medlemsstat med anledning av en europeisk arresteringsorder. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I *tredje stycket andra strecksatsen* ändras en hänvisning. Ändringen görs till följd av att 1963 års lag upphävs och ersätts av den nya nordiska verkställighetslagen och innebär ingen ändring i sak.

14.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen

1 kap.

2 § Denna lag gäller inte i förhållande till Danmark och Finland om *lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål* är tillämplig.

Paragrafen anger att lagen om verkställighet av frivårdspåföljder är subsidiär till nordiska verkställighetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I paragrafen ändras en hänvisning. Ändringen görs till följd av att 1963 års lag upphävs och ersätts av den nya nordiska verkställighetslagen och innebär ingen ändring i sak.

14.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete

2 kap.

10 § En person som har omhändertagits enligt 8 § får tas i förvar av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen under högst sex timmar, tiden mellan klockan 24 och 9 oräknad. Därefter ska personen omedelbart frigges, om det inte har kommit in en begäran om en åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,

2. 1 kap. 2 § lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,

3. 25 c eller 25 d § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,

4. 5 kap. 2 § lagen (2026:000) om nordisk verkställighet i brottmål,

5. 8 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, om framställningen kommer från en dansk myndighet,

6. 6 § lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,

7. 6 § lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen,

8. 1 kap. 3 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, eller

9. 3 kap. 15 § lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen.

En svensk polisman får, i avvaktan på en framställning om en sådan åtgärd som avses i 4 kap. 19 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 9 § första stycket 2, enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

Paragrafen reglerar vissa situationer då Polismyndigheten får ta en person som har omhändertagits med stöd av lagen i förvar. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I första stycket 4 ändras en hänvisning. Ändringen görs till följd av att 1963 års lag upphävs och ersätts av den nya nordiska verkställighetslagen. Eftersom det sker mindre förändringar av tvångsmedelsregleringen i 1963 års lag innebär det att tillämpningen av aktuell bestämmelse ändras i motsvarande mån (se avsnitt 6.1.2).

Departementsserien 2025

Kronologisk förteckning

---

1. Hyra anstaltsplatser utomlands. Ju.
2. Moderna – en ny myndighet för modern konst, arkitektur och design. Ku.
3. Sveriges försvarsmaterieldirektör. En ny inriktning. Fö.
4. En ny lag om unga lagöverträdare. Ju.
5. Genomförande av direktivet om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten. Ju.
6. En ändamålsenlig hantering av tillstånd och tillsyn av explosiva varor. Fö.
7. Polisens användning av AI för ansiktsgenkänning i realtid. Ju.
8. Administrativa sanktioner i socialförsäkringen. S.
9. Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet. U.
10. En ändamålsenlig hantering av tillstånd och tillsyn av explosiva varor – slutredovisning. Fö.
11. En tydlig beslutsordning för deltagande i Natos samlade verksamhet för avskräckning och försvar. Fö.
12. Nordisk verkställighet i brottmål. Ju.

Departementsserien 2025

Systematisk förteckning

Försvarsdepartementet

Sveriges försvarsmaterieldirektör.

En ny inriktning. [3]

En ändamålsenlig hantering av tillstånd
och tillsyn av explosiva varor. [6]

En ändamålsenlig hantering av tillstånd
och tillsyn av explosiva varor
– slutredovisning. [10]

En tydlig beslutsordning för
deltagande i Natos samlade
verksamhet för avskräckning
och försvar. [11]

Justitiedepartementet

Hyra anstaltsplatser utomlands. [1]

En ny lag om unga lagöverträdare. [4]

Genomförande av direktivet om skydd för
personer som deltar i den offentliga
debatten. [5]

Polisens användning av AI för
ansiktsigenkänning i realtid. [7]

Nordisk verkställighet
i brottmål. [12]

Kulturdepartementet

Moderna – en ny myndighet för modern
konst, arkitektur och design. [2]

Socialdepartementet

Administrativa sanktioner
i socialförsäkringen. [8]

Utbildningsdepartementet

Ett nationellt mobilförbud i de
obligatoriska skolformerna och
fritidshemmet. [9]